

ΣΤΕ 2752/2013 [Περιβαλλοντική αδειοδότηση του ΚΕΛ περιοχής Μεσογείων]

Περίληψη

-Απορριπτέα η αίτηση ακύρωσης κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για το ΚΕΛ περιοχής Μεσογείων. Προστασία περιοχών Natura 2000. Δεν προβλέπονται επιπτώσεις από το τμήμα του έργου που βρίσκεται εντός της περιοχής Natura. Το επίδικο έργο δεν πρόκειται να παραβιάσει την ακεραιότητα του οικοτόπου. Κρίθηκε ότι η προσβαλλόμενη πράξη εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη ως προς τα ζητήματα που τίθενται με τις κρινόμενες αιτήσεις.

-Κρίθηκε επίσης ότι από το επίδικο έργο δεν θα υπάρξει υποβάθμιση των θαλασσίων υδάτων και των ακτών. Δεδομένου ότι η κατασκευή του επίδικου έργου είναι θεμελιώδες έργο υποδομής για τη δημιουργία οικισμού, βασικό δε έργο εξυγιάνσεως όταν ο οικισμός υφίσταται ήδη χωρίς να λειτουργεί σχετική μονάδα, όχι μόνο δεν αναιρείται, αλλά ειδικώς εξυπηρετείται ο θαλπόμενος από το άρθρο 24 του Συντάγματος σκοπός προστασίας του περιβάλλοντος από την κατασκευή και λειτουργία της επίδικης μονάδας. Το επίδικο έργο περιλαμβάνει εκτός από το ΚΕΛ Παιανίας-Κορωπίου (ή Αεροδρομίου) και τους αγωγούς διάθεσης του ΚΕΛ Μερέντας - Μαρκοπούλου, καθώς και τους κοινούς αγωγούς των εν λόγω ΚΕΛ. Για το λόγο αυτό στη ΜΠΕ περιλαμβάνεται αξιολόγηση των επιπτώσεων και από τη λειτουργία του ΚΕΛ Μαρκοπούλου, καθ' ο μέρος αφορά στο επίδικο έργο. Εξάλλου, για την εγκατάσταση του ΚΕΛ Μαρκοπούλου έχει εγκριθεί ξεχωριστή μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Με τα δεδομένα αυτά, δεν τίθεται ζήτημα μη εξετάσεως των σωρευτικών επιπτώσεων στο περιβάλλον της περιοχής από το επίδικο ΚΕΛ σε συνδυασμό με το ΚΕΛ Μαρκοπούλου.

Πρόεδρος: *Αγγ. Θεοφιλοπούλου*

Εισηγητής: *Χρ. Ράμμος*

Δικηγόροι: *Ιω. Πετρόγλου, Α. Καστανά, Δ. Κατωπόδης, Απ. Παπακωνσταντίνου, Φ. Χατηφώτης, Μ. Χαϊνταρλής*

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με τις κρινόμενες αιτήσεις ζητείται η ακύρωση της 144233/9-9-2009 κοινής αποφάσεως των Υπουργών ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,

- Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Πολιτισμού και Τουρισμού περί εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων για τα «Έργα Αποχέτευσης Ακαθάρτων Υδάτων κεντρικού τμήματος Ανατολικής Αττικής σε περιοχές των Δήμων και Κοινοτήτων Κρωπίας, Παιανίας, Σπάτων, Γέρακα, Γλυκών Νερών, Μαρκόπουλου, Καλυβίων, Θορικού και Κουβαρά της Νομαρχίας Ανατολικής Αττικής».
3. Επειδή, οι δύο αυτές αιτήσεις πρέπει να συνεκδικασθούν λόγω συναφείας.
  4. Επειδή, η αίτηση υπ' αριθ. καταθ. 7641/2009 συμπληρώθηκε παραδεκτώς με το από 22.1.2011 δικόγραφο προσθέτων λόγων.
  5. Επειδή, υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης πράξης έχουν ασκήσει παρέμβαση οι Δήμοι Κρωπίας και Παιανίας και η Περιφέρεια Αττικής (αρ. καταθ. 532/27-5-2013, 579/29-5-13 και 580/29-5-13, αντίστοιχα στη δίκη επί της 804/11 αιτήσεως ακυρώσεως και αρ. καταθ. 572/ 29-5-13, 577/29-5-13, 576/29-5-13 και 578/29-5-13 στη δίκη επί της 7641/09 αιτήσεως ακυρώσεως). Με έννομο συμφέρον ασκείται η παρέμβαση αυτή από τους εν λόγω Δήμους, που πρόκειται να εξυπηρετηθούν από την επίδικη εγκατάσταση και την Περιφέρεια Αττικής, στην περιφέρεια της οποίας θα κατασκευαστεί το επίδικο έργο. Δεδομένου, όμως, ότι στη δίκη επί της 7641/09 αιτήσεως ακυρώσεως έχουν κατατεθεί δύο δικόγραφα «παρεμβάσεων» του Δήμου Κρωπίας (με αρ. καταθ. 572/29-5-13 και 577/29-5-13), το μεταγενέστερο θα πρέπει να θεωρηθεί ως υπόμνημα.
  6. Επειδή, οι δύο αιτήσεις ασκούνται με έννομο συμφέρον από τους αιτούντες, εφόσον, όπως προκύπτει από τα προσκομισθέντα απ' αυτούς στοιχεία, άλλοι εξ αυτών είναι κάτοικοι ή κύριοι ακινήτων στη θέση Χαμολιά (στη θαλάσσια περιοχή της οποίας πρόκειται να διατεθούν τα επεξεργασμένα λύματα του επίδικου ΚΕΛ) και άλλοι στην περιοχή Αττικό Πάρκο Μαρκοπούλου (στην οποία θα εγκατασταθεί το ΚΕΛ). Οι εν λόγω αιτούντες παραδεκτώς, περαιτέρω, ομοδικούν προβάλλοντας κοινούς λόγους ακυρώσεως στηριζόμενους στην ίδια ιστορική και νομική βάση. Περαιτέρω, σε ότι αφορά το πρώτο, δεύτερο και τρίτο εκ των αιτούντων σωματείων στην αίτηση ακυρώσεως με αριθμό καταθέσεως Ε 7641/2009 καθώς και τους 5ο, 7ο, 11ο και 12ο των αιτούντων, η αίτηση πρέπει να απορριφθεί, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 27 παρ. 2 του π.δ/τος 18/1989 (ΦΕΚ 8Α), δεδομένου ότι το μεν προτασσόμενο στην αίτηση σωματείο δεν παρέστη δια πληρεξουσίου δικηγόρου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ενώ από τους λοιπούς ως άνω αιτούντες δεν προσκομίστηκε πληρεξούσιο για την νομιμοποίηση του παραστάntος δικηγόρου εντός της ταχθείσας από το Δικαστήριο προθεσμίας. Ακολούθως, σε ό,τι αφορά την αίτηση ακυρώσεως με αρ. καταθ. 804/11, αυτή ασκείται απαραδέκτως, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 27 του προαναφερθέντος π.δ/τος 18/1989, από την 6η αιτούσα, ως προς την οποία δεν προσκομίστηκε πληρεξούσιο για τη νομιμοποίηση του παραστάntος δικηγόρου εντός της

- ταχθείσας από το Δικαστήριο προθεσμίας. Τέλος ως προς τους 9ο, 11 - 15ο, 17ο - 22η αιτούντες της δεύτερης αυτής αιτήσεως υποβλήθηκε παραίτηση με προφορική δήλωση στο ακροατήριο του πληρεξουσίου δικηγόρου. Συνεπώς, ως προς αυτούς, πρέπει, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 30 του αυτού π.δ/τος, να κηρυχθεί η δίκη κατηργημένη.
7. Επειδή, εξάλλου, η εν λόγω αίτηση ασκείται εμπροθέσμως, παρότι ασκήθηκε περίπου 17 μήνες μετά την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης. Τούτο δε διότι από τα στοιχεία του φακέλου δεν τεκμαίρεται πλήρης γνώση των προσβαλλόμενων πράξεων σε χρόνο που να καθιστούν την κρινόμενη αίτηση εκπρόθεσμη, δεδομένου και ότι δεν προκύπτει ο χρόνος έναρξης των εργασιών κατασκευής του έργου (πρβλ. ΣτΕ 4542/ 2011, επταμ.), ενώ πρέπει ν' απορριφθούν ως αορίστως προβαλλόμενα τα όσα αντίθετα υποστηρίζονται με την παρέμβαση περί ιδιαιτέρως μεγάλης δημοσιότητας που έλαβε η προσβαλλόμενη απόφαση στην περιοχή των Μεσογείων.
  8. Επειδή, στο άρθρο 2 παρ. 8 περ. γ' του ν. 4014/2011 (ΦΕΚ Α' 209) ορίζεται ότι «η διάρκεια των υφιστάμενων κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου ΑΕΠΟ παρατείνεται μέχρι τη συμπλήρωση δεκαετίας από την έκδοση τους εφόσον δεν έχει επέλθει ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων εκδόθηκαν». Εν προκειμένω, με το 167200/ 4-4-2013 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ επί αιτήματος της ΕΥΔΑΠ για παράταση ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης, διαπιστώθηκε ότι η πράξη αυτή συνεχίζει να ισχύει για μία δεκαετία από την έκδοσή της, δηλαδή μέχρι 9/9/2019, δεδομένου ότι δεν έχουν μεταβληθεί τα χαρακτηριστικά του έργου, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 8 περ. γ' του ν. 4014/2011 (ΦΕΚ Α' 209). Ως εκ τούτου, δεν τίθεται ζήτημα καταργήσεως της δίκης και πρέπει ν' απορριφθούν ως αβάσιμα τα όσα αντίθετα υποστηρίζονται με τις 532/13 και 572/13 παρεμβάσεις του Δήμου Κρωπίας, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη και ότι ο εν λόγω Δήμος δεν προβάλλει ούτε αποδεικνύει ότι δεν συντρέχουν, εν προκειμένω, οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή της εν λόγω διατάξεως.
  9. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως προκύπτουν τα εξής: Με την προσβαλλόμενη πράξη εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για τα «Έργα Αποχέτευσης Ακαθάρτων Υδάτων κεντρικού τμήματος Ανατολικής Αττικής σε περιοχές των Δήμων και Κοινοτήτων Κρωπίας, Παιανίας, Σπάτων, Γέρακα, Γλυκών Νερών, Μαρκόπουλου, Καλυβίων, Θορικού και Κουβαρά της Νομαρχίας Ανατολικής Αττικής», οι οποίοι ισχύουν μέχρι 31/5/2013, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο της ίδιας της πράξης. Σύμφωνα με το 167200/4-4-2013 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ επί αιτήματος της ΕΥΔΑΠ για παράταση ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης, η πράξη αυτή συνεχίζει να ισχύει για μία δεκαετία από την έκδοσή της, δηλαδή μέχρι 9/9/2019, δεδομένου ότι δεν έχουν μεταβληθεί τα χαρακτηριστικά του έργου, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 8 περ. γ' του ν. 4014/2011 (ΦΕΚ Α' 209). Λόγω επανασχεδιασμού της εγκατάστασης το πεδίο συλλογής των λυμάτων είναι

μικρότερο του αρχικού με βάση το οποίο είχε εκδοθεί η ΠΠΕΑ του έργου, επειδή ένα τμήμα των αρχικά συμπεριλαμβανομένων οικισμών θα αποχετευθούν σε άλλα ΚΕΛ. Τα αστικά λύματα του Πόρτο Ράφτη, οικισμού του Δήμου Μαρκόπουλου δεν έχουν συμπεριληφθεί στο σχεδιασμό αυτό. Σύμφωνα με τα δεδομένα που ελήφθησαν υπόψη για τον σχεδιασμό της εγκατάστασης ο εξυπηρετούμενος πληθυσμός υπολογίζεται κατά την πρώτη φάση (μέχρι το 2029) σε 93.000 κατοίκους και στην τελική φάση (μέχρι το έτος 2049) σε 137.000 κατοίκους. Το Κέντρο επεξεργασίας λυμάτων (ΚΕΛ) Κορωπίου-Παιανίας θα γίνει στα νοτιοανατολικά όρια του αεροδρομίου «Ελ. Βενιζέλος» και σε χώρο έκτασης 110 στρεμμάτων. Για την προσπέλαση στο χώρο της εγκατάστασης θα χρησιμοποιηθεί η υπάρχουσα οδοποιία που μπορεί να διαπλατυνθεί, ώστε να δημιουργηθεί ασφαλτοστρωμένος δρόμος πλάτους τουλάχιστον 6 μέτρων. Εσωτερικά στον χώρο θα δημιουργηθεί δίκτυο δρόμων πλάτους τουλάχιστον 4 μέτρων. Στην εγκατάσταση θα οδηγούνται τα λύματα των οικισμών των Δήμων Παιανίας (στο σύνολό του), Κρωπίας (μόνο το μεσογειακό του τμήμα) και του παραθεριστικού οικισμού Χαμολιάς, καθώς και τα υγρά απόβλητα των βιοτεχνικών μονάδων/βιομηχανιών της περιοχής που είναι ομοειδή ως προς τη σύστασή τους με τα αστικά λύματα. Πρόκειται για λύματα των ΒΙΟ.ΠΑ Παιανίας, Καρελλάς και Κορωπίου. Τα λύματα οδηγούνται στην εγκατάσταση μέσω δικτύου κεντρικών αποχετευτικών αγωγών (ΚΑΑ), που διέρχονται από νόμιμα υφιστάμενη οδοποιία στο μεγαλύτερο μήκος τους, κεντρικών αντλιοστασίων (ΚΑ) και συλλεκτήρων ως εξής: Κεντρικός αποχετευτικός αγωγός βαρύτητας ΚΑΑΠ Παιανίας μήκους 4950 μέτρων περίπου από τον οικισμό Παιανίας έως την συμβολή με τον ΚΑΑΠΚ. Κεντρικός αποχετευτικός αγωγός βαρύτητας ΚΑΑΚΛ Καρελλάς μήκους 1400 μ. περίπου από τον οικισμό Καρελλάς έως την συμβολή με τον ΚΑΑΠΚ. Κεντρικός αποχετευτικός αγωγός βαρύτητας ΚΑΑΚ Κορωπίου μήκους 250 μέτρων περίπου από τον οικισμό Κορωπίου έως την συμβολή με τον ΚΑΑΠΚ. Κεντρικός αποχετευτικός αγωγός βαρύτητας ΚΑΑΠΚ Παιανίας - Κορωπίου μήκους 6150 μέτρων περίπου από τη συμβολή με τους ΚΑΑΠ, ΚΑΑΚΛ έως το ΚΕΛ. Κεντρικός αποχετευτικός αγωγός ΚΑΑ Χαμολιάς μήκους 9900 μέτρων περίπου από τον οικισμό Χαμολιάς έως το ΚΕΛ, που είναι δίδυμος καταθλιπτικός σε μήκος 6900 μέτρα περίπου και ελεύθερης ροής σε μήκος 3000 μέτρα περίπου. Για την εξυπηρέτηση του ΚΑΑ Χαμολιάς προβλέπονται τα ακόλουθα τρία αντλιοστάσια: Α/Σ1, Α/Σ2 και Α/Σ3. Ο ΚΑΑΠΚ διέρχεται με μικροσήραγγα κάτω από την Αττική οδό, δύο φορές κάτω από τον αγωγό καυσίμων τροφοδοσίας του Αεροδρομίου, καθώς και κάτω από αγωγό φυσικού αερίου υψηλής πίεσης. Στο δίκτυο ακαθάρτων συμπεριλαμβάνονται 3 συλλεκτήρες, οι ΑΠ1, ΑΠ2 και ΑΠ3, που συμβάλλουν στον ΚΑΑΠ. Η επιλεγείσα μέθοδος επεξεργασίας είναι η μέθοδος της ενεργού ιλύος με ταυτόχρονη νιτροποίηση/απονιτροποίηση και περιλαμβάνει τα εξής στάδια επεξεργασίας: α) φρεάτιο άφιξης, β) αντλιοστάσιο ανύψωσης, γ) μονάδα προκαταρκτικής επεξεργασίας με εσχάρωση, εξάμμωση - λιποσυλλογή,

κεντρικός αγωγός παράκαμψης, μέτρηση παροχής, αντλιοστάσιο ανύψωσης, δ) μονάδα πρωτοβάθμιου καθαρισμού με δεξαμενές πρωτοβάθμιας καθίζησης, αντλιοστάσιο ενδιάμεσης ανύψωσης, φρεάτιο τροφοδοσίας - διανομής στις δεξαμενές βιολογικής επεξεργασίας, αντλιοστάσιο περίσσειας ενεργού ιλύος, ε) μονάδα βιολογικής επεξεργασίας (4 ανεξάρτητες γραμμές επεξεργασίας) με δεξαμενές επιλογής βακτηριδίων στην κεφαλή της βιολογικής βαθμίδας για τον έλεγχο της πιθανής διόγκωσης της ιλύος, αναερόβιες δεξαμενές βιολογικής απομάκρυνσης φωσφόρου, ανοξικές δεξαμενές βιολογικής απομάκρυνσης αζώτου, δεξαμενές αερισμού για πλήρη νιτριοποίηση, δεξαμενές καθίζησης, στ) μονάδα τριτοβάθμιας επεξεργασίας για τμήμα της εκροής με διύλιση με φίλτρα σε 4 φίλτρα, η) μονάδα απολύμανσης με υπεριώδη ακτινοβολία σε δύο συγκροτήματα λυχνιών, της εκροής από τη μονάδα φίλτρασης, προσθήκη υπολειμματικού χλωρίου σε δεξαμενή εξισορρόπησης των προς διάθεση λυμάτων της δευτεροβάθμιας επεξεργασίας και θ) μονάδα επεξεργασίας λάσπης με πάχυνση με βαρύτητα της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας λάσπης, αναερόβια χώνευση σε 4 χωνευτές του μείγματος των δύο ρευμάτων λάσπης, μονάδα συμπαραγωγής θερμότητας - ηλεκτρικής ενέργειας, αεροφυλάκιο αποθήκευσης και δαυλός καύσης της περίσσειας του βιοαερίου και αφυδάτωση με ταινιοφιλτρόπρεςες. Τα επεξεργασμένα λύματα θα διατίθενται στη θαλάσσια περιοχή της Χαμολιάς σύμφωνα με την υπ' αρ. 19340/14-11-1979 Κοινή Απόφαση των Νομαρχών Ανατολικής Αττικής, Βοιωτίας, Εύβοιας και Φθιώτιδας. Οι αγωγοί διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων περιλαμβάνουν: Αγωγό διάθεσης μήκους 6250 μέτρων περίπου από τη δεξαμενή εξισορρόπησης του ΚΕΛ Παιανίας - Κορωπίου έως το κοινό φρεάτιο εκτόνωσης με τον αγωγό του ΚΕΛ Μερέντας. Αγωγό διάθεσης των επεξεργασμένων του ΚΕΛ Μερέντας μήκους 9350 μέτρων περίπου από το φρεάτιο εξόδου του ΚΕΛ Μερέντας έως το κοινό φρεάτιο εκτόνωσης με τον αγωγό του ΚΕΛ Κορωπίου - Παιανίας. Κοινό αγωγό των επεξεργασμένων λυμάτων των δύο ΚΕΛ μήκους 4750 μέτρων περίπου από το κοινό φρεάτιο εκτόνωσης των δύο παραπάνω αγωγών έως το φρεάτιο ελέγχου του υποθαλάσσιου αγωγού. Ο αγωγός αυτός διέρχεται σε μήκος 1300 μέτρων περίπου από τη σήραγγα, που θα κατασκευασθεί με τη μέθοδο cut & cover και θα φιλοξενεί και τμήμα του δίδυμου καταθλιπτικού αγωγού του ΚΑΑ Χαμολιάς. Υποθαλάσσιο αγωγό διάθεσης μήκους 1000 μέτρων περίπου. Εναλλακτικά τα λύματα μπορεί να διατίθενται για επαναχρησιμοποίηση, αφού εκπονηθούν οι σχετικές μελέτες και εγκριθούν οι αντίστοιχοι περιβαλλοντικοί όροι. Το παραγόμενο βιοαέριο μπορεί να αξιοποιείται για συμπαραγωγή θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας ισχύος 575 KW μετά από άδεια του Υπουργού Ανάπτυξης (Δ/νση Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας). Η παραγόμενη θερμική ενέργεια θα χρησιμοποιείται για τη θέρμανση της λάσπης και η ηλεκτρική ενέργεια για τις υπόλοιπες ενεργειακές ανάγκες του ΚΕΛ. Μέρος της έκτασης της περιοχής του έργου εντάσσεται στην περιοχή «Βραυρώνα -

Παράκτια θαλάσσια ζώνη» του Εθνικού Καταλόγου περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου NATURA 2000 με κωδικό GR 3000004. Από τα στοιχεία του προγράμματος «Καταγραφή, Αναγνώριση, Εκτίμηση και Χαρτογράφηση των τύπων των οικοτόπων και των ειδών Χλωρίδας και Πανίδας στην Ελλάδα», που διαθέτει η Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., προκύπτει ότι στις θέσεις απ' όπου περνάνε οι αγωγοί συλλογής και διάθεσης, καθώς και τα μέρη στα οποία προβλέπονται να κατασκευαστούν οι λοιπές εγκαταστάσεις (συλλεκτήρες, αντλιοστάσια, ΚΕΛ), απαντώνται οι παρακάτω οικότοποι: α) 1050 καλλιεργήσιμη γη, β) 72Α0 καλαμιώνες σε ανάμιξη με τον οικότοπο, 7210 ασβεστούχοι βράχοι με *Cladium mariscus* και *Carex davalliana*, που αναφέρεται ως οικότοπος προτεραιότητας στο παράρτημα ΙΙ της οδηγίας 92/43 ΕΟΚ, γ) 1420 μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες, δ) 9540 μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου. Η καταγραφή του οικοτόπου προτεραιότητας 7210 εστιάζεται κυρίως γύρω από τον ευρύτερο αρχαιολογικό τόπο της Βραυρώνας, που έχει εξαιρεθεί από τη διέλευση των αγωγών. Όσον αφορά στην πόντιση του υποθαλάσσιου αγωγού διάθεσης, στην εκβολή του (1 χλμ. από την ακτή) δεν παρατηρούνται εκτάσεις θαλασσιού βυθού με βλάστηση (Ποσειδωνίες) (1120), που αποτελεί οικότοπο προτεραιότητας.

10. Επειδή, με τον ν. 3010/2002 «Εναρμόνιση του Ν. 1650/1986 με τις Οδηγίες 97/11 Ε.Ε. και 96/91 Ε.Ε., διαδικασία οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα και άλλες διατάξεις» (Α' 91) τροποποιήθηκε ο ν. 1650/1986 (Α' 160). Ειδικότερα, με το άρθρο 1 του νέου νόμου αντικαταστάθηκε το άρθρο 3 ως εξής: «1. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ... τα δημόσια ή ιδιωτικά έργα και δραστηριότητες κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες, και κάθε κατηγορία μπορεί να κατατάσσεται σε υποκατηγορίες, καθώς και σε ομάδες κοινές για όλες τις κατηγορίες, ανάλογα με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον. Κριτήρια για την κατάταξη αυτή είναι: α) το είδος και το μέγεθος του έργου ή της δραστηριότητας, β) το είδος και η ποσότητα των ρύπων που εκπέμπονται, καθώς και κάθε άλλη επίδραση στο περιβάλλον, γ) η δυνατότητα να προληφθεί η παραγωγή ρύπων από την εφαρμοζόμενη παραγωγική διαδικασία και δ) ο κίνδυνος σοβαρού ατυχήματος και η ανάγκη επιβολής περιορισμών για την προστασία του περιβάλλοντος. ... 2. Η πρώτη (Α) κατηγορία περιλαμβάνει τα έργα και τις δραστηριότητες που λόγω της φύσης, του μεγέθους ή της έκτασής τους είναι πιθανό να προκαλέσουν σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον. ...». Με το άρθρο 2 αντικαταστάθηκε το άρθρο 4 του ως άνω ν. 1650/1986 ως εξής «1.α. Για την πραγματοποίηση νέων έργων ή δραστηριοτήτων ή τη μετεγκατάσταση υφισταμένων, τα οποία έχουν καταταγεί στις κατηγορίες που προβλέπονται στο προηγούμενο άρθρο, απαιτείται η έγκριση όρων για την προστασία του περιβάλλοντος. ... β. ... γ. Η

απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση των διοικητικών πράξεων που απαιτούνται κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για την πραγματοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας. δ. Για την έκδοση της απόφασης έκδοσης περιβαλλοντικών όρων πρέπει να τηρείται: δα) η διαδικασία της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης του προτεινόμενου έργου ή δραστηριότητας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 6α και 10α και η δημοσιοποίηση της θετικής γνωμοδότησης ή της αρνητικής απόφασης επί της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης της αρμόδιας αρχής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 5, δβ) η διαδικασία υποβολής και η αξιολόγηση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ή Περιβαλλοντικής Έκθεσης, κατά περίπτωση, καθώς και η διαδικασία δημοσιοποίησης Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5. 2. Για την έκδοση απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για έργα ή δραστηριότητες της πρώτης (Α) κατηγορίας απαιτείται υποβολή Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων γίνεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του συναρμόδιου Υπουργού. ... 3. ... 6.α. Για νέα έργα και δραστηριότητες ή τη μετεγκατάσταση, τον εκσυγχρονισμό, επέκταση ή τροποποίηση των υφισταμένων, της πρώτης (Α) κατηγορίας, εφόσον επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον, απαιτείται μαζί με την αίτηση και η υποβολή Προμελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Επί της Προμελέτης αυτής η αρμόδια για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων αρχή προβαίνει σε προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση της πρότασης που συνίσταται σε γνωμοδότηση ως προς τη θέση, το μέγεθος, το είδος, την εφαρμοζόμενη τεχνολογία, τα γενικά τεχνικά χαρακτηριστικά, τη χρήση των φυσικών πόρων, τη συσσωρευτική δράση με άλλα έργα, την παραγωγή αποβλήτων, τη ρύπανση και τις οχλήσεις, καθώς και τον κίνδυνο ατυχημάτων ιδίως από τη χρήση ουσιών ή τεχνολογίας. β. Για την προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση λαμβάνονται υπόψη ... 9.α. Η απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για τα έργα και τις δραστηριότητες πρώτης (Α) κατηγορίας χορηγείται μέσα σε ενενήντα (90) ημέρες από την υποβολή της αίτησης ... 10. ...». Με το άρθρο 3 του ίδιου νόμου αντικαταστάθηκε το άρθρο 5 του ν. 1650/1986 και καθορίστηκαν το περιεχόμενο και η διαδικασία εγκρίσεως της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Τέλος, στο άρθρο 13 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι η ισχύς του αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (25.4.2002). Με βάση την ανωτέρω εξουσιοδότηση του άρθρου 3 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 3010/2002, εκδόθηκε η Η.Π.: 15393/2332/2002 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. (Β΄ 1022/5.8.2002). Στην Κ.Υ.Α. αυτή ορίζεται, στο άρθρο 2 ότι «Η απόφαση αυτή εφαρμόζεται σε όλα τα έργα και δραστηριότητες της πρώτης

(Α) και δεύτερης (Β) κατηγορίας του άρθρου 3 του Ν. 1650/ 1986 ...», στο άρθρο 3 παρ. 1 ότι «Τα έργα και οι δραστηριότητες που παρουσιάζουν κοινό χαρακτηριστικό ως προς την εκτίμηση και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων κατατάσσονται σε δέκα (10) ομάδες κοινές για τις κατηγορίες Α' και Β' του άρθρου 3 του Ν. 1650/1986 ... Οι ομάδες αυτές είναι οι ακόλουθες: ... 4. Συστήματα υποδομών ...», στο άρθρο 4 ότι «Τα έργα και οι δραστηριότητες της πρώτης (Α) και δεύτερης (Β) κατηγορίας του άρθρου 3 του Ν. 1650/1986 ... υποδιαιρούνται στις υποκατηγορίες ένα (1) και δύο (2) για την πρώτη (Α) κατηγορία ... Τα ως άνω έργα και δραστηριότητες αναφέρονται στους πίνακες 1 έως 10 του παραρτήματος Ι του άρθρου 5 ανάλογα με την ομάδα στην οποία υπάγεται καθένα από αυτά», στο άρθρο 5 ότι «Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης τα Παραρτήματα Ι ... που ακολουθούν. Ειδικότερα: 1. Ως προς το Παράρτημα Ι: Καθένας από τους δέκα (10) Πίνακες του Παραρτήματος Ι αναφέρεται σε μία ομάδα έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με το άρθρο 3 και περιλαμβάνει τα έργα και τις δραστηριότητες που εντάσσονται στην ομάδα αυτή καθώς και την αντίστοιχη κατάταξή τους σε κατηγορία και υποκατηγορία σύμφωνα με το άρθρο 4. ...» και, τέλος, στο άρθρο 6 παρ. 1 ότι «Με την επιφύλαξη του άρθρου 6 του Ν. 3010/2002 από την έναρξη ισχύος της παρούσας καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 4 και 5 της υπ' αριθ. 69269/5387/1990 ... καθώς και κάθε άλλη διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις της παρούσας απόφασης ή ανάγεται σε θέματα που ρυθμίζονται από αυτήν». Σύμφωνα δε με τον πίνακα 1 του οικείου παραρτήματος 1, τα έργα ή οι δραστηριότητες «Εγκαταστάσεις επεξεργασίας και διάθεσης αστικών λυμάτων με διάθεσή τους σε μη ευαίσθητο αποδέκτη», «Εγκαταστάσεις επεξεργασίας και διάθεσης αστικών λυμάτων με διάθεσή τους σε ευαίσθητο αποδέκτη ή στο έδαφος» και «Μεμονωμένοι χώροι επεξεργασίας και εναπόθεσης ιλύων από εγκαταστάσεις επεξεργασίας αστικών λυμάτων» κατατάσσονται στην πρώτη κατηγορία, η δε περαιτέρω κατάταξή τους στην 1η ή την 2η υποκατηγορία συναρτάται με τον αριθμό του εξυπηρετούμενου πληθυσμού και, συγκεκριμένα, με τη μονάδα ισοδύναμου πληθυσμού (Μ.Ι.Π.), η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 6 της υπ' αριθμ. 5673/400/5.3.1997 κ.υ.α. (Β' 192), όπως τροποποιήθηκε με την 19661/1982/1999 κ.υ.α (Β' 1811), είναι «το αποικοδομήσιμο οργανικό φορτίο που παρουσιάζει βιοχημικές απαιτήσεις σε οξυγόνο πέντε ημερών (BOD 5) ίσες προς 60g/ημέρα». Ως «ευαίσθητοι αποδέκτες» πρέπει δε να θεωρηθούν οι υδάτινες μάζες, οι οποίες ανήκουν στις κατηγορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ της προαναφερθείσας κ.υ.α. 5673/1997 και έχουν καθορισθεί με την κ.υ.α. υπ' αριθμ. 19661/1982/2.8.1999 (Β' 1811), κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 5 της ως άνω κ.υ.α. 5673/1997. Με τα ανωτέρω δεδομένα, η επίδικη εγκατάσταση που αφορά σε δραστηριότητα εγκαταστάσεων επεξεργασίας και διάθεσης αστικών λυμάτων με διάθεσή τους σε μη ευαίσθητο αποδέκτη (βλ. και κατωτέρω υπ' αρ. 5 λόγο ακυρώσεως) ανήκει

στην πρώτη κατηγορία έργων και ειδικότερα στην πρώτη υποκατηγορία, διότι ο σχεδιασμός της εγκατάστασης κατά την τελική φάση θα εξυπηρετεί περίπου 137.000 Μ.Ι.Π (μονάδες ισοδύναμου πληθυσμού).

11. Επειδή, προβάλλεται (με την 804/11 αίτηση και το δικόγραφο προσθέτων λόγων της 7641/09 αιτήσεως) ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι το επίδικο έργο (το ΚΕΛ, οι αγωγοί διάθεσης και ο συλλεκτής της Χαμολιάς) έχει χωροθετηθεί σε περιοχή όπου απαγορεύεται η δημιουργία εγκαταστάσεων βιολογικού καθαρισμού, κατά παράβαση των διατάξεων του από 20/2-6/3/2003 π.δ. «περί καθορισμού χρήσεων γης και όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προ του έτους 1923 ευρύτερης περιοχής των Μεσογείων» (ΦΕΚ Δ' 199). Συναφώς, προβάλλεται με την 804/11 αίτηση ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε χωρίς να έχει θεσμοθετηθεί ούτε Π.Ο.Α.Π.Δ ούτε άλλης μορφής σχέδιο χρήσεων γης (Γ.Π.Σ., Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π), στο οποίο να επιτρέπεται η επίδικη εγκατάσταση, ενώ δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη και στο Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας.
12. Επειδή, στο από 20/2/2003 π.δ. με θέμα «Καθορισμός χρήσεων γης και όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός σχεδίου και εκτός σχεδίων οικισμών προ του έτους 1923 ευρύτερη περιοχή των Μεσογείων (Ν. Αττικής)» (ΦΕΚ Δ' 199/6-3-2003), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: Στο άρθρο 1 ότι « Στην εκτός σχεδίου και εκτός οικισμών προς του έτους 1923 ευρύτερη περιοχή Μεσογείων (Ν. Αττικής) και ειδικότερα των Δήμων Γέρακα, Παλλήνης, Ραφήνας, Γλυκών Νερών, Παιανίας, Σπάτων, Αρτέμιδος, Κρωπίας και Μαρκόπουλου Μεσογαίας και των κοινοτήτων Ανθούσας και Πικερμίου, η οποία περιοχή εμπίπτει εντός της Ζώνης Οικιστικού Ελέγχου του Ν. Αττικής, που εγκρίθηκε με το από 22.6.1983 π.δ./μα (Δ' 284), καθορίζονται χρήσεις γης και όροι και περιορισμοί δόμησης κατά περιοχές Α, Β1, Β2, Β3, Β4, Γ1, Γ2, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ1, Θ2, Ι, Κ1, Κ2, Κ3, Λ, Λ1, Μ, που φαίνονται στα δέκα τρία (13) σχετικά πρωτότυπα διαγράμματα σε κλίμακα 1:10.000 που θεωρήθηκαν από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Τοπογραφικών Εφαρμογών με την 17333/2001 πράξη του και που αντίτυπά τους σε φωτοσμίκρυνση δημοσιεύονται με το παρόν διάταγμα.». Στο άρθρο 2 παρ. IV ότι «Περιοχή με στοιχείο Β3 - Αττικό Πάρκο. 1. Στην παραπάνω περιοχή επιτρέπονται οι χρήσεις: α) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις σε δημόσιες, δημοτικές εκτάσεις ή εκτάσεις αγροτικών συνεταιρισμών με κύριο χαρακτήρα την προβολή του πολιτιστικού πλούτου και των παραδοσιακών δραστηριοτήτων της περιοχής. Οι παραπάνω εγκαταστάσεις είναι δυνατόν να συμπληρώνονται με κτήρια εστίασης και αναψυχής. Προκειμένου να αποφευχθούν χρήσεις ασυμβίβαστες με το χαρακτήρα αρχαιολογικού χώρου ή μνημείου στην περιοχή αυτή, για όλες τις ανωτέρω εγκαταστάσεις απαιτείται η προέγκριση χωροθέτησής τους από την Αρχαιολογική Υπηρεσία. β) Επίσης επιτρέπονται οι εγκαταστάσεις οινοποιείων που μπορούν να περιλαμβάνουν και τη χρήση κατοικίας σε συνδυασμό με την

υποχρεωτική αμπελοκαλλιέργεια ύστερα από βεβαίωση του Υπ. Γεωργίας ότι η καλλιέργεια καλύπτει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις». Στο άρθρο 3 παρ. 11 ότι «Σε όλες τις περιοχές, πλην των περιοχών Α, Β1, Β2, Β3 και Θ1 επιτρέπεται η χωροθέτηση εγκαταστάσεων βιολογικού καθαρισμού, ύστερα από προέγκριση χωροθέτησης σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 2 του άρθρου 8 της κοινής υπουργικής απόφασης 69269/5387/1990 (Β' 678), όπως ισχύει». Περαιτέρω, στο Σχέδιο «Τοπογραφικό Διάγραμμα, αριθμός φύλλου: 6457.9», το οποίο συνοδεύει το π.δ. και έχει δημοσιευθεί στο ΦΕΚ αποτυπώνεται με αστερίσκο το ΚΕΛ Κορωπίου - Παιανίας εντός της περιοχής Β3 στη θέση νοτιοανατολικά του Αεροδρομίου Αθηνών «Ελ. Βενιζέλος» και γίνεται αναφορά στο υπόμνημα. Περαιτέρω, στο υπ' αριθ. 3784/28-11-2004 έγγραφο του Οργανισμού Αθήνας προς την ΕΥΔΑΠ ΑΕ με θέμα «Χωροθέτηση του Έργου Αποχέτευσης Ακαθάρτων Υδάτων Κεντρικού Τμήματος Ανατολικής Αττικής», το οποίο περιλαμβάνεται στο τεύχος Γ'-Παράρτημα της ΜΠΕ με τίτλο «Αποφάσεις και Γνωμοδοτήσεις συναρμοδίων υπηρεσιών» αναφέρονται τα εξής: «... σας γνωρίζουμε ότι το Κέντρο Επεξεργασίας Λυμάτων του κεντρικού τμήματος Ανατολικής Αττικής έχει χωροθετηθεί με το από 20.02.2003 Π.Δ/γμα (ΦΕΚ 199/Δ) στη θέση νοτιοανατολικά του Αερολιμένα «Ελευθέριος Βενιζέλος», όπως φαίνεται στην πινακίδα 6457/9 σε κλίμακα 1:10.000 που συνοδεύει το ως άνω Π.Δ/γμα. Σημειώνεται ότι η χωροθέτηση αυτή είχε ήδη εγκριθεί πριν από τη θεσμοθέτηση του ως άνω Π.Δ/τος, με τη διαδικασία της Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (α.π. 87220/1.10.2002 της ΕΥΠΕ του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.). Δεδομένου δε ότι η χωροθέτηση της εγκατάστασης του ΚΕΛ στη συγκεκριμένη θέση απεικονίζεται στους χάρτες του Διατάγματος, η εγκατάσταση αυτή δεν εμπίπτει στις διατάξεις που αφορούν στην περιοχή με στοιχείο Β3 του ίδιου Διατάγματος». Εξάλλου, στη ΜΠΕ (τεύχος Α', σελ. 78) στο κεφάλαιο 3.3 με τίτλο «Χρήσεις γης - Θεσμικό πλαίσιο» αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Όπως φαίνεται στο σχέδιο με αριθμό 14, στο Χάρτη υφιστάμενων χρήσεων γης της ευρύτερης περιοχής βάσει της ζώνης οικιστικού ελέγχου Αν. Αττικής, το ΚΕΛ είναι χωροθετημένο σε περιοχή που χαρακτηρίζεται ως ζώνη πρασίνου και απαγορεύεται η κατασκευή τέτοιων εγκαταστάσεων. Η Προέγκριση όμως χωροθέτησης του υπόψη ΚΕΛ είχε προηγηθεί του Π.Δ. και της δημοσίευσης αυτού στο ΦΕΚ 199Δ/2003, οπότε αυτό συμπεριέλαβε τη χωροθέτηση του ΚΕΛ του Κεντρικού τμήματος της Αν. Αττικής». Πιο συγκεκριμένα, για το επίδικo έργο έχει εκδοθεί η υπ' αρ. πρωτ. 87220/01-10-2002 θετική γνωμοδότηση της Ειδικής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. για την προμελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΠΠΕ) του έργου «Έργα αποχέτευσης ακαθάρτων κεντρικού τμήματος Ανατολικής Αττικής» μετά από προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση.

13. Επειδή, με βάση τα προαναφερθέντα, ναι μεν το από 20/2/ 2003 π.δ. δεν επιτρέπει εφεξής, δηλαδή από την έναρξη ισχύος του και μετά (κατά το άρθρο

5 του διατάγματος από 6/3/2003, δηλαδή από την ημερομηνία δημοσίευσής τους στο ΦΕΚ) τη χωροθέτηση και κατασκευή ΚΕΛ στην περιοχή Β3, έχει όμως λάβει υπόψη του ως υφιστάμενη τη χωροθέτηση και κατασκευή του ΚΕΛ Κορωπίου - Παιανίας σε συγκεκριμένη θέση (νοτιοανατολικά του αεροδρομίου Αθηνών «Ελ. Βενιζέλος») εντός της περιοχής Β3, η οποία έχει προηγηθεί της εκδόσεως του π.δ., όπως προκύπτει με σαφήνεια από το σχετικό χάρτη. Εξάλλου, εν προκειμένω, δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής η “νομολογία” που έχει διαμορφωθεί κατά την επεξεργασία των σχεδίων π.δ. σύμφωνα με την οποία σε περίπτωση διάστασης μεταξύ του κειμένου γενικού πολεοδομικού σχεδίου ή σχεδίου πόλεως ή πολεοδομικής μελέτης και του συνοδευόντος διαγράμματος, υπερισχύει, ως προς τις κανονιστικού χαρακτήρα ρυθμίσεις, το περιεχόμενο του κειμένου υπό την προϋπόθεση ότι οι σχετικές διατάξεις, ερμηνευόμενες ενόψει και των γνωμοδοτήσεων βάσει των οποίων εκδόθηκε το σχέδιο, είναι σαφείς και δεν χρειάζονται περαιτέρω εξειδίκευση από το συνοδύον διάγραμμα (πρβλ. ΠΕ 93/10, 5μ, 185/13, 5μ, 121/11, 148/12), αφενός, διότι ούτε προβάλλεται αλλά ούτε και προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ότι είναι σαφής η σχετική απαγόρευση χωροθέτησης ΚΕΛ στην περιοχή Β3 σε συνδυασμό με τις γνωμοδοτήσεις που ελήφθησαν υπόψη για την έκδοση του π.δ., αφετέρου δε, διότι κάτι τέτοιο δεν θα μπορούσε να συμβαίνει, καθ’ όσον όλες οι σχετικές γνωμοδοτήσεις, όπως προκύπτει από το προοίμιο του π.δ. είχαν εκδοθεί πριν την προέγκριση χωροθέτησης του επίδικου έργου και συνεπώς, δεν θα μπορούσαν να το έχουν λάβει υπόψη, ώστε να υπάρχει συγκεκριμένη αναφορά σε αυτό και έτσι να αποσαφηνίζονται οι σχετικές διατάξεις του π.δ. Με τα ανωτέρω δεδομένα, είναι απορριπτός ο εξεταζόμενος λόγος ακυρώσεως περί αντιθέσεως της προσβαλλόμενης πράξεως στο από 20/2/2003 π.δ., το οποίο, κατά τα προαναφερθέντα, έχει λάβει υπόψη του και προβλέπει τη χωροθέτηση του επίδικου ΚΕΛ. Πρέπει δε ν’ απορριφθεί ως αβάσιμος και ο συναφής λόγος ακυρώσεως περί μη προβλέψεως του επίδικου έργου σε ΠΟΑΠΔ ή σε άλλης μορφής σχέδιο χρήσεων γης (όπως ΓΠΣ, ΣΧΟΑΠ) ή στο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας, προεχόντως διότι, κατά τα παγίως κριθέντα, λόγω της φύσεως των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, που αφορούν συγκεκριμένη περιοχή και έναν ή περισσότερους πλησιόχωρους οικισμούς, δεν προϋποθέτει την ένταξη σε ευρύτερο σχεδιασμό (πρβλ. ΣτΕ 4542/11 επταμ., σκ. 10, 2547/2005 επταμ, σκ. 9, 2889/02, σκ. 6). Εξάλλου, ο λόγος αυτός είναι απορριπτός και ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης πραγματικής βάσης, διότι, εν προκειμένω, το επίδικο έργο προβλέπεται ρητά στο ως άνω από 20/2/2003 π.δ. που είναι σχέδιο χρήσεων γης. Τέλος, σε ό,τι αφορά στα προβαλλόμενα με τον εξεταζόμενο λόγο για την εγκατάσταση των αγωγών διάθεσης του ΚΕΛ και του συλλεκτήρα στην περιοχή Β3 και Β2, όπου απαγορεύεται η χωροθέτηση εγκαταστάσεων βιολογικού καθαρισμού, αφενός μεν οι εν λόγω αγωγοί, οι οποίοι σημειωτέον είναι υπόγειοι αποτελούν αναγκαίο τμήμα της εγκατάστασης του βιολογικού καθαρισμού και επομένως

ισχύουν τα ανωτέρω περί της προβλέψεως του επίδικου έργου στο ως άνω π.δ., αφετέρου δε, και αν ακόμη ήθελαν αντιμετωπισθεί ως αυτοτελή έργα, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στο άρθρο 3 παρ. 8 του ως άνω π.δ. ορίζεται ότι «σε όλες τις περιοχές πλην των περιοχών που σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις διέπονται από ειδικό καθεστώς προστασίας (όπως αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, δάση και δασικές εκτάσεις, περιοχές φυσικού κάλλους) είναι δυνατόν να επιτρέπονται ... τα αναγκαία έργα ύδρευσης και αποχέτευσης της ΕΥΔΑΠ». Ως εκ τούτου, θα πρέπει ν' απορριφθούν ως αβάσιμα τα όσα αντίθετα προβάλλονται από τους αιτούντες περί της παράνομης χωροθετήσεως των αγωγών διάθεσης και του συλλεκτήρα.

14. Επειδή, προβάλλεται (με την 7641/09 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι έχει εκδοθεί κατά παράβαση του άρθρου 24 του Συντάγματος και των διατάξεων του ευρωπαϊκού δικαίου που κατοχυρώνουν την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης, δεδομένου ότι από την κατασκευή και λειτουργία του έργου θα προκληθούν δυσμενείς επιπτώσεις σε οικοτόπους προτεραιότητας αλλά και στα θαλάσσια ύδατα και τις ακτές, ειδικότερα δε από την κατασκευή αγωγών πολλών χιλιομέτρων σε περιοχή Natura 2000 για τη διάθεση των επεξεργασμένων λυμάτων, από την εκσκαφή υπόγειας σήραγγας 1300 μέτρων περίπου στο μέσο του τόπου κοινοτικής σημασίας, από την κατασκευή υποθαλάσσιου αγωγού με εκσκαφή σε εκατοντάδες μέτρα του φυσικού βυθού της θαλάσσιας περιοχής της Χαμολιάς με άμεσες επιπτώσεις σε οικοτόπους προτεραιότητας, καθώς και από τη διάθεση των λυμάτων αυτών στην εν λόγω προστατευόμενη περιοχή, όπου αναφύονται, στη μεγαλύτερη έκτασή της λιβάδια Ποσειδωνίας. Περαιτέρω, προβάλλεται (με την 7641/09 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη έχει εκδοθεί κατά παράβαση του άρθρου 6 παρ. 3 και 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, καθ' όσον με αυτήν εγκρίθηκε η επιλογή της θαλάσσιας περιοχής της Χαμολιάς για τη διάθεση των επεξεργασμένων λυμάτων δύο ΚΕΛ, δηλαδή επελέγη να γίνει η διάθεση σε περιοχή ενταγμένη στο δίκτυο NATURA 2000 χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις των ανωτέρω διατάξεων. Ειδικότερα, προβάλλεται ότι, εν προκειμένω, δεν έγινε η «δέουσα εκτίμηση» των επιπτώσεων στον τόπο κοινοτικής σημασίας και σε κάθε περίπτωση, δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την κατ' εξαίρεση κατασκευή του έργου παρά τις αρνητικές επιπτώσεις του, ιδίως, δε, δεν προβλέπεται κανένα απολύτως αντισταθμιστικό μέτρο. Συναφώς, με την 804/11 αίτηση ακυρώσεως προβάλλεται ότι στη ΜΠΕ (σελ. 215) γίνεται αναφορά στις προστατευτέες περιοχές Natura 2000 χωρίς να υπάρχει καμία περιγραφή των οικοτόπων προτεραιότητας που ενδεχόμενα πλήττονται από το επίδικο έργο που διέρχεται από την εν λόγω περιοχή.
15. Επειδή, με τις διατάξεις του άρθρου 24 του Συντάγματος, του ν. 1650/1986, όπως ισχύει μετά την εναρμόνισή του προς τις οδηγίες 84/360, 85/337/ΕΟΚ και 97/11, 96/61/ΕΕ, και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενων κανονιστικών αποφάσεων, το φυσικό περιβάλλον έχει αναχθεί σε αυτοτελώς

προστατευόμενο αγαθό προκειμένου να εξασφαλισθεί η οικολογική ισορροπία και η διαφύλαξη των φυσικών πόρων προς χάρη και των επόμενων γενεών. Περαιτέρω, κατά τα παγίως κριθέντα, κατά την άσκηση του ακυρωτικού ελέγχου, στον οποίο περιλαμβάνεται και η πλάνη περί τα πράγματα, σε περίπτωση προσβολής με αίτηση ακυρώσεως διοικητικών πράξεων που εκδίδονται κατά τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, ο δικαστής εξετάζει, μεταξύ άλλων, αν η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, που αποτελεί το βασικό μέσο εφαρμογής της αρχής της προλήψεως και προφυλάξεως, ανταποκρίνεται προς τις απαιτήσεις του νόμου και αν το περιεχόμενό της είναι επαρκές, ώστε να παρέχεται στα αρμόδια διοικητικά όργανα η δυνατότητα να διακριβώνουν και να αξιολογούν τους κινδύνους και τις συνέπειες του έργου ή της δραστηριότητας και να εκτιμούν αν η πραγματοποίησή του είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της οικείας νομοθεσίας και τις συνταγματικές επιταγές, καθώς και αν το προσδοκώμενο από αυτό όφελος τελεί σε σχέση αναλογίας με την τυχόν επαπειλούμενη βλάβη του φυσικού περιβάλλοντος. Η ευθεία, όμως, αξιολόγηση εκ μέρους του δικαστή των συνεπειών ορισμένου έργου ή δραστηριότητας και η κρίση αν η πραγματοποίησή του αντίκειται στην αρχή της αειφορίας εξέρχονται των ορίων του ακυρωτικού ελέγχου, διότι προϋποθέτουν διαπίστωση πραγματικών καταστάσεων, διερεύνηση τεχνικών θεμάτων, ουσιαστικές εκτιμήσεις και στάθμιση στηριζόμενη στις εκτιμήσεις αυτές. Κατ' ακολουθίαν, παράβαση της αρχής της αειφορίας μπορεί να ελεγχθεί ευθέως από τον ακυρωτικό δικαστή μόνον αν από τα στοιχεία της δικογραφίας και με βάση τα διδάγματα της κοινής πείρας προκύπτει ότι η προκαλούμενη από το έργο ή τη δραστηριότητα βλάβη για το περιβάλλον είναι μη επανορθώσιμη ή είναι προφανώς δυσανάλογη με το προσδοκώμενο όφελος και έχει τέτοια έκταση και συνέπειες ώστε προδήλως να αντιστρατεύεται την ανωτέρω συνταγματική αρχή (πρβλ. Ολομ. ΣτΕ 462-3/2010, Ολομ. 613/2002, Ολομ. 3478/2000, ΣτΕ 1492/13 επταμ., 4542/2011 επταμ., 4491/2009 7μ., 2889/2002).

16. Επειδή, εξάλλου, με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» (L 206) συστήθηκε ένα συνεκτικό ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο ειδικών ζωνών (Natura 2000) που αποσκοπεί στην προστασία της βιοποικιλότητας στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 3 και 4 της οδηγίας: «3. Κάθε σχέδιο, μη άμεσα συνδεδεμένο ή αναγκαίο για τη διαχείριση του τόπου, το οποίο όμως είναι δυνατόν να επηρεάζει σημαντικά τον εν λόγω τόπο, καθεαυτό ή από κοινού με άλλα σχέδια, εκτιμάται δεόντως ως προς τις επιπτώσεις του στον τόπο, λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατήρησής του. Βάσει των συμπερασμάτων της εκτίμησης των επιπτώσεων στον τόπο και εξαιρουμένης της περίπτωσης των διατάξεων της παραγράφου 4, οι αρμόδιες εθνικές αρχές συμφωνούν για το οικείο σχέδιο μόνον αφού βεβαιωθούν ότι δεν θα παραβλάψει την ακεραιότητα του τόπου περί του οποίου πρόκειται και,

- ενδεχομένως, αφού εκφρασθεί πρώτα η δημόσια γνώμη. 4. Εάν, παρά τα αρνητικά συμπεράσματα της εκτίμησης των επιπτώσεων και ελλείψει εναλλακτικών λύσεων, ένα σχέδιο πρέπει να πραγματοποιηθεί για άλλους επιτακτικούς λόγους σημαντικού δημοσίου συμφέροντος, περιλαμβανομένων λόγων κοινωνικής ή οικονομικής φύσεως, το κράτος μέλος λαμβάνει κάθε αναγκαίο αντισταθμιστικό μέτρο ώστε να εξασφαλισθεί η προστασία της συνολικής συνοχής του Natura 2000. Το κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με τα αντισταθμιστικά μέτρα που έλαβε. Όταν ο τόπος περί του οποίου πρόκειται είναι τόπος όπου ευρίσκονται ένας τύπος φυσικού οικοτόπου προτεραιότητας ή/και ένα είδος προτεραιότητας, είναι δυνατόν να προβληθούν μόνον επιχειρήματα σχετικά με την υγεία ανθρώπων και τη δημόσια ασφάλεια ή σχετικά με θετικές συνέπειες πρωταρχικής σημασίας για το περιβάλλον, ή, κατόπιν γνωμοδότησεως της Επιτροπής, άλλοι επιτακτικοί σημαντικοί λόγοι σημαντικού δημοσίου συμφέροντος». Παρόμοιες ρυθμίσεις περιέχονται στο άρθρο 6 παρ. 1 και 2 της Κ.Υ.Α. 33318/ 30281/1998 (Β΄ 1289), η οποία εκδόθηκε σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/43. Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι η κατ' άρθρο 6 παρ. 3 της οδηγίας για τους οικοτόπους δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου ή του έργου στον προστατευόμενο τόπο προϋποθέτει ότι, προ της εγκρίσεως του σχεδίου ή του έργου, προσδιορίζονται, λαμβανομένων υπ' όψιν των βέλτιστων επιστημονικών γνώσεων επί του θέματος, όλες οι πτυχές του σχεδίου ή του έργου που θα μπορούσαν, είτε η καθεμία από μόνη της είτε σε συνδυασμό με άλλα σχέδια ή έργα, να επηρεάσουν τους στόχους διατηρήσεως του τόπου αυτού. Η αρμόδια αρχή επιτρέπει την άσκηση δραστηριότητας στον οικείο τόπο μόνον εφ' όσον δεν υφίσταται, από επιστημονικής απόψεως, καμία εύλογη αμφιβολία ως προς την απουσία επιβλαβών συνεπειών για την ακεραιότητά του (βλ. μεταξύ άλλων C-127/2002, *Waddenvereniging* και *Vogelbeschermingsvereniging*, C-6/2004, Επιτροπή/Ηνωμένου Βασιλείου, C-304/05 Επιτροπή/Ιταλικής Δημοκρατίας, C-241/08 Επιτροπή/Γαλλικής Δημοκρατίας, C-404/09, *Alto Sil*). Η δέουσα εκτίμηση θα πρέπει να διενεργείται και σε σχέδια ή έργα χωροθετημένα εκτός του προστατευόμενου τόπου, εφ' όσον ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις σε αυτόν (βλ. C-98/03 Επιτροπή/Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, C-404/09, *Alto Sil*) [βλ. ΣτΕ 1492/2013, επταμ., σκ. 18, πρβλ. ΣτΕ 2547/2005, επταμ., σκ. 11].
17. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, στο κεφάλαιο 3 της ΜΠΕ υποκεφάλαιο 3.2.7 γίνεται καταγραφή των οικολογικών χαρακτηριστικών, κύριων οικοσυστημάτων, τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας της περιοχής μελέτης, δηλαδή τόσο της θέσης εγκατάστασης του επίδικου ΚΕΛ όσο και της θέσης εκβολής των λυμάτων (σελ. 66-78). Μεταξύ αυτών γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στην περιοχή «Βραυρώνα - Παράκτια θαλάσσια ζώνη» του Καταλόγου των προτεινόμενων προς ένταξη περιοχών στο Δίκτυο NATURA με κωδικό GR3000004, η οποία

διαθέτει 18 τύπους οικοτόπων του Παραρτήματος I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, εκ των οποίων 2 είναι προτεραιότητας, ενώ έχει καταγραφεί η παρουσία 7 συνολικά ζωικών ειδών του Παραρτήματος II της οδηγίας, εκ των οποίων 2 είδη θηλαστικών, 4 είδη αμφιβίων και 1 είδος ιχθύων (ήδη η εν λόγω περιοχή προβλέπεται ρητά στον εθνικό κατάλογο των περιοχών που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο NATURA με τον ίδιο κωδικό, ν. 3937/2011 άρθρο 9 παρ. 6, ΦΕΚ Α' 60). Αναφέρεται επίσης ότι η περιοχή φιλοξενεί 93 σημαντικά είδη πτηνών, αρκετά από τα οποία είναι ενδημικά, σπάνια ή προστατευόμενα, καθώς και ότι η κατάσταση του εν λόγω οικοτόπου δεν είναι άριστη είναι όμως σημαντική η διατήρησή της λόγω της γειτνίασης της περιοχής με το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της χώρας (σελ. 68). Ως προς την περιγραφή των οικοσυστημάτων στη θαλάσσια περιοχή Χαμολιάς και στην ευρύτερη περιοχή του Ν. Ευβοϊκού Κόλπου, όπου θα διατίθενται τα επεξεργασμένα λύματα, ελήφθησαν υπόψη η μελέτη «Υδρογραφική αναγνώριση πυθμένα στην περιοχή κατασκευής του υποβρύχιου αγωγού διάθεσης λυμάτων στη θέση Χαμολιά Βραυρώνας» που εκπονήθηκε από την εταιρεία ΑΤΛΑΝΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΜΗΧΑΝΙΚΗ και το ερευνητικό πρόγραμμα του Εθνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών (ΕΚΘΕ) «Διερεύνηση του θαλάσσιου οικοσυστήματος της Α-ΝΑ Αττικής από τον όρμο του Μαραθώνα ως τον όρμο της Αναβύσσου». Αναφέρεται, δε, μεταξύ άλλων στο σχετικό κεφάλαιο ότι στην εν λόγω θαλάσσια περιοχή παρουσιάζεται ποσειδώνια (*Posidonia oceanica*) και οι φυτοκοινωνίες των φαιοφύκων του γένους *Cystoseira*, καθώς και ότι η ποσειδώνια στην περιοχή μελέτης αποικίζει το βυθό σε μαλακά κυρίως υποστρώματα μεταξύ των ισοβαθών 10 και 25 μ. Ειδικότερα, στα πρώτα 130 μ. από την ακτή ο πυθμένας είναι βραχώδης με κατά τόπους εμφάνιση θαλάσσιας βλάστησης. Στη συνέχεια μέχρι Χ.Θ.390+00 παρουσιάζεται έντονη ανάπτυξη θαλάσσιας βλάστησης, κυρίως ποσειδωνιάς, η οποία είναι πυκνότερη μεταξύ Χ.Θ. 130+00 και 240+00, όπου το ύψος της ξεπερνά τα 60 εκατοστά. Μετά τη Χ.Θ. 390+00 η θαλάσσια βλάστηση παρουσιάζεται αραιή ή απουσιάζει και ο πυθμένας είναι αμμώδης. Εξάλλου, περιγράφονται αναλυτικά τα ωκεανογραφικά στοιχεία του Νότιου Ευβοϊκού Κόλπου. Όπως δε, περαιτέρω, προκύπτει από τη μελέτη και τα διαγράμματα που τη συνοδεύουν, το επίδικο ΚΕΛ δεν πρόκειται να εγκατασταθεί εντός της περιοχής NATURA αλλά οι υπόγειοι αγωγοί διέρχονται εν μέρει από αυτήν μέχρι την ακτή, καθώς και τμήμα του υποθαλάσσιου αγωγού διάθεσης των λυμάτων. Οι αγωγοί στο μεγαλύτερο μήκος τους διέρχονται από ήδη διαμορφωμένες οδούς (χωμάτινες και ασφαλτοστρωμένες) και για να προσεγγίσουν την παραθαλάσσια περιοχή διέρχονται μέσω σήραγγας, μήκους 1300 μ. περίπου, η οποία διανοίγεται για το σκοπό αυτό, επειδή οι φυσικές δίοδοι προς τη θάλασσα βρίσκονται εντός κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων πρώτης προτεραιότητας (σελ. 187 επ.). Σύμφωνα με τη μελέτη στην περιοχή διέλευσης των αγωγών δεν καταγράφηκαν σπάνια ή προστατευόμενα είδη φυτών (σελ. 69). Ο υποθαλάσσιος αγωγός, μήκους 1000 μ., αποτελεί την

απόληξη του συστήματος συλλογής - επεξεργασίας - διάθεσης των λυμάτων της περιοχής, ενώ τα τελευταία 82 μέτρα του αποτελούν το διαχυτή, που αποτελείται από ένα κορμό και 40 ανυψωτήρες και τοποθετείται εκτός των ορίων της περιοχής NATURA. Ο θαλάσσιος πυθμένας στην περιοχή τοποθέτησης παρουσιάζει τα εξής χαρακτηριστικά: α) στα πρώτα 130 μ. από την ακτή είναι βραχώδης με μικρούς επιφανειακούς θύλακες αμμοϊλύος, στους οποίους αναφύεται θαλάσσια βλάστηση (ποσειδωνία), β) στα επόμενα 200 μ. του αγωγού το εδαφικό υλικό είναι αμμοϊλυώδες με μεταβαλλόμενη ανάπτυξη θαλάσσιας βλάστησης και γ) στα υπόλοιπα 670 μ. το εδαφικό υλικό είναι αμμώδες με αραιή έως μηδενική θαλάσσια βλάστηση (σελ. 195). Ως προς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τη φάση κατασκευής των έργων στη μελέτη αναφέρεται ότι οι συλλεκτήριοι αγωγοί από Παιανία - Κορωπί και η επιλεγείσα θέση εγκατάστασης του ΚΕΛ βρίσκονται εκτός της προστατευόμενης περιοχής, οι δε αγωγοί διάθεσης τμήμα των οποίων διέρχεται από την περιοχή και ο συλλεκτήριοι αγωγός ακαθάρτων Χαμολιάς, τοποθετούνται υπόγεια κατά μήκος υπάρχουσας οδοποιίας, άρα δεν αλλοιώνουν την αισθητική του τοπίου. Οι διαχυτήρες του υποθαλάσσιου αγωγού βρίσκονται σε απόσταση μεγαλύτερη των 900 μ. από την ακτή, άρα απολήγουν εκτός των ορίων της προτεινόμενης για προστασία περιοχής (σελ. 215). Ως προς τις επιπτώσεις από την κατασκευή του υποθαλάσσιου αγωγού στην ποσειδωνία, αναφέρεται ότι θα είναι παροδικές για την ευρύτερη περιοχή και μόνιμες αλλά περιορισμένες κατά μήκος της έδρασης του αγωγού (σελ. 211). Ως προς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τη λειτουργία του έργου στη μελέτη αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι με την υφιστάμενη σήμερα κατάσταση που οι οικισμοί της περιοχής αποχετεύονται σε βόθρους υπάρχει ανεξέλεγκτη ρύπανση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα από τους απορροφητικούς βόθρους, καθώς και από τα παράνομα αδειάσματα των βυτιοφόρων που μεταφέρουν τα λύματα. Από τη διάχυση των επεξεργασμένων λυμάτων στη θαλάσσια περιοχή Χαμολιά αναμένονται τοπικά στην περιοχή των διαχυτήρων αυξημένες τιμές κάποιων ρύπων. Λόγω όμως της προχωρημένης επεξεργασίας και απολύμανσης και δεδομένων των αραιώσεων και του αυτοκαθαρισμού στο Ν. Ευβοϊκό, ο οποίος έχει χαρακτηριστεί από τις έρευνες ολιγοτροφικός, δεν αναμένονται αλλοιώσεις στην ποιότητα του θαλάσσιου νερού στην ευρύτερη περιοχή ή στις εγγύς ακτές κολύμβησης, όπως επιβεβαιώθηκε και με το σχετικό μοντέλο διασποράς και υπό την προϋπόθεση ότι θα κατασκευασθούν και τοποθετηθούν σωστά οι διαχυτήρες, ενώ θα υπάρχει έλεγχος για σωστή λειτουργία του ΚΕΛ. Δεν αναμένεται πρόβλημα μικροβιακής ρύπανσης των ακτών, εφόσον η εγκατάσταση λειτουργεί σύμφωνα με τις προδιαγραφές της, ενώ σε περίπτωση αστοχίας θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για να μην οδηγηθούν ανεπεξέργαστα λύματα στη θάλασσα. Δεν αναμένονται συνέπειες στην οικολογική ισορροπία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Χαμολιάς. Και στην περίπτωση αστοχίας, εφόσον διακοπεί γρήγορα η διάθεση των

ανεπεξέργαστων λυμάτων σε μικρό χρονικό διάστημα επανέρχεται οικολογική ισορροπία, δεδομένων των αραιώσεων και των ποιοτικών χαρακτηριστικών του θαλάσσιου οικοσυστήματος στην περιοχή (σελ. 231-232). Κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του υποθαλάσσιου αγωγού η εκβολή μεγάλης ποσότητας γλυκού νερού από τα επεξεργασμένα λύματα, δεν αναμένεται να διαφοροποιήσει ουσιαστικά τα αβιοτικά και βιοτικά χαρακτηριστικά του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Η διαφοροποίηση των χαρακτηριστικών αναμένεται σε περιορισμένη έκταση περί τους διαχυτήρες. Για τον έλεγχο των επιπτώσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον από τη διάχυση των επεξεργασμένων λυμάτων έγιναν κατάλληλες ωκεανογραφικές έρευνες από το ΕΚΘΕ και τα αποτελέσματα των ερευνών αυτών ελήφθησαν υπόψη σε μαθηματικό μοντέλο διάχυσης και διασποράς των επεξεργασμένων λυμάτων, ώστε να εξασφαλίζονται τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των υδάτων στην εγγύς και ευρύτερη περιοχή της θέσης διάχυσης. Οι διαχυτήρες τοποθετούνται σε βάθος 50μ. εκτός των ορίων της περιοχής προς ένταξη στο δίκτυο NATURA και από την εφαρμογή των μοντέλων διάχυσης προέκυψε ότι καμία ποιοτική υποβάθμιση δεν φθάνει ούτε στη νήσο Περάτη ούτε στις ακτές (σελ. 232-233). Ως προς τις επιπτώσεις στην πανίδα - ιχθυοπανίδα αναφέρεται ότι η διαφοροποίηση των χαρακτηριστικών της θάλασσας στη στενή του διαχυτήρα περιοχή από τη διάχυση των επεξεργασμένων λυμάτων αποτελεί παράγοντα χειροτέρευσης των συνθηκών περιβάλλοντος στους υδρόβιους οργανισμούς, όμως όπως απεδείχθη δεν αναμένονται προβλήματα στην ευρύτερη περιοχή λόγω διάχυσης και αραιώσης. Επίσης, αναφέρεται ότι από την έρευνα του ΕΚΘΕ προέκυψε πως ο χαρακτήρας του νότιου Ευβοϊκού βρίσκεται κοντά στον ολιγοτροφικό, καθώς και ότι η αυξημένη κυκλοφορία θαλάσσιων ρευμάτων εξασφαλίζει γρήγορη διάχυση των απομεινάντων οργανικών ρύπων και υψηλό δυναμικό αυτοκαθαρισμού. Εξάλλου, δεν εντοπίστηκαν ούτε υπάρχουν βιβλιογραφικές αναφορές για την παρουσία στην περιοχή των έργων σπάνιων ή υπό εξαφάνιση ειδών ζώων ή οικοτόπων σύμφωνα με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ (σελ. 233-234). Εν τέλει κατά τη συνολική αξιολόγηση των επιπτώσεων, η μελέτη αναφέρει ότι τα προτεινόμενα έργα έρχονται να αναβαθμίσουν την ποιότητα του περιβάλλοντος της περιοχής εξαλείφοντας σταδιακά το πρόβλημα της αποχέτευσης σε βόθρους, της μεταφοράς και ανεξέλεγκτης διάθεσης των βοθρολυμάτων και αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην περιοχή (σελ. 238 επ.). Ως προς τα μέτρα αντιμετώπισης των επιπτώσεων κατά την κατασκευή του έργου αναφέρεται, μεταξύ άλλων ότι θα πρέπει κατά τη διάνοιξη ορυγμάτων κατά μήκος των δρόμων εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής, οι όγκοι των χωματισμών που εκσκάπτονται να τοποθετούνται προσεκτικά σε μικρούς λόφους κατά μήκος του ορύγματος και μετά την επανεπίχωση των ορυγμάτων η περίσσεια των προϊόντων εκσκαφής να μεταφέρεται σε μικρό χρονικό διάστημα στους κατάλληλους χώρους που θα έχουν επιλεγεί για την τελική απόθεση και διάστρωσή τους.

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στη μεταφορά των προϊόντων εκσκαφής που θα προκύπτουν από τη διάνοιξη της σήραγγας, ώστε να μην συσσωρεύονται στην περιοχή γύρω από την έξοδο αυτής, αλλά να υπάρχει συστηματική μεταφορά τους προς τους εγκεκριμένους χώρους απόθεσης. Περαιτέρω, αναφέρεται ότι σε τμήματα της ζώνης πόντισης και στερέωσης του υποθαλάσσιου αγωγού, θα καταστραφούν τοπικά λιβάδια ποσειδωνίας για τις ανάγκες του έργου, η ζώνη όμως κατασκευής είναι περιορισμένη, άρα πρόκειται για μικρού μεγέθους καταστροφή της υποθαλάσσιας βλάστησης και ιδιαίτερα της ποσειδωνίας (σελ. 243-244). Προτείνονται δε αναλυτικά μέτρα αντιμετώπισης των επιπτώσεων από τη λειτουργία του έργου και ειδικότερα, μέτρα για την αντιμετώπιση των δυσσομιών, ειδικές μέθοδοι για τον περιορισμό των οχλήσεων κατά μονάδα, μέθοδοι επεξεργασίας των λυμάτων, μέτρα αντιμετώπισης των επιπτώσεων στο έδαφος, στην ατμόσφαιρα, στα νερά, στη χλωρίδα - πανίδα - ιχθυοπανίδα, την ανθρώπινη υγεία κ.λπ. (σελ. 247-272). Ακολούθως, στην ίδια την προσβαλλόμενη πράξη εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στην περιοχή Natura και στους οικοτόπους που περιλαμβάνει (παρ. ε1). Επίσης αναφέρεται ότι η καταγραφή του οικοτόπου προτεραιότητας (7210-ασβεστούχοι βράχοι με *Cladium mariscus* και *Carex davalliana*) εστιάζεται κυρίως γύρω από τον ευρύτερο αρχαιολογικό τόπο της Βραυρώνας, που έχει εξαιρεθεί από τη διέλευση των αγωγών. Όσον αφορά στην πόντιση του υποθαλάσσιου αγωγού διάθεσης, στην εκβολή του (1 χλμ. από την ακτή), δεν παρατηρούνται εκτάσεις θαλασσιού βυθού με ποσειδωνίες (1120), που αποτελεί οικότοπο προτεραιότητας. Περαιτέρω, στα μέτρα και έργα για τη διατήρηση των εν λόγω στοιχείων αναφέρεται ότι απαιτείται ιδιαίτερη επιμέλεια στην τήρηση της ποιότητας εκροής, να αποφευχθεί η καταστροφή μοναχικών συστάδων του οικοτόπου προτεραιότητας 7210 έστω και με μικρή παρέκκλιση της σχεδιαζόμενης όδευσης από εκείνα τα σημεία και να αποφευχθεί η στερέωση του υποθαλάσσιου αγωγού διάθεσης σε σημεία του βυθού, όπου παρατηρούνται συσσωματώματα λιβαδιών ποσειδωνίας (παρ. ε2). Εξάλλου, προβλέπονται όροι για την επεξεργασία των λυμάτων και τη διάθεσή τους ώστε να τηρούνται ποιοτικά όρια των υδάτων κολύμβησης και για την προστασία εν γένει του υδάτινου οικοσυστήματος, διαδικασία ελέγχου, εξειδικευμένα μέτρα αντιρρύπανσης, όροι για τη λειτουργία της μονάδας και μέτρα αντιμετώπισης αστοχιών της εγκατάστασης.

18. Επειδή, με τα ανωτέρω δεδομένα, δεν προβλέπονται επιπτώσεις από το τμήμα του έργου που βρίσκεται εντός της περιοχής Natura, δεδομένου ότι οι αγωγοί διάθεσης που διέρχονται από αυτήν τοποθετούνται υπόγεια κατά μήκος υπάρχουσας οδοποιίας και συνεπώς, ουδεμία κατάληψη οικοτόπου υπάρχει από τα έργα αυτά, ενώ οι μόνες επιπτώσεις διαπιστώνονται κατά το στάδιο της κατασκευής του υποθαλάσσιου αγωγού στην ποσειδωνία, χαρακτηρίζονται δε ως παροδικές για την ευρύτερη περιοχή και μόνιμες αλλά περιορισμένες κατά

μήκος της έδρασης του αγωγού. Ως εκ τούτου, το επίδικο έργο δεν πρόκειται να παραβιάσει την ακεραιότητα του οικοτόπου, όπως προκύπτει από το σύνολο των δεδομένων που περιλαμβάνονται στη μελέτη και στις προαναφερθείσες επιστημονικές έρευνες που έλαβε υπόψη της, και η προσβαλλόμενη πράξη εγκρίσεως περιβαλλοντικών είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη ως προς τα ζητήματα που τίθενται με τις κρινόμενες αιτήσεις, περαιτέρω δε έλεγχος των σχετικών ουσιαστικών εκτιμήσεων της διοικήσεως εξέρχεται των ορίων δικαστικού ελέγχου κατά την προκειμένη ακυρωτική δίκη. Κατά συνέπεια, ο εξεταζόμενος λόγος ακυρώσεως, κατά το μέρος που αναφέρεται στην πληρότητα της μπε ως προς τα ζητήματα αυτά, είναι απορριπτός ως αβάσιμος και κατά τα λοιπά απορριπτός ως απαράδεκτος, διότι αφορά στη μη υποκείμενη στον ακυρωτικό δικαστικό έλεγχο τεχνική κρίση της Διοικήσεως. Περαιτέρω, δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 6 παρ. 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, όπως αβάσιμα επικαλούνται οι αιτούντες, διότι δεν διαπιστώθηκε ότι το επίδικο έργο παραβιάζει την ακεραιότητα του τόπου κοινοτικής σημασίας. Εξάλλου, από όλα τα προαναφερθέντα προκύπτει ότι από το επίδικο έργο δεν θα υπάρξει υποβάθμιση των θαλασσίων υδάτων και των ακτών, όπως αβασίμως υποστηρίζουν οι αιτούντες. Δεδομένου, δε, ότι η κατασκευή του επίδικου έργου είναι θεμελιώδες έργο υποδομής για τη δημιουργία οικισμού, βασικό δε έργο εξυγιάνσεως όταν ο οικισμός υφίσταται ήδη χωρίς να λειτουργεί σχετική μονάδα, όχι μόνο δεν αναιρείται, αλλά ειδικώς εξυπηρετείται ο θαλάσσιος από το άρθρο 24 του Συντάγματος σκοπός προστασίας του περιβάλλοντος από την κατασκευή και λειτουργία της επίδικης μονάδας (βλ. ΣτΕ 2547/05). Πρέπει, συνεπώς, να απορριφθούν ως αβάσιμοι οι περί του αντιθέτου λόγοι ακυρώσεως.

19. Επειδή, προβάλλεται (με την 7641/09 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι στη ΜΠΕ δεν εξετάστηκαν εναλλακτικές λύσεις για το επίδικο έργο, περιλαμβανομένης και της μηδενικής, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη ότι τελικά επελέγη ως προς τη διάθεση των λυμάτων η θαλάσσια περιοχή της Χαμολιάς, που είναι τόπος κοινοτικής σημασίας. Με την εν λόγω αίτηση προβάλλεται, ιδίως ότι δεν εξετάσθηκε η μηδενική λύση ως προς τη διάθεση των λυμάτων στο θαλάσσιο περιβάλλον της περιοχής Χαμολιάς και ειδικότερα, δεν ερευνήθηκε η επαναχρησιμοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων στο σύνολό τους για άρδευση ή για άλλους σκοπούς, καθώς και ότι δεν προτιμήθηκαν η διάθεση των λυμάτων στο ΚΕΛ Ψυττάλειας ή στο ακρωτήριο Μαυρονόρι έναντι της διάθεσης σε τόπο κοινοτικής σημασίας. Με το υπόμνημα που κατατέθηκε μετά τη συζήτηση οι αιτούντες προέβαλαν το πρώτον ότι θα έπρεπε να έχει επιλεγεί ως προς τη διάθεση των λυμάτων η περιοχή του Λαυρίου, σύμφωνα με σχετική μελέτη του ΕΚΘΕ. Συναφώς, με την 804/11 αίτηση ακυρώσεως προβάλλεται ότι για τη θέση του ΚΕΛ Παιανίας - Κορωπίου εξετάσθηκαν τρεις «ψευδο-εναλλακτικές λύσεις».

20. Επειδή, στη ΜΠΕ ως προς τις εξετασθείσες εναλλακτικές λύσεις για το επίδικο έργο αναφέρονται τα εξής: α) Στο κεφάλαιο 1.10 «Ιστορικό Ανάθεσης και Πορείας της Μελέτης», περιγράφεται αναλυτικά στην παρ. 6 (σελ. 5-13) όλη η διεργασία που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της Προμελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για την Προέγκριση Χωροθέτησης του επίδικου έργου ως προς τις εναλλακτικές λύσεις για τη θέση του έργου. Ειδικότερα, ενώ αρχικά είχε επιλεγεί η θέση του ΚΕΛ στην περιοχή Βραυρώνα και εναλλακτική η τοποθέτησή του στα όρια του Διεθνούς Αεροδρομίου Αθηνών, μαζί με τα αποτελέσματα της αναγνώρισης βυθού στη θέση διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων στη Χαμολιά, μετά από μια σειρά εγγράφων μεταξύ των αρμόδιων Υπηρεσιών προέκυψε απόρριψη της επιλεγείσας καταρχάς θέσης και η αναγκαιότητα επανυποβολής της Μελέτης Προέγκρισης Χωροθέτησης για την εναλλακτική θέση χωροθέτησης του Κέντρου Επεξεργασίας Λυμάτων στα όρια του Διεθνούς Αεροδρομίου Αθηνών. Η Μελέτη Προέγκρισης Χωροθέτησης επανυποβλήθηκε από τους μελετητές στην ΕΥΔΑΠ, σύμφωνα με την απαίτηση των συναρμόδιων Υπηρεσιών, για τη νέα θέση εγκατάστασης Κ.Ε.Λ. κοντά στο Αεροδρόμιο, και διάθεση επεξεργασμένων λυμάτων στην περιοχή Χαμολιά, με παράλληλη εξέταση της χάραξης των αγωγών διάθεσης προς το ακρωτήριο Μαυρονόρι. Η Μελέτη Προέγκρισης Χωροθέτησης επανυποβλήθηκε δύο φορές (Ιανουάριος 2001 και τελική επανυποβολή Απρίλιος 2002), με εξέταση διάφορων εναλλακτικών χαράξεων των αγωγών διάθεσης. Η Α΄ Φάση της Μ.Π.Ε. εγκρίθηκε τελικά με την υπ' αρ. οικ 87220/1.10.2002 Απόφαση του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. - ΕΥΠΕ. Με βάση την τελικώς εγκριθείσα Μελέτη Προέγκρισης Χωροθέτησης η θέση "Βραυρώνα" εγκαταλήφθηκε και εγκρίθηκε για την κατασκευή του Κ.Ε.Λ. η θέση "Αεροδρόμιο". β) Στο κεφάλαιο 4.2 «Εξετασθείσες εναλλακτικές θέσεις» (σελ. 116-132) περιγράφονται οι εν λόγω θέσεις, οι εναλλακτικές γενικές διατάξεις τους, συγκρίνονται μεταξύ τους, παρουσιάζονται τα κριτήρια επιλογής των θέσεων ΚΕΛ και των χαράξεων αγωγών και τελικά προτείνεται η επιλεγείσα λύση. Πιο συγκεκριμένα, εξετάστηκαν τρεις (3) εναλλακτικές θέσεις χωροθέτησης του ΚΕΛ (θέση «Βραυρώνα», θέση «Αεροδρόμιο», ΚΕΛ Μερέντας), έξι (6) εναλλακτικές λύσεις για τις γενικές διατάξεις του ΚΕΛ (διάταξη 1-σύμφωνα με την οποία όλα τα λύματα της περιοχής συγκεντρώνονται στο ΚΕΛ Βραυρώνας, διάταξη 1α-πρόκειται ουσιαστικά για τη διάταξη 1 με τη διαφορά ότι εκτός του ΚΕΛ Βραυρώνας προβλέπεται και ΚΕΛ Μερέντας, διάταξη 2 - προβλέπει μία μόνο θέση ΚΕΛ στα όρια του Αεροδρομίου, διάταξη 2α - διατηρεί σαν κύριο το ΚΕΛ στα όρια του Αεροδρομίου αλλά τα λύματα των περιοχών Μαρκόπουλου, Καλυβίων, Κουβαρά οδηγούνται στο ΚΕΛ Μερέντα, διάταξη 2β - εντάσσει ολόκληρο το σχεδιασμό του Δήμου Μαρκοπούλου στο γενικό σχεδιασμό, μεταφέροντας δηλαδή τα λύματα και του Πόρτο Ράφτη και της Χαμολιάς στο ΚΕΛ Μερέντας, ενώ στο ΚΕΛ Αεροδρομίου παραμένουν μόνο τα λύματα της βορειοδυτικής περιοχής,

διάταξη 3-επανέρχεται στη λογική της μίας και μοναδικής εγκατάστασης βιολογικού καθαρισμού στη Μερέντα) και δύο (2) εναλλακτικές λύσεις για τη διάθεση των επεξεργασμένων λυμάτων (θέση «Χαμολιά», θέση «Μαυρονόρι»). Εξάλλου, αναφέρεται ότι εξετάστηκε και η δυνατότητα τα λύματα της περιοχής του Δήμου Κορωπίου να οδηγηθούν με άντληση προς τη Βάρη και από κει, μέσω υπαρχόντων ή μελλοντικών αγωγών ακαθάρτων, στο ΚΕΛ Ψυττάλειας, ωστόσο από την εξέταση αυτή προέκυψε ότι το κόστος κατασκευής των σχετικών έργων είναι ασυγκρίτως μεγαλύτερο σε σχέση με τη λύση διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων στον Ευβοϊκό κόλπο, ο χρόνος μεταφοράς είναι μεγάλος, ενώ περιβαλλοντικά δεν θεωρείται λογικό να επιβαρυνθεί ακόμη περισσότερο η εγκατάσταση της Ψυττάλειας και στη συνέχεια ο Σαρωνικός κόλπος (σελ. 123-124). Όπως δε εκτίθεται, περαιτέρω στην ΜΠΕ (βλ. ιδίως σελ. 131), η θέση για την εγκατάσταση ΚΕΛ Βραυρώνα είναι περιοχή περικλειόμενη από λόφους, μακριά από κατοικημένες περιοχές, σε χαμηλό υψόμετρο. Τα ανεπεξέργαστα λύματα των Δήμων Παιανίας, Κρωπίας μπορούν να μεταφερθούν με βαρύτητα. Μειονεκτήματα αυτής της θέσης είναι ότι βρίσκεται εντός κηρυγμένης αρχαιολογικής περιοχής, η σχετικά υψηλή αξία της γεωργικής γης και το ότι τα επεξεργασμένα λύματα θα πρέπει να αντληθούν για να διατεθούν στη θάλασσα. Η θέση «Αεροδρόμιο» βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση με το Διεθνές Αεροδρόμιο. Είναι περιοχή με γεωργική χρήση και μακριά από οικιστικές περιοχές. Η αξία της γης εδώ είναι μικρότερη σε σύγκριση με τη θέση «Βραυρώνα» και δεν αναμένονται αντιδράσεις. Τα λύματα Παιανίας και Κρωπίας φθάνουν και εδώ με βαρύτητα. Τα επεξεργασμένα λύματα μπορούν να διατεθούν στη θάλασσα με βαρύτητα. Η θέση «Μερέντα» είναι η περιοχή όπου ο Δήμος Μαρκοπούλου έχει προχωρήσει στην κατασκευή εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων για την εξυπηρέτηση των Δήμων Μαρκοπούλου, Καλυβίων Θορικού, της Κοινότητας Κουβαρά. Η θέση αυτή παρουσιάζει ορισμένα μειονεκτήματα έναντι των άλλων θέσεων, διότι βρίσκεται εντός του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου Μερέντας, κοντά σε κατοικημένη περιοχή, το υψόμετρό της είναι υψηλότερο από τις άλλες δύο θέσεις, ενώ οριζοντιογραφικά, δεν βρίσκεται σε ευνοϊκή θέση για την αποχέτευση των περιοχών Παιανίας και Κορωπίου. Στην Α΄ φάση είχε επιλεγεί η θέση Βραυρώνα ως η πλέον ενδεικνυόμενη τεχνικοοικονομικά θέση για εγκατάσταση του ΚΕΛ, με τη λογική ότι και τα απόβλητα από το Πόρτο Ράφτη θα οδηγούντο σε αυτή την εγκατάσταση. Στη συνέχεια η θέση αυτή απορρίφθηκε από τις αρχαιολογικές υπηρεσίες και εγκρίθηκε η θέση Αεροδρόμιο για εγκατάσταση ΚΕΛ. Με δεδομένο ότι τα απόβλητα του Πόρτο Ράφτη θα οδηγούνται για επεξεργασία στο ΚΕΛ Μερέντα, η θέση εγκατάστασης ΚΕΛ στα όρια του Διεθνούς Αεροδρομίου για την επεξεργασία των λυμάτων Παιανίας - Κορωπίου και Χαμολιάς κρίνεται ως η πλέον κατάλληλη από τεχνικοοικονομική άποψη, πέραν του ότι βρίσκεται εκτός αρχαιολογικών χώρων και προστατευόμενων περιοχών. γ) Περαιτέρω,

ειδικότερα σε ό,τι αφορά το ζήτημα της όδευσης των αγωγών μεταφοράς και διάθεσης των λυμάτων αναφέρονται τα εξής στην ΜΠΕ (σελ. 128-130): «Οι αγωγοί μεταφοράς και διάθεσης των λυμάτων ακολουθούν την χάραξη των προσφορότερων υπαρχόντων ασφαλοστρωμένων ή αγροτικών δρόμων με την συντομότερη αλλά και καταλληλότερη από τεχνικής άποψης πορεία προς το ΚΕΛ και το έργο διάθεσης. Έτσι η ακολουθούμενη χάραξη των αγωγών εξαρτάται από το υπάρχον οδικό δίκτυο, από τη γεωμορφολογία της περιοχής και από τις επιλεγείσες θέσεις του ΚΕΛ και της εκβολής. ... Όσον αφορά την θέση εκβολής του αγωγού διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων, αυτή εξαρτάται από το γεωμορφολογικό ανάγλυφο της χερσαίας και υποθαλάσσιας περιοχής και από τη χρήση της παράκτιας περιοχής. Το μεγαλύτερο μέρος της εξεταζόμενης παραλιακής περιοχής καταλαμβάνεται από τους παραλιακούς οικισμούς Αρτέμιδα, Βραυρώνα και Πόρτο Ράφτη. Στην παράκτια περιοχή του κεντρικού τμήματος της Ανατολικής Αττικής δημιουργούνται τρεις κλειστοί όρμοι, ο όρμος Βραυρώνας, ο όρμος Πόρτο Ράφτη και ο όρμος Βουρκάρι (Αυλάκι). Οι περιοχές που καλύπτονται από τους οικισμούς, καθώς και οι κλειστοί κόλποι αποκλείονται από την πιθανότητα διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων. Το μόνο τμήμα της παραλίας, που είναι ακατοίκητο και δεν συγκεντρώνει πολύ κόσμο για κολύμβηση, λόγω της βραχώδους φύσης του, είναι η περιοχή νότια του όρμου Βραυρώνας και βόρεια του όρμου Πόρτο Ράφτη, νότια του οικισμού Χαμολιά και νότια των νήσων Ασπρονήσια και Περάτη. Η θέση αυτή, θεωρείται ότι προσφέρεται για την εκβολή των καθαρισμένων λυμάτων της εξεταζόμενης περιοχής. Επίσης η μορφολογία της υπόψη υποθαλάσσιας περιοχής είναι ομαλή. Η ισοβαθής των 50 μ. στην προτεινόμενη θέση εκβολής απέχει περί τα 1000 μ. από την ακτή. Πρόσθετο πλεονέκτημα της θέσης αυτής είναι ότι οι κατοικημένες και πολυσύχναστες παραλίες του Πόρτο Ράφτη, της Βραυρώνας και Αρτέμιδας απέχουν σημαντικά από το σημείο εκβολής. Στα πλαίσια της Προμελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων των υπόψη έργων, ύστερα από σχετική πρόταση του ΥΠΠΟ, εξετάστηκε και η δυνατότητα της εκβολής του αγωγού διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων στο ακρωτήριο Μαυρονόρι, στο νότιο άκρο της περιοχής. Η χερσαία διέλευση των αγωγών διάθεσης από την έξοδο των εγκαταστάσεων Μερέντας και Αεροδρομίου, μέχρι το ακρωτήριο Μαυρονόρι δε συναντά ιδιαίτερες τεχνικές δυσκολίες, αλλά διέρχεται από σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους. Θα απαιτηθεί ένα αντλιοστάσιο στη διαδρομή. Στη θέση εκβολής βόρεια από το ακρωτήριο Μαυρονόρι βρίσκεται ο κλειστός όρμος Βουρκάρι (Αυλάκι) και νότια ο όρμος της Κακής Θάλασσας, που είναι σημαντικές ακτές κολύμβησης. Πέραν αυτού η ακτογραμμή στο ακρωτήριο Μαυρονόρι είναι πολύ απόκρυμνη και βραχύδης. Στο πρώτο τμήμα ο υποθαλάσσιος αγωγός θα κατέρχεται πολύ απότομα μέχρι να συναντήσει τον πυθμένα, που όπως προκύπτει από τον ωκεανογραφικό χάρτη το βάθος πυθμένα πολύ κοντά στην ακτή είναι περί τα 77,0 μ. Το έργο πόντισης και

στήριξης του αγωγού θα είναι ιδιαίτερα δύσκολο λόγω του μεγάλου βάθους. Οι διαχυτήρες θα βρίσκονται σε μεγάλο βάθος με πιθανά δυσμενείς συνθήκες διάχυσης. Πέραν των δυσκολιών που διαφαίνονται στον υποθαλάσσιο αγωγό, στην ξηρά η δημιουργία εργοταξιακού χώρου για τις ανάγκες κατασκευής του έργου θα διαταράξει σημαντικά την αισθητική του τοπίου. Θα απαιτηθούν εκβραχισμοί για τη διαμόρφωση του γηπέδου πολύ κοντά σε περιοχή παραθεριστικής κατοικίας και σε μία περιοχή που είναι ορατή από πολύ μεγάλη απόσταση. Η προσπέλαση μηχανημάτων και υλικών επίσης κρίνεται δύσκολη, μέσα από στενούς δρόμους περιοχής με παραθεριστικές κατοικίες. Κατόπιν αυτών η λύση διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων της περιοχής στο ακρωτήριο Μαυρονόρι αποκλείστηκε». Εξάλλου, ιδιαίτερο υποκεφάλαιο της μελέτης έχει αφιερωθεί στην εξέταση της εναλλακτικής δυνατότητα διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων στην περιοχή ακρωτηρίου Μαυρονόρι (παρ. 4.2.6, σελ. 125-128). δ) Τέλος, στη ΜΠΕ περιγράφονται λεπτομερώς «οι εναλλακτικές δυνατότητες τρόπων διαχείρισης των επεξεργασμένων εκροών των κέντρων επεξεργασίας λυμάτων της περιοχής» (σελ. 278 επ.), μεταξύ των οποίων η «επαναχρησιμοποίησή τους για άρδευση» (σελ. 278-287), καθώς και για «εμπλουτισμό του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα της πεδιάδας των Μεσογείων» (σελ. 287-288). Ως προς την πρώτη εναλλακτική δυνατότητα, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι η εφαρμογή της περιορισμένης άρδευσης (π.χ. για καλλιέργειες των οποίων οι καρποί δεν τρώγονται ωμοί), που θεωρητικά προστατεύει τη δημόσια υγεία, είναι δύσκολη, γιατί απαιτεί την ύπαρξη αυστηρής νομοθεσίας, τη συνεχή παρακολούθηση και έλεγχο των έργων, καθώς και την αυστηρή εφαρμογή των σχετικών νόμων. Για τις ελληνικές συνθήκες, επειδή δεν είναι σίγουρη η εφαρμογή της περιορισμένης άρδευσης, πρέπει αρχικά να εξασφαλίζεται καλής ποιότητας εκροή των επεξεργασμένων αποβλήτων που θα χρησιμοποιηθούν για άρδευση μετά την πρόσθετη επεξεργασία (σελ. 283).

21. Επειδή, ακολούθως, με την προσβαλλόμενη πράξη ορίστηκε ως αποδέκτης των επεξεργασμένων λυμάτων η θάλασσα, αλλά παράλληλα προβλέφθηκε ότι «Δεν αποκλείεται η χρησιμοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων για ελεγχόμενη άρδευση επιλεγμένων καλλιεργειών κατά τη διάρκεια της αρδευτικής περιόδου σε εκτάσεις που σήμερα καλλιεργούνται και δεν ανήκουν σε οικιστικές επεκτάσεις, ούτε πρόκειται να ενταχθούν σε αυτές (παρ. δ6.5) Περιλαμβάνονται δε στην προσβαλλόμενη συγκεκριμένοι όροι για την εν λόγω μορφή διάθεσης μετά από έγκριση σχετικής μελέτης άρδευσης από τις αρμόδιες Υπηρεσίες Περιβάλλοντος, Υγείας και Εγγείων Βελτιώσεων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ανατ. Αττικής, ενώ προβλέπεται επίσης η δυνατότητα «επαναχρησιμοποίησης των λυμάτων για άρδευση αστικού πρασίνου ή χώρων» (παρ. δ6.6-7). Με την προσβαλλόμενη «αποκλείεται η διάθεση των επεξεργασμένων λυμάτων στο έδαφος για την επαναφόρτιση, εμπλουτισμό του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα καθώς και η διάθεση αυτών

μέσω γεωτρήσεων εισπίεσης κατ' ευθείαν στον υδροφόρο ορίζοντα» (παρ. 56.8).

22. Επειδή, με βάση τα προεκτεθέντα, στη ΜΠΕ που εγκρίθηκε με την προσβαλλόμενη πράξη εξετάσθηκαν περισσότερες εναλλακτικές λύσεις τόσο ως προς τη θέση του ΚΕΛ όσο και ως προς τον αγωγό διάθεσης και τις εναλλακτικές δυνατότητες διαχείρισης των επεξεργασμένων λυμάτων, ενώ όλη η διαδικασία εκπόνησης - διαβουλεύσεων - τροποποιήσεων - εγκρίσεων των απαραίτητων περιβαλλοντικών μελετών για τη λήψη της απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων διήρκησε από το 1996 έως το 2009 και έλαβε υπόψη της μεγάλο αριθμό γνωμοδοτήσεων, παρατηρήσεων και εναλλακτικών σεναρίων. Εξάλλου, η μηδενική λύση, δηλαδή η μη κατασκευή του έργου δεν αντιμετωπίζεται ρητά στη ΜΠΕ, αλλά όπως συνάγεται από το περιεχόμενό της (σελ. 23-24, 113-116) ο αποκλεισμός αυτής της λύσης δικαιολογείται από το γεγονός ότι πρόκειται για βασικό έργο υποδομής πρωταρχικής σημασίας για την προστασία του περιβάλλοντος, που αντιμετωπίζει το πρόβλημα αποχέτευσης, επεξεργασίας και διάθεσης των λυμάτων των οικισμών και βιομηχανικών περιοχών του κεντρικού τμήματος της Ανατολικής Αττικής, όπου σήμερα η αποχέτευση γίνεται με βόθρους, πολλοί εκ των οποίων δεν είναι στεγανοί αλλά απορροφητικοί, με γνωστές τις δυσσομίες και τους πιθανούς κινδύνους για τη δημόσια υγεία. Λαμβάνεται δε υπόψη ότι η περιοχή γειτνιάζει με την πρωτεύουσα, με το Διεθνές Αεροδρόμιο Αθηνών και είναι σε μεγάλο ποσοστό μόνιμου κατοικίας, καθώς και ότι υπάρχουν προθεσμίες σύμφωνα με την οδηγία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (91/271) για την προστασία του περιβάλλοντος και ιδιαίτερα των θαλασσών, που απαιτεί και επιβάλει οικισμοί και βιομηχανικές περιοχές να διαθέτουν δίκτυα αποχέτευσης των λυμάτων τους και επεξεργασία αυτών πριν τη διάθεσή τους στον αποδέκτη. Περαιτέρω, η εξέταση από την ΜΠΕ της εναλλακτικής λύσης αποστολής των λυμάτων της περιοχής του Δήμου Κρωπίας στο ΚΕΛ Ψυττάλειας αποτελεί μερικώς μηδενική λύση, ενώ δεν αποκλείεται σε περαιτέρω στάδιο η χρησιμοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων για ελεγχόμενη άρδευση επιλεγμένων καλλιεργειών. Ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα τα όσα αντίθετα υποστηρίζουν οι αιτούντες περί μη εξετάσεως εναλλακτικών λύσεων, μεταξύ των οποίων και της μηδενικής, από τη ΜΠΕ, καθώς και οι ισχυρισμοί τους περί «ψευδο-εναλλακτικών» λύσεων, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη και το γεγονός ότι κατά το στάδιο της διαβούλευσης δεν είχε προταθεί οποιαδήποτε άλλη εναλλακτική λύση από αυτούς ή από άλλο ενδιαφερόμενο, ούτε με τον εξεταζόμενο λόγο προτείνεται συγκεκριμένη εναλλακτική λύση ως προς τη θέση του έργου (βλ. ΣτΕ 4542/11 επταμ. σκ.11, πρβλ. ΣτΕ 3430/06, σκ. 6, ΣτΕ 3170/12, σκ. 8). Εξάλλου, ο εξεταζόμενος λόγος όπως προβάλλεται από τους αιτούντες της 7641/09 αιτήσεως σε σχέση ειδικά με την επιλογή εν τέλει της περιοχής Natura, είναι απορριπτέος και για το λόγο ότι στηρίζεται στην εσφαλμένη παραδοχή περί βλάβης της ακεραιότητας του τόπου

κοινοτικής σημασίας που κατά τα προαναφερθέντα δεν προκύπτει από τα όσα έχουν γίνει δεκτά με πλήρη αιτιολογία από τη ΜΠΕ. Πρέπει, τέλος, ν' απορριφθούν ως απαραδέκτως προβαλλόμενα τα όσα προτείνονται το πρώτον με το από 19/6/13 υπόμνημα που κατατέθηκε μετά τη συζήτηση (από τους αιτούντες της 7641/09 αιτήσεως) ως προς τη δυνατότητα εναλλακτικής τοποθέτησης του χώρου διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων στην ευρύτερη περιοχή Λαυρίου, σύμφωνα με την από Ιουλίου 1997 έρευνα του Εθνικού Κέντρου Θαλάσσιων Ερευνών (ΕΚΘΕ) με τίτλο «Διερεύνηση του θαλασσιού οικοσυστήματος της Α.-Ν.Α. Αττικής από τον όρμο του Μαραθώνα ως τον όρμο της Αναβύσσου», που ελήφθη υπόψη για τη σύνταξη της ΜΠΕ (βλ. σελ.17), όπου αναφέρεται ότι «ως κύριο σημείο εκβολής (αστικών λυμάτων) ... θα μπορούσε να προταθεί η περιοχή των νοτίων ακτών της Ανατολικής Αττικής (π.χ. η ευρύτερη περιοχή του Λαυρίου)» (σελ. 376 εν λόγω μελέτης) [πρβλ. ΣτΕ 3795/11, 2659/04, 2582/01]. Σε κάθε δε περίπτωση, η πρόταση για την εν λόγω θέση, δεν προκύπτει ότι είχε διατυπωθεί κατά τη διαδικασία της διαβούλευσης από τους αιτούντες ή από κάποιον ενδιαφερόμενο.

23. Επειδή, προβάλλεται (και με τις δύο αιτήσεις) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι στη ΜΠΕ δεν ελήφθησαν υπόψη άλλα εγκριθέντα ή υπό έγκριση ομοειδή έργα στην περιοχή, όπως είναι το υφιστάμενο ΚΕΛ Μαρκοπούλου. Στην 7641/09 αίτηση αναφέρεται επίσης το έργο ανοικτού αγωγού διευθέτησης ομβρίων υδάτων μεγάλων διαστάσεων κατά μήκος της κοίτης του ποταμού Ερασίνου, που έχει εγκριθεί με την 129583/2007 κ.υ.α., καθώς και τα προς κατασκευή ΚΕΛ της βορειότερης και νοτιότερης περιοχής των Δήμων και οικισμών των Μεσογείων (Βραυρώνας, Λούτσας, Ραφήνας, Σπάτων, Γέρακα κ.λπ.), που και αυτά προβλέπεται ότι θα εκβάλουν στον Ευβοϊκό κόλπο σε μικρές μάλιστα αποστάσεις. Συναφώς αναφέρεται η 81/2005 γνωμοδότηση του Νομαρχιακού Συμβουλίου της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής, σύμφωνα με την οποία κατά τη διαδικασία καθορισμού αποδέκτη, που θα έπρεπε να προηγηθεί της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, πρέπει να συμπεριληφθούν αθροιστικά οι επιπτώσεις στον Ευβοϊκό από τα προβλεπόμενα ΚΕΛ που θα κατασκευαστούν στην περιοχή σύμφωνα με τον χωροταξικό σχεδιασμό της ΕΥΔΑΠ.
24. Επειδή το επίδικο έργο περιλαμβάνει εκτός από το ΚΕΛ Παιανίας - Κορωπίου (ή Αεροδρομίου) και τους αγωγούς διάθεσης του ΚΕΛ Μερέντας - Μαρκοπούλου, καθώς και τους κοινούς αγωγούς των εν λόγω ΚΕΛ. Για το λόγο αυτό στη ΜΠΕ περιλαμβάνεται αξιολόγηση των επιπτώσεων και από τη λειτουργία του ΚΕΛ Μαρκοπούλου, καθ' ο μέρος αφορά στο επίδικο έργο. Εξάλλου, για την εγκατάσταση του ΚΕΛ Μαρκοπούλου έχει εγκριθεί ξεχωριστή μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Με τα δεδομένα αυτά, δεν τίθεται ζήτημα μη εξετάσεως των σωρευτικών επιπτώσεων στο περιβάλλον της περιοχής από το επίδικο ΚΕΛ σε συνδυασμό με το ΚΕΛ Μαρκοπούλου. Δεδομένου, δε περαιτέρω ότι κατά το χρόνο σύνταξης της ΜΠΕ (2004) δεν προκύπτει, ούτε προβάλλεται

- κατά τρόπο συγκεκριμένο, ότι είχαν εγκριθεί ή ότι είχε ξεκινήσει η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των λοιπών ΚΕΛ της βορειότερης και νοτιότερης περιοχής των Δήμων και οικισμών των Μεσογείων, δεν υπήρχε υποχρέωση αλλά ούτε και δυνατότητα εξέτασης από τη ΜΠΕ των επιπτώσεων τους σωρευτικά με αυτές του επίδικου ΚΕΛ. Τέλος, όπως προκύπτει από την 129583/2007 κ.υ.α., με την οποία εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι των έργων διευθέτησης ρέματος Ερασίνου στο τμήμα της κοίτης του από την εκβολή του στον κόλπο της Βραυρώνας μέχρι κατάντη των έργων της Αττικής Οδού νότια του Αεροδρομίου Ελ. Βενιζέλος, η σχετική ΜΠΕ υποβλήθηκε προς έγκριση το 2006, δηλαδή δύο χρόνια μετά τη σύνταξη της επίδικης ΜΠΕ και δεν θα ήταν δυνατόν να έχει ληφθεί υπόψη το εν λόγω έργο, το οποίο εξάλλου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι ομοειδές προς το επίδικο. Με τα βάση τα προεκτεθέντα, δεν συνιστά πλημμέλεια της εγκριθείσας με την προσβαλλόμενη απόφαση ΜΠΕ η μη εξέταση των επιπτώσεων των προαναφερθέντων έργων και συνεπώς, ο εξεταζόμενος λόγος πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος.
25. Επειδή, προβάλλεται (με την 7641/09 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι έχει εκδοθεί κατά παράβαση της οδηγίας 91/271/ΕΟΚ για την επεξεργασία αστικών λυμάτων, καθ' όσον τα όρια διάθεσης που περιλαμβάνονται σ' αυτήν (BOD5 25 mg/l O₂, COD 125 mg/l O₂, SS 35 mg/l) δεν είναι τα προβλεπόμενα, μειωμένα κατά 70-90%, για αποδέκτη «ευαίσθητη περιοχή», όπως είναι, εν προκειμένω, ο τόπος κοινοτικής σημασίας.
26. Επειδή, με την εκδοθείσα σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21-5-1991 [ΕΕ L 1345/40/30-5-1991] υπ' αριθμ. ΟΙΚ. 5673/400/5-3/14-3-1997 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Γεωργίας και Υγείας και Πρόνοιας "Μέτρα και όροι για την επεξεργασία αστικών λυμάτων" (B 192) θεσπίσθηκαν όροι και προϋποθέσεις για τη διάθεση αστικών και βιομηχανικών λυμάτων. Στο άρθρο 5 της εν λόγω Κ.Υ.Α. προβλέπονται τα εξής: «1. Το Υπουργείο Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υγείας - Πρόνοιας και Γεωργίας, καταρτίζει κατάλογο στον οποίο ορίζονται οι ευαίσθητες περιοχές σύμφωνα με τα κριτήρια που προβλέπονται στο Παράρτημα ΙΙ του άρθρου 16 της παρούσας απόφασης. Ο εν λόγω κατάλογος εγκρίνεται με κοινή Απόφαση των ως άνω συναρμόδιων Υπουργών. 2. Ο ως άνω προσδιορισμός των ευαίσθητων περιοχών έχει ως σκοπό τα αστικά λύματα που διοχετεύονται σε αποχετευτικά δίκτυα πριν απορριφθούν στις περιοχές αυτές και εφόσον προέρχονται από οικισμούς με ι.π. άνω των 10.000, να υποβάλλονται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1998, σε επεξεργασία αυστηρότερη από αυτή που περιγράφεται στο άρθρο 7 (Κεφ. Α) της παρούσας απόφασης. Στην περίπτωση αυτή η διάθεση από τους σταθμούς επεξεργασίας των αστικών λυμάτων θα

πληροί τις σχετικές απαιτήσεις του Παραρτήματος Ι (σημείο Β) του άρθρου 16 της παρούσας απόφασης ...». Στο Παράρτημα Ι της εν λόγω Κ.Υ.Α. ορίζεται ότι «Α. ... Β. Απορρίψη από σταθμούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων στους υδάτινους αποδέκτες. 1. Ο σχεδιασμός ή η μετασκευή των σταθμών επεξεργασίας λυμάτων γίνεται έτσι ώστε να μπορούν να λαμβάνονται αντιπροσωπευτικά δείγματα των εισερχομένων και επεξεργασμένων λυμάτων προτού απορριφθούν στους υδάτινους αποδέκτες. 2. Οι απορρίψεις από σταθμούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων, οι οποίες υποβάλλονται σε επεξεργασία, σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 της παρούσας οδηγίας πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις που παρατίθενται στον πίνακα 1. 3. Επιπλέον οι απορρίψεις από σταθμούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων προς τις ευαίσθητες περιοχές όπου παρουσιάζεται εκτροφισμός όπως προσδιορίζονται στο παράρτημα ΙΙ σημείο Α στοιχείο α) πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις που παρατίθενται στον πίνακα 2 του παρόντος παραρτήματος». Στον Πίνακα 1 προβλέπονται κοινά όρια συγκεντρώσεων, για τις απορρίψεις που εμπίπτουν στα άρθρα 4 και 5 της παρούσας με διαφοροποιήσεις στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4 παρ. 2, ως προς τρεις παραμέτρους [Βιοχημικά απαιτούμενο οξυγόνο (BOD5) στους 20 βαθμούς Κελσίου χωρίς νιτροποίηση, χημικά απαιτούμενο οξυγόνο, ολικά αιωρούμενα στερεά] και στον Πίνακα 2 προβλέπονται επιπλέον απαιτήσεις για διάθεση σε ευαίσθητες περιοχές όπου παρουσιάζεται ευτροφισμός, όπως προσδιορίζονται στο Παράρτημα ΙΙ σημείο Α στοιχείο α'. Εξάλλου, στο Παράρτημα ΙΙ προβλέπονται τα κριτήρια προσδιορισμού των ευαίσθητων και λιγότερο ευαίσθητων περιοχών, ορίζονται δε τα εξής: «Α. Ευαίσθητες περιοχές: Μια υδάτινη μάζα χαρακτηρίζεται ως ευαίσθητη περιοχή, αν εμπίπτει σε μία από τις εξής ομάδες: α) φυσικές λίμνες γλυκών υδάτων, εκβολές ποταμών και παράκτια και άλλοι υδάτινοι αποδέκτες γλυκών νερών όπου παρουσιάζεται ευτροφισμός ή όπου μπορεί, στο εγγύς μέλλον, να παρουσιασθεί ευτροφισμός αν δεν ληφθούν προστατευτικά μέτρα. Όταν εξετάζεται ποια θρεπτικά συστατικά πρέπει να μειωθούν με περαιτέρω επεξεργασία μπορούν να λαμβάνονται υπόψη τα εξής στοιχεία: ι) λίμνες και ρεύματα τα οποία καταλήγουν σε λίμνες / ταμιευτήρες / κλειστούς όρμους που διαπιστώνεται ότι έχουν ασθενή εναλλαγή ύδατος, οπότε μπορεί να συμβεί συσσώρευση. Στις περιοχές αυτές η επεξεργασία πρέπει να περιλαμβάνει την αφαίρεση του φωσφόρου, εκτός εάν μπορεί να αποδειχθεί ότι η αφαίρεση δεν θα επηρεάσει το επίπεδο ευτροφισμού. Όπου πραγματοποιούνται απορρίψεις από μεγάλους οικισμούς μπορεί επίσης να εξεταστεί η αφαίρεση του αζώτου. ιι) εκβολές ποταμών, όρμοι και άλλα παράκτια ύδατα που διαπιστώνεται ότι έχουν ασθενή εναλλαγή ύδατος ή που δέχονται μεγάλες ποσότητες θρεπτικών συστατικών. Οι απορρίψεις από μικρούς οικισμούς συνήθως είναι δευτερεύουσας σημασίας στις περιοχές αυτές, αλλά για τους μεγάλους οικισμούς η επεξεργασία πρέπει να περιλαμβάνει την αφαίρεση του φωσφόρου ή / και του αζώτου, εκτός αν μπορεί να αποδειχθεί ότι η αφαίρεση δεν θα

- επηρεάσει το επίπεδο ευτροφισμού. β) Επιφανειακά γλυκά ύδατα προοριζόμενα για την άντληση πόσιμου νερού τα οποία θα μπορούσαν να περιέχουν νιτρικά ιόντα σε συγκέντρωση μεγαλύτερη από εκείνη που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις της υπ' αριθ. οικ. 46399/1352/1986 Κοινής Υπουργικής Απόφασης "Απαιτούμενη ποιότητα των επιφανειακών νερών που προορίζονται για πόσιμα κ.λπ." αν δεν ληφθούν προστατευτικά μέτρα». Εξάλλου, αντίστοιχη είναι διατύπωση του Παραρτήματος II της οδηγίας 91/271/ΕΟΚ ως προς τα κριτήρια προσδιορισμού των ευαίσθητων περιοχών, περιλαμβάνεται δε και ως ομάδα οι «περιοχές όπου περαιτέρω επεξεργασία από την προδιαγραφόμενη στο άρθρο 4 της παρούσας οδηγίας είναι αναγκαία, για την τήρηση των οδηγιών του Συμβουλίου». Στη συνέχεια, με την υπ' αριθ. 19661/1982/2.8.1999 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 1811) προσδιορίστηκαν οι κατά τα ανωτέρω ευαίσθητες περιοχές, μεταξύ των οποίων δεν περιλαμβάνεται η επίδικη θαλάσσια έκταση του Ευβοϊκού Κόλπου.
27. Επειδή, από τις εκτεθείσες στην προηγούμενη σκέψη διατάξεις προκύπτει ότι μία περιοχή χαρακτηρίζεται ως ευαίσθητη από "πλευράς ευτροφισμού" σύμφωνα με τα προαναφερθέντα κριτήρια (βλ. απόφαση 23/9/2004 ΔΕΚ, υπόθεση C-208/02 Επιτροπή κατά Ισπανίας), με αποτέλεσμα να απαιτείται πιο αυστηρή επεξεργασία των λυμάτων που διατίθενται ώστε να τηρούνται οι σχετικές οδηγίες του Συμβουλίου. Ως εκ τούτου, ως «ευαίσθητη», κατά την έννοια της οδηγίας και του εθνικού δικαίου, δε νοείται η οποιαδήποτε από περιβαλλοντική άποψη ευαίσθητη περιοχή, όπως οι τόποι κοινοτικής σημασίας, ούτε η αναφορά σε οδηγίες του Συμβουλίου αφορά σε όλες τις οδηγίες. Περαιτέρω, τα όρια διάθεσης που αναφέρονται στον πίνακα 1 είναι κοινά τόσο για τις απορρίψεις σε ευαίσθητες όσο και στις λοιπές περιοχές. Απαιτούνται μειωμένα για την περίπτωση του άρθρου 4 παρ. 2 της οδηγίας, δηλαδή όταν τα αστικά λύματα απορρίπτονται σε ύδατα ορεινών περιοχών (υψομέτρου άνω των 1500 μέτρων), γεγονός το οποίο δεν συμβαίνει στην κρινόμενη υπόθεση. Με τα ανωτέρω δεδομένα, ο εξεταζόμενος λόγος με τον οποίο προβάλλονται τα αντίθετα πρέπει ν' απορριφθεί ως νομικά αβάσιμος.
28. Επειδή, προβάλλεται (με την 7641/09 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι εντελώς αόριστη, ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης και, σε κάθε περίπτωση ανατιολόγητη ή πλημμελώς αιτιολογημένη, διότι δεν προσδιορίζει τα κριτήρια και τις παραμέτρους βάσει των οποίων διαπιστώνεται ότι τα λύματα των ΒΙΟΠΑ Παιανίας, Καρελλά και Κορωπίου που θα οδηγούνται στο ΚΕΛ είναι ομοειδή ως προς τη σύστασή τους με τα αστικά λύματα, ενώ δεν υπάρχει καμία απολύτως πρόβλεψη για την κατά την οδηγία 91/271/ΕΟΚ απαιτούμενη «προκαταρκτική επεξεργασία» των βιομηχανικών λυμάτων, με αποτέλεσμα όλα τα εν λόγω λύματα (συμβατά ή μη με αστικά), με όλα τα βαρέα και επικίνδυνα μέταλλα και στοιχεία, να διατίθενται στο θαλάσσιο περιβάλλον χωρίς την απαιτούμενη επεξεργασία. Επικαλούνται δε οι αιτούντες το 18739/2005 έγγραφο του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Πολιτικού Σχεδιασμού

- του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. με την υπόδειξη ότι θα πρέπει να χωροθετηθεί ειδική μονάδα προεπεξεργασίας των εν λόγω λυμάτων.
29. Επειδή, σε σχέση με το ζήτημα αυτό, αναφέρονται στην προσβαλλόμενη πράξη, μεταξύ άλλων, τα εξής: «α) Είδος και μέγεθος δραστηριότητας. ... Στην εγκατάσταση θα οδηγούνται τα λύματα των οικισμών ..., καθώς και τα υγρά απόβλητα των βιοτεχνικών μονάδων/βιομηχανιών της περιοχής που είναι ομοειδή ως προς τη σύστασή τους με τα αστικά λύματα. Πρόκειται για λύματα των ΒΙΟΠΑ Παιανίας, Καρελλά και Κορωπίου. ... δ.16. Λειτουργία της μονάδας. ... 16.1. Ιδιαίτερη βαρύτητα να δοθεί εκ μέρους της ΕΥΔΑΠ στη σύνδεση οποιασδήποτε παραγωγικής μονάδας με το αποχετευτικό δίκτυο, ώστε να αποφευχθεί η είσοδος ουσιών που θα δημιουργήσουν λειτουργικό πρόβλημα στην εγκατάσταση. ... Τα ΒΙΟΠΑ Παιανίας, Καρελλά και Κορωπίου οφείλουν να εφοδιασθούν με μονάδες προεπεξεργασίας, ώστε τα λύματά τους που θα αποχετεύονται στο δίκτυο, να έχουν ποιότητα αντίστοιχη με τα αστικά λύματα. Να υπάρχει συνεχής επαφή της ΕΥΔΑΠ με τις παραγωγικές μονάδες που συνδέονται με το αποχετευτικό δίκτυο, καθώς και παρακολούθηση της ποιότητας των εισερχομένων στο αποχετευτικό δίκτυο υγρών αποβλήτων. Η ενδεχόμενη συνεπεξεργασία βιομηχανικών αποβλήτων, θα μπορεί να γίνει αποδεκτή εφόσον τα απόβλητα αυτά έχουν υποστεί κατάλληλη προεπεξεργασία, οι προϋποθέσεις διοχέτευσης σε δίκτυα των αποβλήτων αυτών αναφέρονται στο Παράρτημα Ι του Άρθρου 16 της Κ.Υ.Α. 5673/1997. Όπου απαιτείται πάντως, πρέπει να γίνεται προεπεξεργασία των υγρών αποβλήτων στον χώρο που παράγονται, προτού διατεθούν στο δίκτυο αποχέτευσης. Η διάθεση να γίνεται εφόσον η ποιοτική σύσταση των αποβλήτων δε διαφέρει αισθητά από τον μέσο όρο της σύστασης των αστικών λυμάτων. Σε κάθε περίπτωση η διάθεση των παραπάνω βιομηχανικών αποβλήτων πρέπει να έχει λάβει την αναγκαία αδειοδότηση, σύμφωνα με το άρθρο 8 της Κ.Υ.Α. 5673/1997 (σχετ. 17). Αποκλείεται η διάθεση των προεπεξεργασμένων αποβλήτων μαζί με τα επεξεργασμένα λύματα στον αποδέκτη». Με τα ανωτέρω δεδομένα, η προσβαλλόμενη πράξη προβλέπει την αποχέτευση προς επεξεργασία στο επίδικο ΚΕΛ των αστικών λυμάτων των ανωτέρω ΒΙΟΠΑ, ενώ σε περίπτωση που απαιτηθεί να αποχετευθούν προς επεξεργασία και βιομηχανικά απόβλητα, τίθεται ο όρος της προεπεξεργασίας στους χώρους όπου παράγονται (μετά από τις προβλεπόμενες σχετικές αδειοδοτήσεις και εγκρίσεις), ώστε να αποκτήσουν χαρακτηριστικά συμβατά με αστικά λύματα, ενώ αποκλείεται με σαφήνεια η διάθεση προεπεξεργασμένων βιομηχανικών λυμάτων μαζί με τα επεξεργασμένα λύματα. Ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη πράξη είναι απολύτως σαφής και πλήρως αιτιολογημένη ως προς το ζήτημα που τίθεται με τον εξεταζόμενο λόγο, ο οποίος πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος.
30. Επειδή, προβάλλεται (με την 7641/09 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι έχει εκδοθεί κατά παράβαση του άρθρου 24 του

- Συντάγματος που επιβάλλει τη βιώσιμη διαχείριση των υδατικών πόρων, σύμφωνα με την οποία, μεταξύ άλλων, το κράτος πρέπει να επιδιώκει τη συνετή και ορθολογική χρησιμοποίηση του φυσικού αυτού πόρου, με την αποφυγή της σπατάλης και την εξάντληση της δυνατότητας επαναχρησιμοποίησής του για αρδευτικούς ή άλλους σκοπούς. Ειδικότερα, προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη παραβιάζει το άρθρο 12 παρ. 1 της οδηγίας 91/271/ΕΕ και το άρθρο 10 της Κ.Υ.Α. οικ. 5673/400/1997 στο μέτρο που προβλέπει ότι μόνο εναλλακτικά τα λύματα μπορεί να διατίθενται για επαναχρησιμοποίηση, αφού εκπονηθούν οι σχετικές μελέτες και εγκριθούν οι αντίστοιχοι περιβαλλοντικοί όροι.
31. Επειδή, στο άρθρο 10 της ήδη μνημονευθείσας (ως προς άλλες διατάξεις της) ανωτέρω (στην σκέψη 24) εκδοθείσας σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21-5-1991 υπ' αριθμ. ΟΙΚ. 5673/400/5-3/14-3-1997 κοινής υπουργικής απόφασης προβλέπεται ότι «Τα επεξεργασμένα λύματα και η ιλύς που παράγεται κατά την επεξεργασία των λυμάτων υποβάλλονται όταν κρίνεται σκόπιμο κατά προτεραιότητα σε επαναχρησιμοποίηση. 1. Διάθεση λυμάτων από σταθμούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων. Για την πραγματοποίηση της διάθεσης σε υδάτινο αποδέκτη ή της επαναχρησιμοποίησης των επεξεργασμένων λυμάτων απαιτείται: ... 2. Διάθεση ιλύος από σταθμούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων: ...» Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τη ΜΠΕ εξετάστηκαν λεπτομερώς «οι εναλλακτικές δυνατότητες τρόπων διαχείρισης των επεξεργασμένων εκροών των κέντρων επεξεργασίας λυμάτων της περιοχής» (σελ. 278 επ.), μεταξύ των οποίων η «επαναχρησιμοποίησή τους για άρδευση» (σελ. 278-287), καθώς και για «εμπλουτισμό του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα της πεδιάδας των Μεσογείων» (σελ. 287-288). Ως προς την πρώτη εναλλακτική δυνατότητα, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι η εφαρμογή της περιορισμένης άρδευσης (π.χ. για καλλιέργειες των οποίων οι καρποί δεν τρώγονται ωμοί), που θεωρητικά προστατεύει τη δημόσια υγεία, είναι δύσκολη, γιατί απαιτεί την ύπαρξη αυστηρής νομοθεσίας, τη συνεχή παρακολούθηση και έλεγχο των έργων, καθώς και την αυστηρή εφαρμογή των σχετικών νόμων. Για τις ελληνικές συνθήκες, επειδή δεν είναι σίγουρη η εφαρμογή της περιορισμένης άρδευσης, πρέπει αρχικά να εξασφαλίζεται καλής ποιότητας εκροή των επεξεργασμένων αποβλήτων που θα χρησιμοποιηθούν για άρδευση μετά την πρόσθετη επεξεργασία (σελ. 283). Ακολούθως, με την προσβαλλόμενη πράξη ορίστηκε ως αποδέκτης των επεξεργασμένων λυμάτων η θάλασσα, αλλά παράλληλα προβλέφθηκε ότι «Δεν αποκλείεται η χρησιμοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων για ελεγχόμενη άρδευση επιλεγμένων καλλιεργειών κατά τη διάρκεια της αρδευτικής περιόδου σε εκτάσεις που σήμερα καλλιεργούνται και δεν ανήκουν σε οικιστικές επεκτάσεις, ούτε πρόκειται να ενταχθούν σε αυτές (παρ. δ6.5) Περιλαμβάνονται δε στην προσβαλλόμενη συγκεκριμένοι όροι για την εν λόγω μορφή διάθεσης μετά από έγκριση σχετικής μελέτης άρδευσης

- από τις αρμόδιες Υπηρεσίες Περιβάλλοντος, Υγείας και Εγγείων Βελτιώσεων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ανατ. Αττικής, ενώ προβλέπεται επίσης η δυνατότητα «επαναχρησιμοποίησης των λυμάτων για άρδευση αστικού πρασίνου ή χώρων» (παρ. δ6.6-7). Με την προσβαλλόμενη «αποκλείεται η διάθεση των επεξεργασμένων λυμάτων στο έδαφος για την επαναφόρτιση, εμπλουτισμό του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα καθώς και η διάθεση αυτών μέσω γεωτρήσεων εισπίεσης κατ' ευθείαν στον υδροφόρο ορίζοντα» (παρ. δ6.8). Με τα ανωτέρω δεδομένα, η προσβαλλόμενη δεν έρχεται σε αντίθεση με την προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 10 της 5673/400/ 5-3/14-3-1997 Κ.Υ.Α., η οποία δεν επιβάλλει την επαναχρησιμοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων αλλά την προβλέπει ως μία από τις εναλλακτικές λύσεις, που περιλαμβάνουν και τη διάθεση σε υδάτινο αποδέκτη, εναπόκειται δε στην ανέλεγκτη ακυρωτικά τεχνική κρίση της Διοίκησης η επιλογή της πιο σκόπιμης λύσης («όταν κρίνεται σκόπιμο»), με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι σχετικοί κανόνες (πρβλ. ΣτΕ 4358/11 επταμ. σκ. 9). Ως εκ τούτου, ο εξεταζόμενος λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.
32. Επειδή, προβάλλεται (με την 7641/09 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι έχει εκδοθεί χωρίς να έχει προηγηθεί ο καθορισμός της θαλάσσιας περιοχής της Χαμολιάς ως αποδέκτη των λυμάτων, κατά παράβαση του άρθρου 10 της οικ. 5673/ 400/1997 Κοινής Υπουργικής Απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών, Ανάπτυξης, ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., Γεωργίας και Υγείας και Πρόνοιας, για το λόγο δε αυτό το Νομαρχιακό Συμβούλιο Ν.Α. Ανατολικής Αττικής γνωμοδότησε αρνητικά για το επίδικο έργο, πλην όμως η προσβαλλόμενη απέκλινε από την εν λόγω γνωμοδότηση χωρίς ειδική αιτιολογία. Συναφώς, με την 804/11 αίτηση ακυρώσεως προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη λαμβάνει υπόψη της την 196401979 (ΦΕΚ Β΄ 1136) κοινή απόφαση των Νομαρχών Ανατολικής Αττικής, Βοιωτίας, Εύβοιας και Φθιώτιδας «Περί διαθέσεως υγρών βιομηχανικών αποβλήτων και λυμάτων στον Βόρειο και Νότιο Ευβοϊκό Κόλπο, καθώς και στους αντίστοιχους Κόλπους Μαλιακό και Πεταλιών», η οποία εκδόθηκε προ τριακονταετίας, ενώ στον όρο δ6 της προσβαλλόμενης προβλέπεται η τροποποίησή της ή έκδοση νέας απόφασης πριν την υλοποίηση του έργου, ενώ δεν έχει συμβεί τίποτα από τα προβλεπόμενα. Περαιτέρω, με την ίδια αίτηση ακυρώσεως προβάλλεται ότι εκ του λόγου αυτού είναι αδύνατον να εκτιμηθούν οι όποιες επιπτώσεις στα ύδατα υποδοχής, ώστε να τηρηθεί η υποχρέωση που απορρέει από την οδηγία 91/271/ΕΟΚ για μείωση στο ελάχιστο δυνατόν των επιπτώσεων αυτών.
33. Επειδή, στο άρθρο 10 της ήδη μνημονευθείσης (ως προς άλλες διατάξεις της) ανωτέρω (στις σκέψεις 24 και 29) εκδοθείσας σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21-5-1991 υπ' αριθμ. ΟΙΚ. 5673/400/5-3/14-3-1997 κοινής υπουργικής απόφασης ορίζονται τα εξής: «Μέτρα και όροι για τη διάθεση λυμάτων και ιλύος από σταθμούς

επεξεργασίας αστικών λυμάτων. Τα επεξεργασμένα λύματα και η ιλύς που παράγεται κατά την επεξεργασία των λυμάτων υποβάλλονται όταν κρίνεται σκόπιμο κατά προτεραιότητα σε επαναχρησιμοποίηση. Ο τρόπος διάθεσης των λυμάτων και της ιλύος αποσκοπεί στη μείωση στο ελάχιστο των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία, με τη λήψη των ακόλουθων ειδικότερων κατά περίπτωση μέτρων: 1. Διάθεση λυμάτων από σταθμούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων. Για την πραγματοποίηση της διάθεσης σε υδάτινο αποδέκτη ή της επαναχρησιμοποίησης των επεξεργασμένων λυμάτων απαιτείται: α) να έχουν προηγουμένως καθορισθεί από τον οικείο Νομόρχη οι χρήσεις του υδάτινου αποδέκτη σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της Υγειονομικής διάταξης Ειβ 221/65, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις των άρθρων 5 και 6 της παρούσας απόφασης και β) να διαθέτει ο υπεύθυνος φορέας του σταθμού επεξεργασίας την προβλεπόμενη για την ίδρυση και λειτουργία του έγκριση περιβαλλοντικών όρων κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 (παρ. 1 και 2) του Ν. 1650/86. Η έγκριση αυτή η οποία μεταξύ των άλλων περιλαμβάνει και όρους για την διάθεση των ως άνω λυμάτων χορηγείται με Κοινή Απόφαση των Υπουργών ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας ως δραστηριότητα Α' κατηγορίας σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στις σχετικές διατάξεις της υπ' αριθ. 69269/5387/90 Κ.Υ.Α. λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις των άρθρων 5 και 6, και εφόσον ως προς την εν λόγω διάθεση πληρούνται οι προϋποθέσεις που κατά περίπτωση προβλέπονται στο άρθρο 7 της παρούσας απόφασης ... Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων αποτελεί προϋπόθεση για την χορήγηση της προβλεπόμενης στο επόμενο εδάφιο (γ) άδειας διάθεσης ή επαναξιοποίησης των λυμάτων. γ) Να έχει χορηγηθεί στον υπεύθυνο φορέα του σταθμού επεξεργασίας των λυμάτων άδεια διάθεσης ή επαναχρησιμοποίησης των επεξεργασμένων λυμάτων. Για τη χορήγηση της εν λόγω άδειας απαιτείται η υποβολή αίτησης από τον ως άνω υπεύθυνο φορέα που συνοδεύεται από μελέτη του σχεδιασμού και λειτουργίας του σχετικού σταθμού επεξεργασίας η οποία θα πρέπει να συνάδει με τους περιβαλλοντικούς όρους που έχουν εγκριθεί σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο (β). Η άδεια αυτή εκδίδεται από τον οικείο Νομόρχη μετά από κοινή εισήγηση των αρμόδιων υπηρεσιών περιβάλλοντος και Υγιεινής του Νομού, εφόσον προηγουμένως διενεργήσουν σχετικό έλεγχο ότι η οργάνωση, κατασκευή και λειτουργία της εν λόγω εγκατάστασης συμφωνούν με την υποβληθείσα σχετική μελέτη και ότι τηρούνται οι ως άνω περιβαλλοντικοί όροι. 2. ...». Περαιτέρω, στα άρθρα 5 και 6 της ίδιας κ.υ.α. προβλέπεται η κατάρτιση από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, σε συνεργασία με τα Υπουργεία Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υγείας και Πρόνοιας και Γεωργίας, καταλόγου «ευαίσθητων» και «λιγότερο ευαίσθητων» περιοχών εγκρινόμενου με κοινή υπουργική απόφαση, από την κατάταξη δε αυτή εξαρτάται ο βαθμός επεξεργασίας, στην οποία πρέπει να υποβάλλονται

τα απορριπτόμενα στις περιοχές αυτές αστικά λύματα. Εξάλλου, στις διατάξεις των άρθρων 3, 4, 5 και 6 της υπ' αριθμ. Ε1β 221/22-1/24-2-1965 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Εσωτερικών και Υγιεινής "Περί διαθέσεως λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων" (Β 138) ορίζονται τα εξής: «Άρθρο 3. Όροι δια την διάθεσιν λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων εις επιφανειακά ύδατα. Επιτρέπεται η διάθεσις λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων εις επιφανειακά ύδατα, εφ' όσον: α/ Τα ύδατα του αποδέκτου διατηρούν άπαντα τα κατωτέρω εν άρθρω 4 καθοριζόμενα χαρακτηριστικά δια την εκάστοτε προβλεπομένην ανωτέρας τάξεως χρήσιν και μετά την διάθεσιν των λυμάτων ή των βιομηχανικών αποβλήτων εις αυτά. Εις περίπτωσιν καθ' άς υφίστανται ειδικά διατάξεις, επιβάλλουσαι αυστηροτέρους ή προσθέτους όρους, θα τηρώνται και οι όροι ούτοι. β/ Πληρούνται οι εν άρθρω 5 καθοριζόμενοι ελάχιστοι όροι. γ/ Πληρούνται οι ειδικοί όροι, οι καθορισθησόμενοι δι' έκαστον αποδέκτην ή τμήμα αυτού, συμφώνως προς το άρθρον 6 της παρούσης. Άρθρον 4. Απαιτούμενα χαρακτηριστικά επιφανειακών υδάτων αναλόγως της χρήσεως αυτών. 1. Γλυκέα επιφανειακά ύδατα 1.1. Ύδατα δι' ύδρευσιν και πάσαν ετέραν χρήσιν ... 1.2. Ύδατα δια κολύμβησιν και πάσαν ετέραν χρήσιν, πλήν υδρεύσεως ... 1.3. Ύδατα δι' αλιείαν και πάσαν ετέραν χρήσιν, πλήν υδρεύσεως και κολυμβήσεως ... 1.4. Ύδατα δι' άρδευσιν, ψύξιν, μηχανών και πάσαν ετέραν χρήσιν, πλήν υδρεύσεως, κολυμβήσεως και αλιείας ... 1.5. Ύδατα δια πάσαν χρήσιν πλήν υδρεύσεως, κολυμβήσεως, αλιείας, αρδύσεως και ψύξεως μηχανών ... 2. Θαλάσσια Ύδατα. 2.1. Ύδατα δι' αλιείαν εδωδίων οστρακοδέρμων και πάσαν ετέραν χρήσιν ... 2.2. Ύδατα δια κολύμβησιν και πάσαν ετέραν χρήσιν, πλην αλιείας εδωδίων οστρακοδέρμων ... 2.3. Ύδατα δι' αλιείαν και πάσαν ετέραν χρήσιν πλήν αλιείας εδωδίων οστρακοδέρμων και κολυμβήσεως ... 2.4. Ύδατα δια πάσαν χρήσιν, πλήν αλιείας εδωδίων οστρακοδέρμων, κολυμβήσεως και αλιείας εν γένει ... Άρθρο 5. Ελάχιστοι όροι για την διάθεσιν λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων εις επιφανειακά ύδατα. α/ Τα λύματα ή τα βιομηχανικά απόβλητα αναλόγως της ποσότητος και της ποιότητος αυτών, του αποδέκτου και των τοπικών συνθηκών, θα υφίστανται επεξεργασίαν και θα διατίθενται κατά τρόπον ώστε να μη καθιστούν τα αποδεχόμενα ταύτα ύδατα ακατάλληλα δια την εκάστοτε προβλεπομένην ανωτέρας τάξεως χρήσιν. β/ Εν ουδεμία περιπτώσει επιτρέπεται η διάθεσις λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων άνευ προηγουμένης επεξεργασίας ισοδυνάμου τουλάχιστον προς απλήν καθίζησιν μέσης διάρκειας 2 ωρών. Εξαίρεσις του γενικού τούτου κανόνος δύναται να επιτραπή μόνον προκειμένου περί διαθέσεως εις σημεία απομεμακρυσμένα κατωκημένων ή συχναζομένων περιοχών καθοριζόμενα συμφώνως προς το άρθρον 6 της παρούσης και εφ' όσον δεν συντρέχουν συνθήκαι μεταφοράς των ρύπων ή μολύνσεων δια ρευμάτων. γ/ Αι εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων θα τοποθετώνται εις βιομηχανικός ζώνας ή εκτός των ορίων του σχεδίου πόλεως και εν ελλείψει τιοούτου του περιγράμματος της κατωκημένης περιοχής και

- θα λαμβάνονται παραλλήλως πάντα τα απαιτούμενα μέτρα δια την αποφυγήν προκλήσεως κινδύνων ή οχλήσεων, ως εξ αναπτύξεως εντόμων, δυσσομιών ή αντιαισθητικών καταστάσεων. δ/ ... ε/ Η θέσις και ο τρόπος εκβολής των λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων θα εξασφαλίζουν ταχείαν και καλήν ανάμιξιν αυτών μετά των υδάτων του αποδέκτου. Η αραιώσεις των λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων εντός των υδάτων του αποδέκτου, μετά εύλογον ανάμιξιν των εις την εγγύς της εκβολής περιοχήν, θα είναι τοιαύτη ώστε να μη προκαλούνται σηπτικά ή εν γένει αντιαισθητικά ή οχληραία καταστάσεις. Εν πάση όμως περιπτώσει, προκειμένου περί εκβολής εις λίμνας ή την θάλασσαν, το σημείον εκβολής τοποθετείται εις βάθος μεγαλύτερον του 1,00 μ. από της κατωτάτης στάθμης του ύδατος. στ/ Το σημείον εκβολής λυμάτων, ανεξαρτήτως βαθμού καθαρισμού και απολυμάνσεως αυτών, θα απέχη τουλάχιστον, 300 μέτρα από των ορίων περιοχών χρησιμοποιουμένων, δι' αλιείαν εδωδίων οστρακοδέρμων και 200 μέτρα από των ορίων περιοχών χρησιμοποιουμένων δια κολύμβησιν. Αι αποστάσεις αύται ασφαλείας θα αυξάνωνται εκάστοτε αναλόγως της ποσότητος και της ποιότητος των λυμάτων, ως και των τοπικών συνθηκών (θαλάσσια ρεύματα κλπ.) εις τρόπον, ώστε να εξασφαλίζονται υπό οιασδήποτε συνθήκας τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των υδάτων δια τας εν λόγω χρήσεις. ζ/ .... Άρθρο 6. Καθορισμός χρήσεως επιφανειακών υδάτων και ειδικών όρων δια διάθεσιν λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων εις έκαστον αποδέκτην. 1. Δι' αποφάσεως του Νομάρχου, εκδιδομένης μετά γνώμην ειδικής προς τούτο Επιτροπής, συνιστωμένης κατά τα εν συνεχεία εις την παρ. 5 αναφερόμενα και δημοσιευομένης εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, θα ορίζεται δι' έκαστον αποδέκτην ή τμήμα αυτού, εάν είναι επιτρεπτή η διάθεσις λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων εις αυτόν και εν καταφατική περιπτώσει θα καθορίζονται: α/ Η προβλεπομένη ανωτέρας τάξεως χρήσις των υδάτων του αποδέκτου. β/ Τα σημεία εκβολής των λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων ή εναλλακτικά θέσεις τούτων εξουσιοδοτημένης της αρμοδίας δια την έγκρισιν της μελέτης υπηρεσίας όπως προβή εις τον καθορισμόν των οριστικών θέσεων αυτών. γ/ Οι τυχόν απαιτούμενοι ειδικοί όροι διαθέσεως των λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων ή τα κριτήρια, βάσει των οποίων θα καθορισθούν ούτοι υπό της εγκρινούσης την μελέτην υπηρεσίας, εξουσιοδοτουμένης προς τούτο. Δια της αποφάσεως ταύτης δύνανται να καθορίζονται επίσης αι υποχρεώσεις των παροχθίων ή ετέρων ενδιαφερομένων Δήμων, Κοινοτήτων ή αντ' αυτών Οργανισμών δια την λήψιν των τυχόν απαιτούμενων μέτρων συντηρήσεως του αποδέκτου, συμφώνως προς το άρθρ. 13, παρ. 3 της υπ' Αριθ. Ε1β/ 221/22 Ιαν. 1965 υγειονομικής διατάξεως. 2. ... 3. ... 4. ... 5. ...».
34. Επειδή, από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων των άρθρων 10 παρ. 1 της κ.υ.α. 5673/400/1997 και 6 παρ. 1 της υ.α. Ειβ 221/ 22.1.1965 συνάγεται ότι ο καθορισμός των χρήσεων του υδάτινου αποδέκτη με απόφαση του αρμόδιου Νομάρχη πρέπει να προηγείται της αδειάς διάθεσης λυμάτων σε

υδάτινο αποδέκτη από σταθμό επεξεργασίας αστικών λυμάτων (βλ. ΣτΕ 660/2004, σκ. 7), η έκδοση, όμως, της νομαρχιακής αποφάσεως αυτής δεν προβλέπεται ως προϋπόθεση για την έκδοση της πράξεως εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία του σταθμού, η οποία, μάλιστα, όπως ρητώς προβλέπεται στο άρθρο 10 παρ. 1 της παραπάνω κ.υ.α., πρέπει να προηγείται της άδειας διάθεσης λυμάτων, της οποίας αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση (βλ. ΣτΕ 4542/2011, επταμ. σκ. 14, πρβλ. ΣτΕ 2945/1998 και ΣτΕ Ολ. 2232/ 1999 σκ. 7). Εξάλλου, κατά την έννοια του άρθρου 10 παρ. 1 της κ.υ.α. 5673/400/1997, ερμηνευόμενο στο πλαίσιο του άρθρου 24 παρ. 1 του Συντάγματος και σε συνδυασμό με τις διατάξεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας (άρθρα 4 και 5 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκαν αντιστοίχως με τα άρθρα 2 και 3 του ν. 3010/2002, άρθρα 3 και 4 της κ.υ.α. ΗΠ11014/703/Φ104/2003), απαιτείται να ερευνώνται με την μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων οι επιπτώσεις από την λειτουργία του σχεδιαζόμενου σταθμού επεξεργασίας αστικών λυμάτων στα στοιχεία του περιβάλλοντος, μεταξύ των οποίων και οι υδάτινοι αποδέκτες, στους οποίους θα διοχετεύονται τα λύματα μετά την επεξεργασία από το σταθμό και να επιλέγεται η πλέον κατάλληλη περιοχή για την εγκατάσταση της μονάδας καθώς και η ενδεδειγμένη τεχνική λύση για την επεξεργασία και την τελική διάθεση των λυμάτων αφού ληφθούν υπόψη, όπως προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 10 παρ. 1 της κ.υ.α. 5673/400/1997 και τα άρθρα 5 και 6 της ίδιας κ.υ.α., στα οποία ρητώς παραπέμπει η διάταξη αυτή, ο καθορισμός των ευαίσθητων και των λιγότερο ευαίσθητων περιοχών, που τυχόν έχει προηγηθεί, ενόψει δε της μελέτης να επιβάλλονται οι κατάλληλοι, σε σχέση με το ανωτέρω ζήτημα, όροι με την πράξη έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Τέλος, να μην για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων δεν απαιτείται να έχει προηγηθεί καθορισμός υδάτινου αποδέκτη, για την εκτέλεση, όμως, του έργου επιβάλλεται να έχουν ολοκληρωθεί αμφότερες οι διαδικασίες αυτές. Στην περίπτωση, συνεπώς, κατά την οποία μετά την έγκριση περιβαλλοντικών όρων καθορισθεί υδάτινος αποδέκτης μη εναρμονιζόμενος με τον τρόπο διάθεσης των λυμάτων που υιοθετήθηκε με την πράξη έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, δεν είναι δυνατή η πραγματοποίηση του έργου, εάν δε στην απόφαση καθορισμού αποδέκτη περιληφθούν όροι αντιτιθέμενοι προς τους περιβαλλοντικούς όρους, απαιτείται επανασχεδιασμός της μονάδας και τροποποίηση των περιβαλλοντικών όρων, η οποία, εφόσον συνιστά ουσιώδη μεταβολή, προϋποθέτει την εκ νέου τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης και τον επανασχεδιασμό του έργου. Ενόψει των ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη ότι στην προσβαλλόμενη πράξη προβλέπεται ως όρος πριν την υλοποίηση του έργου να τροποποιηθεί η 19640/14-11-79 Κοινή απόφαση των Νομαρχών Αν. Αττικής, Βοιωτίας, Εύβοιας και Φθιώτιδας περί καθορισμού ως θαλάσσιου αποδέκτη του Ευβοϊκού Κόλπου ή να εκδοθεί νέα απόφαση καθορισμού αποδέκτη (ήδη δε όπως προκύπτει από τα στοιχεία που

- προσκομίσθηκαν από το Δήμο Κρωπίας προκύπτει ότι έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα από την ΕΥΔΑΠ με την υποβολή της απαιτούμενης στο νόμο μελέτης, βλ. 361134/2009 έγγραφο της ΕΥΔΑΠ προς τη Νομαρχία Ανατολικής Αττικής και «Μελέτη για τον Καθορισμό του Ευβοϊκού Κόλπου και ιδιαίτερα της περιοχής Νότια της Χαμολιάς ως αποδέκτη των επεξεργασμένων εκροών από το ΚΕΛ Παιανίας - Κρωπίας»), πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο εξεταζόμενος λόγος ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλονται τα αντίθετα.
35. Επειδή, προβάλλεται (με την 7641/2009 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι, όπως προκύπτει από το με αρ. πρωτ. ΔΥΓ2/64478/12-8-2005 έγγραφο της Υγειονομικής Μηχανικής και Υγιεινής Περιβάλλοντος του Υπουργείου Υγείας, η ΜΠΕ δεν καλύπτει πλήρως τις απαιτήσεις της Ε1β/221/65 Υγειονομικής Διάταξης ως προς την αποτελεσματικότητα της απολύμανσης των λυμάτων.
36. Επειδή, στο άρθρο 12 της ήδη παρατεθείσης, ως προς άλλες αυτής διατάξεις, ανωτέρω στην σκέψη 31 υπ' αριθ. Ε1β.221/1965 απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Υγιεινής (ΦΕΚ Β' 138) ορίζεται ότι: «1. Χλωρίωσις. Η απολύμανσις των λυμάτων θα ενεργήται διά χλωρίωσης κα θεωρήται ως αποτελεσματική τοιαύτη, εφ' όσον: α) Τα προς χλωρίωσιν λύματα έχουν υποστή επεξεργασίαν καθαρισμού ισοδύναμον τουλάχιστον προς απλήν καθίζησιν μέσης διάρκειας 2 ωρών. β) Το εισαγόμενον χλώριον αναμιγνύεται καλώς μετά των λυμάτων. γ) Ο χρόνος επαφής από της εισαγωγής του χλωρίου μέχρι της διαθέσεως των λυμάτων θα είναι τουλάχιστον 20 πρώτα λεπτά της ώρας και δ) Το υπολειμματικόν χλώριον, το ανιχνευόμενον εις τα λύματα διά της μεθόδου της ορθοτολιδίνης μετά τον ως άνω χρόνον επαφής, θα είναι τουλάχιστον, 5 mg/l. Ο έλεγχος του υπολειμματικού χλωρίου θα ενεργήται άπαξ τουλάχιστον της ημέρας και τα σχετικά στοιχεία θα καταχωρώνται εις ειδικώς προς τούτο τηρούμενον βιβλίον. Προς διευκόλυνσιν του ελέγχου τούτου θα προβλέπηται κατάλληλον σημείον δειγματοληψίας προ της διαθέσεως των λυμάτων. 2. Έτεροι μέθοδοι απολυμάνσεως. Διά την απολύμανσιν των λυμάτων δύναται να χρησιμοποιηθή και ετέρα πλην της διά χλωρίου μέθοδος απολυμάνσεως, απαιτείται όμως η προηγουμένης έγκρισις αυτής δι' αποφάσεως του Υπουργού Υγιεινής. Διά της αποφάσεως ταύτης θα καθορίζηται και ο τρόπος παρακολουθήσεως και ελέγχου της εν λόγω μεθόδου απολυμάνσεως. Προς έκδοσιν της ως άνω αποφάσεως δέον όπως ο ενδιαφερόμενος υποβάλη μέσω του οικείου Υγειονομικού Κέντρου εις την Υπηρεσίαν Εξυγιάνσεως του Υπουργείου Υγιεινής άπαντα τα αναγκαιούντα στοιχεία, ώστε να αποδεικνύηται δι' επιστημονικών δεδομένων, τόσο η αποτελεσματικότης της μεθόδου, όσον και η ευχέρεια και η επάρκεια του προτεινομένου ελέγχου αυτής. Επίσης υποχρεούται όπως εκτελέση ούτος, δαπάναις αυτού, τας τυχόν απαιτουμένας δοκιμάς και εξετάσεις προς έμπρακτον απόδειξιν των ανωτέρω». Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι για την έγκριση άλλης μεθόδου απολυμάνσεως των λυμάτων πλην της

- χλωρίωσης απαιτείται απόφαση του Υπουργού Υγείας, που θα καθορίζει τον τρόπο παρακολούθησής και ελέγχου της εν λόγω μεθόδου, μετά από υποβολή σχετικής μελέτης από τον ενδιαφερόμενο, ώστε ν' αποδεικνύεται με επιστημονικά δεδομένα η αποτελεσματικότητα της μεθόδου και η ευχέρεια και επάρκεια του προτεινόμενου ελέγχου αυτής.
37. Επειδή, σχετικά με το υπό εξέταση ζήτημα, αναφέρεται στην προσβαλλόμενη πράξη και ειδικότερα στην παρ. 5.10 ότι «Μετά από διύλιση τα λύματα θα οδηγούνται για απολύμανση αρχικά σε θάλαμο υπεριώδους ακτινοβολίας (UV) και κατόπιν για μερική χλωρίωση, ώστε να ανιχνεύεται υπολειμματικό χλώριο 0,3-0,5 mg/l. Μη διυλισμένα λύματα θα απολυμαίνονται με χλωρίωση. Συγκεκριμένα προκειμένου να γίνει η απολύμανση αποκλειστικά με τη μέθοδο της υπεριώδους ακτινοβολίας, θα πρέπει να υποβληθεί ειδική μελέτη, στην αρμόδια Δ/ση Υγιεινής της Ν.Α. Ανατ. Αττικής, στην οποία θα τεκμηριώνεται με επιστημονικές μεθόδους τόσο η αποτελεσματικότητα της μεθόδου, όσο και η ευχέρεια και επάρκεια του προτεινόμενου ελέγχου αυτής, ώστε να εκδοθεί σχετική απόφαση του Υπ. Υγείας και Πρόνοιας, σύμφωνα με την Ε1β/221/65 Υγ. Διάταξη». Με τα ανωτέρω δεδομένα, η τήρηση των όρων της ως άνω Υγειονομικής Διάταξης θα εξεταστεί στο πλαίσιο εκδόσεως της σχετικής εγκρίσεως της μεθόδου απολυμάνσεως με απόφαση του Υπουργού Υγείας, οπότε θα προσδιοριστούν οι λεπτομέρειες της μεθόδου και όχι στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης του επίδικου έργου. Συνεπώς, θα πρέπει ν' απορριφθεί ως νομικά αβάσιμος ο εξεταζόμενος λόγος περί μη τήρησης των προϋποθέσεων της Ε1β/221/1965 Υγειονομικής Διάταξης από την προσβαλλόμενη πράξη, για το λόγο ότι στη ΜΠΕ δεν αναφέρονται αναλυτικά οι παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα της απολύμανσης, όπως η σταθερότητα της τάσεως του ηλεκτρικού ρεύματος, η θερμοκρασία, η ηλικία των λαμπτήρων κ.λπ., σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στο ΔΥΓ2/64478/12.8.2005 έγγραφο της Δ/σης Υγειονομικής Μηχανικής και Υγιεινής Περιβάλλοντος του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (υπ' αρ. 54 προοιμίου προσβαλλόμενης πράξης).
38. Επειδή, προβάλλεται (με την 7641/09 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη πράξη έχει εκδοθεί κατά παράβαση της οδηγίας 2006/7/ΕΚ για τη διαχείριση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης, καθ' όσον δεν τίθενται ως όρος η μη υπέρβαση των ορίων της οδηγίας για εντερόκοκκους και κολοβακτηρίδια, παρά μόνο για καθιζάνοντα στερεά, αμμωνιακό άζωτο, λίπη - έλαια, επιπλέοντα στερεά και διαλυμένο οξυγόνο. Ειδικότερα, προβάλλεται ότι στη ΜΠΕ λαμβάνεται υπόψη η οδηγία 76/160/ΕΟΚ, που ίσχυε κατά τη σύνταξή της το έτος 2004, το ίδιο δε κριτήριο συγκέντρωσης FC αναφέρεται και στην προσβαλλόμενη πράξη.
39. Επειδή, συναφώς, από το περιεχόμενο της ΜΠΕ (κεφ. 4.7.12 «Ποιότητα επεξεργασμένων λυμάτων», σελ. 179), η οποία συντάχθηκε το έτος 2004, ως προς την ποιότητα των νερών κολύμβησης προκύπτει ότι έχει ληφθεί υπόψη η

- οδηγία 76/160/ΕΟΚ και η σχετική εθνική νομοθεσία. Επίσης, αναφέρεται ότι υπάρχει σχέδιο για την τροποποίηση της εν λόγω οδηγίας με βάση το οποίο, μεταξύ άλλων, προτείνεται η χρήση άλλων δεικτών (*Intestinal enterococci* και *Escherichia coli*) για την αξιολόγηση των κολυμβητικών νερών, το οποίο μέχρι σήμερα (δηλαδή το 2004) δεν έχει υιοθετηθεί. Περαιτέρω, στην προσβαλλόμενη απόφαση εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων αναφέρονται στην παρ. 6.6 «Διάθεση επεξεργασμένων λυμάτων», μεταξύ άλλων, τα εξής: «6.3 Για τον έλεγχο των χαρακτηριστικών των επεξεργασμένων λυμάτων, τα οποία οδηγούνται στη θάλασσα να υπάρχει: i) Φρεάτιο δειγματοληψίας πριν από την είσοδό τους στον υποθαλάσσιο αγωγό. ii) Σημαδούρα στο σημείο εξόδου του αγωγού, ώστε να γίνεται έλεγχος της περιεκτικότητας του νερού σε κολοβακτηριοειδή, γύρω από το σημείο εξόδου στη θάλασσα και να διαπιστώνεται η τήρηση του ορίου των 500/100 ml νερού. iii) Συχνός έλεγχος των νερών στις γειτονικές ακτές κολύμβησης, που επηρεάζονται από τα επεξεργασμένα λύματα, ώστε ο αριθμός κολοβακτηριοειδών να μην υπερβαίνει τα 50 ΠΑΚ/100 ml θαλασσινού νερού στις ακτές». Τα εν λόγω όρια που προβλέπονται στην προσβαλλόμενη ως προς τα κολοβακτηριοειδή είναι τα προβλεπόμενα στην οδηγία 2006/7/ΕΟΚ και στην Η.Π.8600/416/Ε103 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών - Οικονομίας και Οικονομικών - Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. - Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΦΕΚ Β' 356), με την οποία αυτή ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη. Ειδικότερα, στο άρθρο 16 της εν λόγω Κ.Υ.Α. με τον τίτλο Παραρτήματα αναφέρεται ότι για τα παράκτια ύδατα ως προς τα κολοβακτηρίδια η τιμή μέχρι 250 cfu (ΠΑΚ)/100ml αντιστοιχεί σε εξαιρετική ποιότητα και η τιμή άνω των 250 μέχρι 500 cfu (ΠΑΚ)/100ml σε καλή ποιότητα. Ως εκ τούτου, με την προσβαλλόμενη πράξη το όριο που τίθεται για την ποιότητα του νερού γύρω από το σημείο εξόδου στη θάλασσα των επεξεργασμένων λυμάτων αντιστοιχεί στο όριο της καλής ποιότητας της νεότερης οδηγίας, ενώ για τις γειτονικές ακτές κολύμβησης τίθεται όριο που είναι πολύ χαμηλότερο του ανώτατου ορίου για την εξαιρετική ποιότητα (50 έναντι 250 ΠΑΚ/100 ml). Στην προσβαλλόμενη πράξη δεν τίθεται όριο ως προς τους εντερόκοκκους, όμως δεν προκύπτει ούτε και προβάλλεται εάν, εν προκειμένω, κάτι τέτοιο είναι απαραίτητο λόγω της φύσεως των επεξεργασμένων λυμάτων που διατίθενται στη θάλασσα. Με τα ανωτέρω δεδομένα, ο εξεταζόμενος λόγος πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος.
40. Επειδή, προβάλλεται (με την 7641/2009 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι έχει εκδοθεί κατά παράβαση της Σύμβασης για την προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης από τη ρύπανση, που κυρώθηκε με το ν. 855/1978, καθώς και του Πρωτοκόλλου αυτής για την προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης από τη ρύπανση από χερσαίες πηγές, που κυρώθηκε με το ν. 1634/1986, ιδίως δε του άρθρου 6 παρ. 1 αυτού, καθ' όσον δεν ελήφθησαν υπόψη οι προβλεπόμενες στα εν λόγω διεθνή κείμενα δεσμευτικές παράμετροι, ουσίες, ενώσεις κ.λπ. που πρέπει να ελέγχονται, ούτε τα σχετικά

κριτήρια ελέγχου.

41. Επειδή, οι διατάξεις του ν. του 855/1978 «Περί κυρώσεως της υπογραφείσης εις Βαρκελώνην το 1976 Διεθνούς Συμβάσεως "περί προστασίας της Μεσογείου Θαλάσσης εκ της ρυπάνσεως" μετά του συνημμένου εις αυτήν Παραρτήματος, ως και των πρωτοκόλλων αυτής ...» (Α΄ 235) και του ν. 1634/1986 «Κύρωση των πρωτοκόλλων 1980 "Για την προστασία της Μεσογείου θαλάσσης από τη ρύπανση από χερσαίες πηγές" και 1982 "περί των ειδικά προστατευομένων περιοχών της Μεσογείου"» (Α΄ 104), όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3022/2002 μετά τις τροποποιήσεις του πρωτοκόλλου του 1980 που υιοθετήθηκαν στις 7.3.1996 στις Συρακούσες, οι οποίες, κατά τη νομολογία του ΔΕΚ αποτελούν μέρος του κοινοτικού δικαίου (απόφαση 7.10.2004 Επιτροπής κατά Γαλλίας, C-239/03 για την προστασία της λίμνης Berre), περιλαμβάνουν ρυθμίσεις για την προστασία της Περιοχής της Μεσογείου θαλάσσης από τη ρύπανση, μεταξύ άλλων, από χερσαίες πηγές που προέρχεται είτε άμεσα από διάθεση με απ' ευθείας εκροή προς τη θάλασσα ή μέσω παράκτιας διάθεσης είτε έμμεσα, μέσω ποταμών, καναλιών και άλλων υδάτινων ρευμάτων (βλ. ΣτΕ 3977/2010, επταμ.). Ειδικότερα, στο άρθρο πρώτο του ν. 1634/1986, ορίζονται τα εξής: «... 1. Κυρώνονται και έχουν την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος: α) Το πρωτόκολλο 1980 «Για την προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης από τη ρύπανση από χερσαίες πηγές» και τα τεχνικά παραρτήματα I, II και III αυτού, που υπογράφηκαν στην Αθήνα την 17η Μαΐου 1980 και β) Το πρωτόκολλο 1982 «Περί των ειδικά προστατευομένων περιοχών της Μεσογείου» που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 3 Απριλίου 1982. ... Τα συμβαλλόμενα μέρη στο παρόν πρωτόκολλο ... Επισημαίνοντας τις αυξανόμενες περιβαλλοντικές πιέσεις που προέρχονται από ανθρώπινες δραστηριότητες στην περιοχή της Μεσογείου Θάλασσας ιδιαίτερα στους τομείς της βιομηχανοποίησης και αστικοποίησης, καθώς και από την εποχιακή αύξηση του παράκτιου πληθυσμού που οφείλεται στον τουρισμό. Αναγνωρίζοντας τον κίνδυνο που θέτει για το θαλάσσιο περιβάλλον, τους ζώντες πόρους και την ανθρώπινη υγεία, η ρύπανση που προέρχεται από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες, καθώς και τα σοβαρά προβλήματα που προκαλούνται εξ αυτού σε πολλές περιπτώσεις στα παράκτια νερά και τις εκβολές ποταμών στη Μεσόγειο Θάλασσα, κυρίως λόγω της απόρριψης ανεπεξέργαστων, ανεπαρκώς επεξεργασμένων ή ακατάλληλα διατιθέμενων αστικών λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων τα οποία περιέχουν ουσίες τοξικές, εμμένουσες και βιοσυσσωρεύσιμες (μη/ή δύσκολα βιοαποικοδομήσιμες). Εφαρμόζοντας την αρχή της πρόληψης και την αρχή του «ο ρυπαίνων πληρώνει», αναλαμβάνοντας εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και χρησιμοποιώντας τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές και τις βέλτιστες περιβαλλοντικές πρακτικές, συμπεριλαμβανομένων των καθαρών τεχνολογιών παραγωγής, όπως προβλέπεται από το άρθρο 4 της Σύμβασης ... συμφώνησαν τα ακόλουθα: Άρθρο 1. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη

στο παρόν Πρωτόκολλο λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη, μείωση, καταπολέμηση και εξάλειψη στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό της ρύπανσης της περιοχής της Μεσογείου Θάλασσας, που προκαλείται από απορρίψεις προερχόμενες από ποταμούς, παράκτιες εγκαταστάσεις ή από άλλες εκροές ή προέρχεται από οποιεσδήποτε άλλες χερσαίες πηγές και δραστηριότητες εντός των ορίων δικαιοδοσίας τους, δίνοντας προτεραιότητα στη σταδιακή εξάλειψη της εισαγωγής στο θαλάσσιο περιβάλλον ουσιών που είναι τοξικές, εμμένουσες και βιοσυσσωρεύσιμες (μη/ή δύσκολα βιοαποικοδομήσιμες) ... Άρθρο 4. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ. 1. Το παρόν Πρωτόκολλο θα εφαρμόζεται: (α) Σε απορρίψεις που προέρχονται από χερσαίες σημειακές και μη σημειακές πηγές και δραστηριότητες εντός της επικράτειας των Συμβαλλόμενων Μερών και που μπορεί να επηρεάσουν άμεσα ή έμμεσα την περιοχή της Μεσογείου Θάλασσας. Οι απορρίψεις αυτές περιλαμβάνουν εκείνες που καταλήγουν στην περιοχή της Μεσογείου ... μέσω παράκτιας διάθεσης, ποταμών, αγωγών, καναλιών ή άλλων υδάτινων ροών, συμπεριλαμβανομένης της ροής των υπογείων νερών ή μέσω επιφανειακής απορροής, καθώς και υποθαλάσσιας διάθεσης με πρόσβαση από την ξηρά. ... Άρθρο 5. ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ. Τα Μέρη αναλαμβάνουν να εξαλείψουν τη ρύπανση που προέρχεται από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες και ιδιαίτερα να εξαλείψουν σταδιακά την εισαγωγή ουσιών που είναι τοξικές, εμμένουσες και βιοσυσσωρεύσιμες (μη/ή δύσκολα βιοαποικοδομήσιμες) και οι οποίες αναφέρονται στο Παράρτημα Ι. ... Άρθρο 6. ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ Ή ΡΥΘΜΙΣΗΣ. 1. Οι απορρίψεις από σημειακές πηγές στην περιοχή του Πρωτοκόλλου, καθώς και οι εκροές σε υδάτινους αποδέκτες ή οι εκπομπές στην ατμόσφαιρα που καταλήγουν στην περιοχή της Μεσογείου, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 3(α), (γ) και (δ) του παρόντος Πρωτοκόλλου, και μπορεί να έχουν επίδραση σε αυτήν, θα υπόκεινται αυστηρά σε αδειοδότηση ή ρύθμιση από τις αρμόδιες αρχές των Μερών, λαμβάνοντας κατάλληλα υπόψη τις διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου και του Παραρτήματος ΙΙ, καθώς και τις σχετικές αποφάσεις ή συστάσεις των συναντήσεων των Συμβαλλόμενων Μερών. ... Άρθρο 16. Παράρτημα Ι ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΥΠΟΨΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΡΑΣΗΣ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ ΑΠΟ ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ. Α. ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ Οι ακόλουθοι τομείς δραστηριότητας (που δεν αναφέρονται κατά σειρά προτεραιότητας) θα εξετάζονται αρχικά, κατά τη διαμόρφωση των προτεραιοτήτων για την ετοιμασία σχεδίων δράσης, προγραμμάτων και μέτρων για την εξάλειψη της ρύπανσης η οποία προέρχεται από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες: 1. ... 24. Επεξεργασία και διάθεση αστικών λυμάτων. ... Β. ... Γ. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΟΥΣΙΩΝ 1. ... 17. Μη τοξικές ουσίες που έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στην περιεκτικότητα σε οξυγόνο του θαλάσσιου περιβάλλοντος. 18. Μη τοξικές ουσίες που μπορεί να επιδρούν αρνητικά στις νόμιμες χρήσεις της θάλασσας.

19. Μη τοξικές ουσίες που μπορεί να έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στα φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά του θαλάσσιου νερού. Παράρτημα II. Για τη χορήγηση άδειας απόρριψης αποβλήτων, στα οποία περιέχονται ουσίες οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 6 του παρόντος Πρωτοκόλλου, λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη, κατά περίπτωση, οι ακόλουθοι παράγοντες: Α. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΙΨΕΩΝ 1. Είδος και μέγεθος της σημειακής ή μη σημειακής πηγής (π.χ. βιομηχανική διαδικασία) 2. Είδος της απόρριψης (π.χ. προέλευση, μέση σύνθεση) 3. Κατάσταση των αποβλήτων (π.χ. στερεά, υγρά, λάσπες, υδαρή) 6. Συγκεντρώσεις των συστατικών των ουσιών που αναφέρονται στο Παράρτημα I, καθώς και άλλων ουσιών κατά περίπτωση 4. Ολικό ποσόν (απορριπτόμενος όγκος, π.χ. ανά έτος). 5. Τρόπος απόρριψης (συνεχής, περιοδικά, εποχιακώς μεταβλητό κ.λπ.). 6. Συγκεντρώσεις των κυριότερων συστατικών, ουσιών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα I, ουσιών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα II και άλλων ουσιών, ανάλογα με την περίπτωση. 7. Φυσικές, χημικές και βιοχημικές ιδιότητες των αποβλήτων προς διάθεση. Β. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΣΥΣΤΑΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΙΨΕΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΒΛΑΒΕΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ 1. Ανθεκτικότητα (φυσική, χημική και βιολογική) στο θαλάσσιο περιβάλλον. 2. Τοξικότητα και άλλες επιβλαθείς επιδράσεις. 3. Συσσώρευση σε βιολογικές ύλες ή ιζήματα. 4. Βιοχημικός μετασχηματισμός που επιφέρει τη δημιουργία επιβλαβών ενώσεων. 5. Καταλυτικές επιδράσεις επί της περιεκτικότητας και ισορροπίας του περιεχομένου οξυγόνου. 6. Επιδεκτικότητα σε φυσικές, χημικές και βιοχημικές αλλαγές και αλληλεπίδραση στο θαλάσσιο περιβάλλον με άλλα συστατικά του θαλάσσιου ύδατος που μπορεί να επιφέρουν επιβλαβή βιολογικά ή άλλα αποτελέσματα στις χρήσεις που περιλαμβάνονται στο τμήμα Ε κατωτέρω. 7. Όλα τα άλλα χαρακτηριστικά που αναφέρονται στο Παράρτημα I, τμήμα Β. Γ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΠΟΔΕΚΤΗ 1. Υδρογραφικά, μετεωρολογικά, γεωλογικά και τοπογραφικά χαρακτηριστικά της παράκτιας περιοχής. 2. Τοποθεσία και τύπος της εκχύσεως εκροή υπονόμων, καναλιών, εκβολή ποταμών κ.λπ.) και σχέση με άλλες περιοχές (όπως περιοχές αναψυχής, περιοχές ωτοκίας, εκτροφής και ψαρέματος, πεδία οστρακοδέρμων) και άλλες εκχύσεις. 3. Αρχική αραίωση που επιτυγχάνεται στο σημείο απόρριψης προς τον αποδέκτη. 4. Χαρακτηριστικά διασποράς, όπως επιδράσεις ρευμάτων, παλιρροιών και ανέμου στην οριζόντια μεταφορά και κατακόρυφη ανάμειξη. 5. Χαρακτηριστικά αποδεχομένου ύδατος σε σχέση με τις φυσικές, χημικές, βιολογικές και οικολογικές συνθήκες της περιοχής εκχύσεως. 6. Ικανότητα του αποδεχομένου θαλάσσιου περιβάλλοντος να δεχθεί εκχύσεις αποβλήτων χωρίς ανεπιθύμητα αποτελέσματα. Δ. ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΓΙΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ. Οι μέθοδοι μείωσης και απόρριψης αποβλήτων για βιομηχανικά καθώς επίσης και οικιακά λύματα πρέπει να επιλέγονται, λαμβανομένης υπόψη της διαθεσιμότητας και δυνατότητας εφαρμογής: α) εναλλακτικών διαδικασιών επεξεργασίας, β) μεθόδων αναχρησιμοποίησης ή

εξάλειψης, γ) εναλλακτικών λύσεων διάθεσης στην ξηρά και δ) κατάλληλων, με χαμηλές απώλειες, τεχνολογιών. Ε. ΔΥΝΑΤΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΥΔΑΤΟΣ. 1. Επιδράσεις στην ανθρώπινη υγεία δια μέσου της επίδρασης της ρύπανσης σε: α) βρώσιμους θαλάσσιους οργανισμούς, β) ύδατα κολύμβησης και γ) την αισθητική. 2. Επιδράσεις σε θαλάσσια οικοσυστήματα, ιδιαίτερα σε βιολογικούς πόρους, είδη ευρισκόμενα σε κίνδυνο και ζωτικά φυσικά περιβάλλοντα ζώντων οργανισμών. 3. Επιδράσεις σε άλλες φυσιολογικές χρήσεις της θάλασσας .... Άρθρο δεύτερο: 1. ... 2. Αρμόδια Αρχή για τις αδειοδοτήσεις ή ρυθμίσεις, τα συστήματα επιθεώρησης και τις κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, που αναφέρονται στο Άρθρο 6 του τροποποιούμενου Πρωτοκόλλου «Για την προστασία της Μεσογείου Θάλασσας από τη ρύπανση από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες», είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, σε συνεργασία με τα κατά περίπτωση συναρμόδια Υπουργεία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Άρθρο τρίτο: 1...2... 3. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για τις αδειοδοτήσεις ή ρυθμίσεις, που προβλέπονται στο άρθρο 6 του τροποποιούμενου Πρωτοκόλλου 'για την προστασία της Μεσογείου Θάλασσας από τη ρύπανση από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες». Οι ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1 του πρωτοκόλλου για την προστασία της Μεσογείου έχουν άμεσο αποτέλεσμα, οπότε κάθε ενδιαφερόμενος έχει δικαίωμα να τις επικαλείται ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, πρέπει δε να ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι απαγορεύουν την άνευ αδείας των αρμόδιων εθνικών αρχών απόρριψη στη Μεσόγειο θάλασσα ουσιών που, μολονότι δεν είναι τοξικής φύσεως, έχουν δυσμενή επίδραση στην περιεκτικότητα του θαλάσσιου περιβάλλοντος σε οξυγόνο (βλ. απόφαση της 15.7.2004, C-213/03, επί προδικαστικού ερωτήματος του Cour de cassation-Γαλλία), μπορεί να επιδρούν αρνητικά στις νόμιμες χρήσεις της θάλασσας ή μπορεί να έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στα φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά του θαλάσσιου νερού. Εξάλλου, μέχρι σήμερα δεν έχουν εκδοθεί τα κατ' εξουσιοδότηση του προαναφερθέντος άρθρου τρίτου παρ. 3 του ν. 3022/2002 προεδρικά διατάγματα για τη διαδικασία αδειοδότησης που προβλέπεται στο ανωτέρω πρωτόκολλο. Ωστόσο, η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για την άδεια διάθεσης των λυμάτων του επίδικου έργου στη θάλασσα, σύμφωνα με τις διατάξεις της Ε1β 221/22-1/24-2-1965 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Εσωτερικών και Υγιεινής "Περί διαθέσεως λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων" (πρβλ. ανωτέρω σκέψη 32), κατά την οποία λαμβάνονται υπόψη δεδομένα αντίστοιχα με τα προβλεπόμενα στο Παράρτημα II του ανωτέρω Πρωτοκόλλου, δεν έρχεται σε αντίθεση του άρθρου 6 παρ. 1 του Πρωτοκόλλου αυτού, θα πρέπει δε ν' απορριφθούν ως αβάσιμα τα όσα

- αντίθετα υποστηρίζουν οι αιτούντες (πρβλ. Ολομ. ΣτΕ 2240/1999). Επίσης, θα πρέπει ν' απορριφθούν προεχόντως ως αορίστως προβαλλόμενα τα περί μη λήψης υπόψη όλων των παραμέτρων και κριτηρίων που προβλέπονται στο Παράρτημα ΙΙ.
42. Επειδή, συναφώς, προβάλλεται (με την 7641/09 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι δεν έχει προηγηθεί η ολοκλήρωση του προβλεπόμενου από το ν. 3199/2003 και την οδηγία 2000/60/ΕΚ προγραμματισμού για τη διαχείριση των υδάτων, καθ' όσον, εν προκειμένω, η σχετική μελέτη αφορά την περιοχή της λεκάνης απορροής μόνο του Ερασίνου ποταμού και όχι το υδατικό διαμέρισμα όπου αυτή βρίσκεται.
  43. Επειδή, το επίδικο έργο αφορά στην επεξεργασία και διάθεση λυμάτων και δεν συνιστά έργο διαχείρισης και αξιοποίησης υδατικών πόρων (όπως είναι τα έργα υδροληψίας, μεταφοράς νερού, έργα δικτύων, ρύθμισης - αποθήκευσης, επεξεργασίας νερού, τροφοδότησης και έργα προστασίας - συντήρησης, κατά το άρθρο 1 της 43504/2005 κ.υ.α. - ΦΕΚ Β' 1784) αλλά ούτε και η χρήση νερού κατά την υλοποίησή του το καθιστά τέτοιου είδους έργο, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3199/2003 και της οδηγίας 2000/60/ΕΚ ώστε να απαιτείται η προηγούμενη εκπόνηση των σχεδίων διαχείρισης των λεκάνων απορροής ή η ένταξή του σε προγραμματισμό διαχείρισης υδάτων σε επίπεδο εθνικό και περιφερειακό (πρβλ. ΣτΕ 1492/13 επταμ. σκ. 13). Ως εκ τούτου, ο εξεταζόμενος λόγος είναι απορριπτέος ως νομικά αβάσιμος.
  44. Επειδή, προβάλλεται (με την 7641/09 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι στη ΜΠΕ δεν περιγράφονται μέτρα για την πρόληψη των αστοχιών ούτε για την αποκατάσταση των αρνητικών επιπτώσεων, κατά παράβαση του άρθρου 5 του ν. 1650/1986. Ειδικότερα, αναφέρεται ότι στη σελ. 237 της ΜΠΕ αναφέρεται απλώς ότι σε περίπτωση αστοχίας θα πρέπει να γίνεται ενημέρωση του πληθυσμού, χωρίς να προβλέπονται τα ως άνω απαραίτητα μέτρα για την πρόληψη και την εξάλειψη, στο μέτρο του τεχνικά δυνατού της ρύπανσης του περιβάλλοντος. Επίσης, κατά τα προβαλλόμενα, στο κεφ. 7.3.3 της ΜΠΕ (σελ. 269) με τίτλο «μέτρα αντιμετώπισης των επιπτώσεων στα νερά», παρά το γεγονός ότι υπάρχει η παραδοχή της ενδεχόμενης παροχής ανεπεξέργαστων λυμάτων, κανένα από τα κατά το νόμο αναγκαία μέτρα δεν έχει προβλεφθεί ούτε η προσβαλλόμενη προβλέπει κάποιο συγκεκριμένο τέτοιο μέτρο και για το λόγο αυτό είναι ακυρωτέα. Συναφώς, με την 804/11 αίτηση ακυρώσεως προβάλλεται ότι στην εγκριθείσα με την προσβαλλόμενη ΜΠΕ δεν περιλαμβάνεται καμία προτεινόμενη λύση σε περίπτωση αστοχίας του αγωγού του σχεδιαζόμενου ΚΕΛ μόνου του αλλά και σε συνδυασμό με την αστοχία του υφιστάμενου ΚΕΛ Μαρκοπούλου.
  45. Επειδή, σε σχέση με το ζήτημα για το οποίο έγινε λόγος στην προηγούμενη σκέψη αναφέρονται στη ΜΠΕ του επίδικου έργου, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Η λειτουργία των αντλιοστασίων παρακολουθείται αυτοματοποιημένα «(σελ.

231). «Σε περίπτωση αστοχίας στη λειτουργία των ΚΕΛ θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για να μην οδηγηθούν ανεπεξέργαστα λύματα στη θάλασσα και ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες. Δεν αναμένονται συνέπειες στην οικολογική ισορροπία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Χαμολιάς. Και στην περίπτωση αστοχίας εφόσον διακοπεί γρήγορα η διάθεση των ανεπεξέργαστων λυμάτων σε μικρό χρονικό διάστημα επανέρχεται οικολογική ισορροπία, δεδομένων των αραιώσεων και των ποιοτικών χαρακτηριστικών του θαλάσσιου οικοσυστήματος στην περιοχή. Σε περίπτωση υπερχειλίσεων των αντλιοστασίων δημιουργούνται τοπικά προβλήματα ρύπανσης. Αυτή η αστοχία όμως θα πρέπει να λογίζεται ως εξαιρετικά σπάνια, δεδομένου ότι τα αντλιοστάσια θα διαθέτουν και Η/Ζ για τις περιπτώσεις διακοπής του ηλεκτρικού ρεύματος και η λειτουργία τους θα παρακολουθείται αυτόματα από το Κέντρο χειρισμού του ΚΕΛ» (σελ. 231). Περαιτέρω, ότι «όπως προέκυψε από το μοντέλο διασποράς σε περίπτωση αστοχίας της Εγκατάστασης, στην περίπτωση που τα λύματα διοχετεύονται ανεπεξέργαστα στη θάλασσα, μπορεί να παρουσιαστούν ρύποι στις ακτές, εάν δεν ληφθούν μέτρα. Σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να γίνεται ενημέρωση του πληθυσμού και θα πρέπει να προβλεφθούν μέτρα στην Εγκατάσταση για επίλυση θεμάτων αστοχιών» (σελ. 237). «Σε περίπτωση διάχυσης ανεπεξέργαστων λυμάτων οι τιμές των ρύπων είναι και πάνω από τα επιτρεπτά όρια, οπότε θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για την περίπτωση αστοχιών και να μην οδηγούνται τα λύματα ανεπεξέργαστα στη θάλασσα» (σελ 240). «Η λειτουργία των αντλιοστασίων θα παρακολουθείται συνεχώς από το Κέντρο Ελέγχου της Εγκατάστασης, ώστε να υπάρχει άμεση επέμβαση σε περίπτωση δυσλειτουργίας» (σελ. 268). «Οι καταθλιπτικοί αγωγοί που μεταφέρουν τα λύματα από τη Χαμολιά στην Εγκατάσταση προβλέπονται δίδυμοι για λόγους ασφαλείας. Επίσης και στα τρία αντλιοστάσια προβλέπεται μία επιπλέον εφεδρική αντλία και ο έλεγχος της λειτουργίας των αντλιοστασίων προβλέπεται από το Κέντρο Ελέγχου της Εγκατάστασης για αποφυγή αστοχιών, με επιπτώσεις τις υπερχειλίσεις των αντλιοστασίων, με όλες τις δυσμενείς συνέπειες τόσο στο περιβάλλον όσο και στον άνθρωπο» (σελ. 272). «Ο έλεγχος της λειτουργίας κάθε μονάδας της εγκατάστασης, αλλά και των αντλιοστασίων του συστήματος των αγωγών αποχέτευσης και των δικλίδων ελέγχου θα γίνεται ηλεκτρονικά από το Κέντρο Ελέγχου της Εγκατάστασης. Σε περίπτωση αστοχίας στη λειτουργία του συστήματος θα πρέπει αμέσως να ενημερώνονται οι αρμόδιοι φορείς» (σελ. 277). Περαιτέρω, στην προσβαλλόμενη απόφαση εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων προβλέπονται συναφώς τα ακόλουθα: «Προς αποφυγή ρύπανσης της θάλασσας, τα απαραίτητα μέτρα θα υποδειχθούν από την οικεία Λιμενική Αρχή ...» (παρ. δ1.8). Επιβάλλεται να λαμβάνονται «όλα τα κατάλληλα προληπτικά μέτρα, καθώς και τα μέτρα αντιμετώπισης δυσλειτουργιών στο πλαίσιο του Κανονισμού λειτουργίας του δικτύου αποχέτευσης, ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία οχλήσεων στους περιοίκους και στο περιβάλλον. Να δημιουργηθεί

μηχανισμός για την εποπτεία του όλου συστήματος με κατάλληλη οργάνωση και επάρκεια προσωπικού και μέσων ... Στα αντλιοστάσια προσαγωγής των ακαθάρτων θα πρέπει να γίνονται οι απαραίτητες προβλέψεις για την αποφυγή πλημμυρίσματος κατά τη διάρκεια ισχυρών βροχοπτώσεων ... Να υπάρχει η κατάλληλη εφεδρεία αντλιών. Να προβλεφθεί σύστημα αυτοματισμού και ελέγχου» (παρ. δ3.3 και δ3.4). Περαιτέρω, προβλέπονται υποχρεωτικώς συγκεκριμένες «διατάξεις ασφαλείας και εφεδρικά συστήματα για περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης», καθώς και συγκεκριμένα μέτρα αντιμετώπισης προβλημάτων και αστοχιών (παρ. δ.3.9). Επίσης, προβλέπονται «συστήματα αυτοματισμού και ελέγχου» κατά την είσοδο των λυμάτων στην εγκατάσταση (παρ. δ4.1), καθώς και συστήματα συνεχούς ελέγχου των χαρακτηριστικών των επεξεργασμένων λυμάτων τα οποία οδηγούνται στη θάλασσα (παρ. δ6.3) και παρακολούθησης των νερών της μείζονος περιοχής (παρ. δ6.4). Τέλος, προβλέπεται ότι «Ο αρμόδιος φορέας λειτουργίας του έργου οφείλει να ειδοποιεί τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ανατ. Αττικής και την Δ/ση Υδάτων της Περιφέρειας Αττικής σε κάθε περίπτωση που διαπιστώνεται ρύπανση στον αποδέκτη των λυμάτων. Εφόσον το επεισόδιο ρύπανσης οφείλεται σε δυσλειτουργία της μονάδας, ο φορέας λειτουργίας του έργου να γνωστοποιεί στις Υπηρεσίες αυτές τα επανορθωτικά μέτρα που προτίθεται να λάβει και το συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωσή τους. ...» (παρ. δ16.5). Με τα ανωτέρω δεδομένα, η προσβαλλόμενη πράξη είναι πλήρως αιτιολογημένη ως προς την αντιμετώπιση περιπτώσεων αστοχιών κατά τη λειτουργία του έργου και ο εξεταζόμενος λόγος με τον οποίο προβάλλονται τα αντίθετα πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος. Εξάλλου, αλυσιτελώς προβάλλεται ο επιμέρους ισχυρισμός που αφορά στο ΚΕΛ Μαρκόπουλου, το οποίο δεν αποτελεί αντικείμενο του επίδικου έργου, εκτός από τους κοινούς αγωγούς διάθεσης, ως προς τους οποίους ισχύουν τα προαναφερθέντα.

46. Επειδή, προβάλλεται (με την 7641/09 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι ούτε σ' αυτή ούτε στη ΜΠΕ περιλαμβάνεται καθορισμός του αναγκαίου προσωπικού για την παρακολούθηση των εγκαταστάσεων και την αποφυγή αστοχιών για κάθε ένα από τα δύο ΚΕΛ (το επίδικο και της Μερέντας Μαρκοπούλου), το οποίο δεν προσδιορίζεται ούτε ποσοτικά ούτε ποιοτικά, κατά παράβαση του άρθρου 16 παρ. 2 του ν. 1650/1986.
47. Επειδή, στο άρθρο 16 παρ. 2 του ν. 1650/1986 ορίζεται ότι «Έργα και δραστηριότητες που εντάσσονται στην πρώτη κατηγορία του άρθρου 3 και διαθέτουν κάθε είδους απόβλητα ύστερα από επεξεργασία υποχρεούνται να απασχολούν κατάλληλο και επαρκές τεχνικό προσωπικό για τη λειτουργία και συντήρηση των εγκαταστάσεων. Έργα και δραστηριότητες, που εντάσσονται στη δεύτερη κατηγορία του άρθρου 3 και διαθέτουν κάθε είδους απόβλητα ύστερα από επεξεργασία, μπορούν κατά την κρίση της αρμόδιας για

την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων αρχής, να υποχρεώνονται να απασχολούν κατάλληλο και επαρκές τεχνικό προσωπικό για τη λειτουργία και συντήρηση των εγκαταστάσεων. Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την πρώτη και δεύτερη κατηγορία έργων και δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στο άρθρο 4, περιλαμβάνει τον καθορισμό του κατάλληλου και επαρκούς κατά περίπτωση, τεχνικού προσωπικού για τη λειτουργία και συντήρηση των εγκαταστάσεων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού καθορίζονται τα απαιτούμενα ουσιαστικά και τυπικά προσόντα του προσωπικού αυτού, ανάλογα με τις κατηγορίες εγκαταστάσεων».

48. Επειδή, εν προκειμένω, στην προσβαλλόμενη πράξη περιλαμβάνεται ο όρος 16.2 που προβλέπει τα εξής: «Για τη σωστή λειτουργία της μονάδας απαιτούνται τακτικοί εργαστηριακοί έλεγχοι, επίβλεψη χειρισμών από επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό καθώς και μόνιμη απασχόληση εξειδικευμένου προσωπικού για τη λειτουργία και συντήρηση της εγκατάστασης. Ο φορέας λειτουργίας του έργου είναι υπεύθυνος για την πρόβλεψη ειδικευμένου προσωπικού και μέσων για την παρακολούθηση της λειτουργίας, τη συντήρηση και τον έλεγχο της απόδοσης του έργου, με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος. Η υπεύθυνη τεχνική επίβλεψη λειτουργίας και συντήρησης της εγκατάστασης να γίνεται όπως προβλέπεται από το π.δ. 274/1997». Με τον ανωτέρω όρο πληρούται η υποχρέωση που προβλέπεται στο άρθρο 16 παρ. 2 του ν. 1650/1986 περί καθορισμού κατάλληλου και επαρκούς κατά περίπτωση, τεχνικού προσωπικού για τη λειτουργία και συντήρηση των εγκαταστάσεων του έργου (που περιλαμβάνει το ΚΕΛ και το δίκτυο αγωγών, αποχετευτικών και διάθεσης), χωρίς να απαιτείται ο ποσοτικός καθορισμός του και τα απαιτούμενα προσόντα του, για τα οποία, εξάλλου, στο νόμο προβλέπεται να καθορισθούν με κοινή υπουργική απόφαση κατά κατηγορία έργων (δεν προκύπτει εάν έχει εκδοθεί η εν λόγω απόφαση). Περαιτέρω, για την τεχνική επίβλεψη λειτουργία και συντήρησης της εγκατάστασης η προσβαλλόμενη παραπέμπει στο π.δ. 274/1997 στο οποίο ορίζονται τα σχετικά με την άσκηση του επαγγέλματος του διπλωματούχου μηχανικού κατά κατηγορία χημικών εγκαταστάσεων. Ως εκ τούτου, ο εξεταζόμενος λόγος πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος. Τέλος, επειδή η προσβαλλόμενη πράξη αφορά στο ΚΕΛ Αεροδρομίου και όχι στο ΚΕΛ Μερέντας - Μαρκοπούλου δεν απαιτείτο με την προσβαλλόμενη πράξη να καθορίζεται το αναγκαίο προσωπικό για τη λειτουργία και συντήρηση της εν λόγω μονάδας, ενώ ως προς τους αγωγούς διάθεσης που περιλαμβάνονται στο επίδικο έργο, προβλέπεται ο ανωτέρω όρος. Ως εκ τούτου, πρέπει ν' απορριφθούν ως αβάσιμα τα όσα αντίθετα υποστηρίζονται από τους αιτούντες.
49. Επειδή, προβάλλεται (με την 7641/09 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι, παρ' ότι προκύπτει από τη ΜΠΕ (σελ. 188,

- 209 και 231) ότι οι αγωγοί διάθεσης λυμάτων συναντούν τον ποταμό Ερασίνο, το ρέμα Αγίου Γεωργίου και άλλα ρέματα, στα σημεία δε της διασταύρωσης κατασκευάζονται διάφορα έργα, δεν έχει προηγηθεί ο καθορισμός των οριογραμμών τους.
50. Επειδή, κατά τα παγίως κριθέντα, το άρθρο 24 του Συντάγματος επιβάλλει στο κράτος την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, ουσιώδες στοιχείο του οποίου αποτελούν τα υπό διάφορες ονομασίες «ρεύματα», δηλαδή οι πτυχώσεις της επιφανείας της γης, μέσω των οποίων συντελείται κυρίως η προς την θάλασσα απορροή των πλεοναζόντων υδάτων της ξηράς, και τα οποία αποτελούν φυσικούς αεραγωγούς και οικοσυστήματα (με την χλωρίδα και πανίδα τους) με ιδιαίτερο μικροκλίμα Εξάλλου, όπως γίνεται παγίως δεκτό, το κράτος υποχρεούται να διατηρεί τα πάσης φύσεως υδρορεύματα στην φυσική τους κατάσταση προς διασφάλιση της ελευθέρως ροής των υδάτων, αποκλείεται δε κάθε αλλοίωση της φυσικής τους κατάστασης, επίχωση ή κάλυψη της κοίτης τους ή τεχνητή επέμβαση στα σημεία διακλαδώσεώς τους (βλ. ΣτΕ 2694/ 12 εταμ., 1407, 1127, 899/2011 επταμ., 4531, 4494/2009 επταμ., 2407, 1242/2008 επταμ., 3849/2006 επταμ. κ.ά.). Συνεπώς, η εκτέλεση τεχνικών έργων πλησίον του ρέματος επιτρέπεται μόνον εφ' όσον διασφαλίζεται η ανεμπόδιστη επιτέλεση της εν λόγω φυσικής του λειτουργίας. Για να εξασφαλισθεί ο σκοπός αυτός απαιτείται, πριν την εκτέλεση των τεχνικών έργων πλησίον ρέματος, ο καθορισμός της οριογραμμής τους σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 6 του Ν. 880/1979 (Α' 58), όπως αντικαταστάθηκε αυτή με το άρθρο 5 παρ. 1 του Ν. 3010/2002 (Α' 91), ώστε η μελετώμενη επέμβαση να γίνεται εν όψει της υπάρξεως του ρέματος (βλ. ΣτΕ 1492/13, 1990/07 επταμ, ΣτΕ 3430/2006). Κατ' ακολουθίαν, ο καθορισμός των οριογραμμών του ρέματος αποτελεί κατά νόμο προϋπόθεση για την έκδοση των πράξεων χωροθετήσεως και εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων έργου ή δραστηριότητας που βρίσκεται πλησίον ρέματος (βλ. Ολ. ΣτΕ 463/2010, ΣτΕ 4494/2009).
51. Επειδή, περαιτέρω, στο άρθρο 3 παρ. 12 του από 20/2/2003 π.δ. ορίζεται ότι: «Στις περιοχές που εκτείνονται κατά μήκος των ρεμάτων που φαίνονται στα διαγράμματα του άρθρου 1 ή των ρεμάτων που έχουν χαρακτηριστεί ως ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος με την 9173/ 1642/3.3.1993 απόφαση του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Δ' 281) και έχουν πλάτος 50 μέτρων εκατέρωθεν της οριογραμμής των ρεμάτων, επιτρέπονται μόνο τα απολύτως απαραίτητα έργα υποδομής οργανισμών κοινής ωφέλειας, καθώς και οι κατασκευές που προβλέπονται από το άρθρο 19 του ν. 1577/1985, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 16 του ν. 2831/2000 (Α' 140). Ειδικά για τον ποταμό Ερασίνο η ως άνω απόσταση καθορίζεται σε 100 μ. εκατέρωθεν της οριογραμμής». Στο δε άρθρο 19 παρ. 1 εδ. δ' και ε' του ν. 1577/1985 (Α' 210), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 16 ν. 2831/2000, ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι «στους κοινόχρηστους χώρους

επιτρέπονται τα δίκτυα υποδομής και οι εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας, όπως συγκοινωνιακά και υδραυλικά έργα βάσει μελέτης της αρμόδιας αρχής. Για τις παραπάνω εγκαταστάσεις και δίκτυα δεν απαιτείται έκδοση άδειας, υποχρεούνται όμως οι οργανισμοί κοινής ωφέλειας να κοινοποιούν τα σχέδια, στα οποία απεικονίζεται η κατασκευή των έργων αυτών, στους οικείους ΟΤΑ». Τέλος, σύμφωνα με την 9173/1642/93 απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. (ΦΕΚ Δ' 281) έχει χαρακτηριστεί ως ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος το ρέμα του Αγίου Γεωργίου Αττικής.

52. Επειδή, εν προκειμένω, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Στη ΜΠΕ αναφέρεται ότι ο αγωγός διάθεσης του επίδικου ΚΕΛ «πλησιάζοντας την παραποτάμια περιοχή του Ερασίνου, ο αγωγός βυθίζεται τοπικά σε σημαντικό βάθος, προκειμένου να διέλθει κάτω από την κοίτη του π. Ερασίνου, εγκιβωτισμένος σε σκυρόδεμα (Χ.Θ 2+757). Η συγκεκριμένη χάραξη κρίνεται απαραίτητη, λόγω υφισταμένου οχετού, αλλά και λόγω της προβλεπόμενης διευθέτησης της κοίτης του π. Ερασίνου ... Στη Χ.Θ. 4+718 ο αγωγός περνά κάτω από το ρέμα Αγίου Γεωργίου, η κοίτη του οποίου στην περιοχή αυτή είναι εκφυλισμένη» (σελ. 188). Περαιτέρω, για τον αγωγό διάθεσης του ΚΕΛ Μερέντας προβλέπεται ότι «στη Χ.Θ. 0+285 εγκαταλείπει τον ασφαλτοστρωμένο δρόμο, κινούμενος αρχικά κατά μήκος χωματόδρομου (έως Χ.Θ 0+496) και κατόπιν σε χώμα παράλληλα με την κοίτη του ρέματος Αγίου Γεωργίου ...» (σελ. 189). Εξάλλου, στο κεφάλαιο 5.1.3 της ΜΠΕ με τίτλο «Επιπτώσεις στα επιφανειακά ή υπόγεια νερά» αναφέρεται ότι «τα προτεινόμενα έργα δεν επεμβαίνουν στη φυσική ροή των επιφανειακών απορροών της περιοχής. Στα σημεία όπου οι αγωγοί συναντώνται με τα ρέματα της περιοχής προβλέπονται σιφωνοειδείς διαβάσεις» (σελ. 209). Στο κεφάλαιο 7.1.3 της ΜΠΕ με τίτλο «Μέτρα προστασίας επιφανειακών και υπόγειων υδάτων» αναφέρεται ότι «από τα προτεινόμενα έργα δεν υπάρχει άμεση επέμβαση στις κοίτες των ρεμάτων. Όπου οι αγωγοί διασταυρώνονται με ρέμα προβλέπεται τεχνικό διάβασης. Είναι προτιμότερο τα τεχνικά έργα διάβασης των ρεμάτων να κατασκευαστούν κατά την θερινή ξηρή περίοδο κατά το δυνατόν» (σελ. 243). Εξάλλου, από τη ΜΠΕ προκύπτει ότι οι αγωγοί διάθεσης τοποθετούνται υπογείως σε βάθος από 3 έως 7 μέτρα (βλ. σελ. 208). Τέλος, αναφέρεται ότι τα προτεινόμενα έργα δεν επηρεάζουν τις κινήσεις των επιφανειακών νερών, αλλά όπου οι αγωγοί συναντούν στην πορεία τους κοίτη ρέματος ή τάφρο προβλέπεται κατάλληλο τεχνικό διάβασης για την απρόσκοπτη φυσική ροή των επιφανειακών υδάτων (σελ. 231). Στην προσβαλλόμενη απόφαση εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων στην παρ. δ.2 υποπαρ. 2.3 ορίζεται ότι «στις περιοχές διέλευσης του αγωγού ακαθάρτων εκτός νομίμως υφισταμένης οδοποιίας (κατά μήκος ρέματος), να γίνει αποκατάσταση της ζώνης διέλευσης στην αρχική μορφή και σε καμία περίπτωση να μη γίνει διάνοιξη νέας οδού». Με τα ανωτέρω δεδομένα, η επιτρεπόμενη ακόμη και εντός της ζώνης πλάτους 50 (ή 100 μ. μόνο για τον

Ερασίνο), εκατέρωθεν της οριογραμμής των ρεμάτων και υπό το έδαφος, τοποθέτηση αγωγών διάθεσης, που συνιστούν δίκτυα υποδομής, ουδόλως επηρεάζει τη φυσική λειτουργία τόσο του ρέματος Αγίου Γεωργίου, εφόσον προβλέπεται η αποκατάσταση της ζώνης διέλευσης στην αρχική της μορφή, όσο και του Ερασίνου, εφόσον στη διασταύρωση προβλέπεται σιφωνοειδής διάβαση, και συνεπώς το γεγονός ότι αυτά δεν οριοθετήθηκαν πριν την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης δεν συνιστά πλημμέλεια της τελευταίας (πρβλ. ΣτΕ 3430/2006, σκ. 10-11 και 15, ΣτΕ 2889/2002, σκ. 9, Ολ. ΣτΕ 463/2010). Κατόπιν αυτού ο εξεταζόμενος λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος, δεδομένου άλλωστε ότι οίκοθεν νοείται ότι κατά την οριστικοποίηση του σχετικού σχεδιασμού και πριν από τη διενέργεια οποιασδήποτε επεμβάσεως πλησίον του ρέματος Αγίου Γεωργίου, θα πρέπει να εγκριθεί ο καθορισμός των οριογραμμών του, έστω και τμηματικά, από το αρμόδιο, κατά περίπτωση όργανο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία, σε περίπτωση δε που από την οριοθέτηση προκύψουν νέα δεδομένα που δεν αντιμετωπίστηκαν, θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως και η έγκριση περιβαλλοντικών όρων (βλ. ΣτΕ 1492/13 επταμ. σκ. 22, 1990/2007 επταμ., 2059/2007 επταμ.).

53. Επειδή, προβάλλεται (με την 7641/09 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι με την προσβαλλόμενη προβλέπεται ότι στη θαλάσσια περιοχή της Χαμολιάς θα διατίθενται και τα επεξεργασμένα λύματα του ΚΕΛ Μερέντας, του οποίου η απόφαση εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων έχει λήξει από 31/3/2000 χωρίς να έχει εγκριθεί νέα ΜΠΕ με επικαιροποιημένα στοιχεία, ενόψει της νέας διάστασης του έργου (απόρριψη λυμάτων στη Χαμολιά που είναι τόπος κοινοτικής σημασίας).
54. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου η απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του ΚΕΛ Μερέντας έχει παραταθεί μέχρι τις 31/12/2020 με την υπ' αρ. πρωτ. ΠΕΧΩ/Φ5778/3995/11-11-2011 απόφαση Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής, ως εκ τούτου ο εξεταζόμενος λόγος θα πρέπει να απορριφθεί κατά τούτο ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης πραγματικής βάσης. Περαιτέρω, δεν απαιτείτο η επικαιροποίηση της ΜΠΕ του εν λόγω ΚΕΛ με στοιχεία που αφορούν στην απόρριψη λυμάτων στη Χαμολιά που είναι τόπος κοινοτικής σημασίας, δεδομένου ότι το επίδικο έργο για το οποίο έχει εκδοθεί η προσβαλλόμενη ΑΕΠΟ, περιλαμβάνει τον αγωγό διάθεσης του τελικού προϊόντος των επεξεργασμένων λυμάτων του ΚΕΛ Μερέντας ως το κοινό φρεάτιο εκτόνωσης με τον αντίστοιχο αγωγό του ΚΕΛ Παιανίας - Κορωπίου και, εν συνεχεία, τον κοινό αγωγό διάθεσης, και ως εκ τούτου, η διάθεση του τελικού προϊόντος των επεξεργασμένων λυμάτων του ΚΕΛ Μερέντας στη Χαμολιά περιλαμβάνεται ήδη στο επίδικο έργο και έχει υποβληθεί στην δέουσα περιβαλλοντική εκτίμηση. Συνεπώς, ο εξεταζόμενος λόγος, καθ' ο μέρος με αυτόν προβάλλονται τα αντίθετα είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

55. Επειδή, προβάλλεται (με την 7641/09 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι απέκλινε χωρίς αιτιολογία από την 81/2005 αρνητική γνωμοδότηση του Νομαρχιακού Συμβουλίου της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής ως προς τη διαδικασία και τον τρόπο διάθεσης της ιλύος. Συναφώς, προβάλλεται (με την 804/11 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι η ΜΠΕ είναι πλημμελώς αιτιολογημένα ως προς το ζήτημα της διάθεσης της λάσπης. Ειδικότερα, οι αιτούντες προβάλλουν ότι στη ΜΠΕ (σελ. 207) γίνεται μια γενική αναφορά για τη διάθεση της περίσσειας ιλύος από το ΚΕΛ Αεροδρομίου, που εκτιμάται σε 20 κ.μ./ημέρα, χωρίς να έχουν δοθεί όλα τα στοιχεία εκείνα που καθορίζουν τον τρόπο παραγωγής και επεξεργασίας της πριν από την τελική διάθεση. Ως εκ τούτου, κατά τα προβαλλόμενα, δεν προτείνεται καμία συγκεκριμένη λύση και αφήνεται ανοικτό το θέμα της διάθεσης της λάσπης, χωρίς να αντιμετωπίζεται με συγκεκριμένες λύσεις.
56. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου με την 81/2005 απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου Ανατολικής Αττικής, που αναφέρεται στο προοίμιο της προσβαλλόμενης πράξης (υπ' αρ. 46), διατυπώθηκε αρνητική γνωμοδότηση όσον αφορά στη διαδικασία που προβλέπεται από τη ΜΠΕ για τον καθορισμό του τρόπου διάθεσης της ιλύος. Για τη γνωμοδότηση αυτή ελήφθη υπόψη το υπ' αρ. 12/6-5-2005 πρακτικό της 3ης Νομαρχιακής Επιτροπής που επίσης είχε γνωμοδοτήσει αρνητικά βάσει της υπ' αρ. 7853/1145/05/2-6-05 πράξης του Τμήματος Περιβάλλοντος της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής, στην οποία αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Το ΚΕΛ χωροθετείται στο νοτιοανατολικό όριο του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών και θα περιλαμβάνει ... όλες τις απαραίτητες εγκαταστάσεις για την επεξεργασία της παραγόμενης ιλύος (σελ. 20 μελέτης). ... Πρέπει να τονιστεί το πρόβλημα της διάθεσης της ιλύος σε ΧΥΤΑ, λαμβάνοντας υπόψιν ότι δεν έχει προσκομισθεί κάποιας μορφής σύμβαση με τον μοναδικό μέχρις στιγμής νόμιμα υφιστάμενο ΧΥΤΑ ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΩΝ». Όμως, στο υπ' αρ. 1314/3-6-2005 έγγραφο της ΡΟΪΚΟΣ - Σύμβουλοι Μηχανικοί Α.Ε. προς το Δήμο Μαρκοπούλου, που ελήφθη υπόψη για την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης (υπ' αρ. 44 προοιμίου), αναφέρεται για το θέμα αυτό ότι «η διαχείριση της ιλύος αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα των έργων αυτών στη χώρα μας, ιδιαιτέρως δε στην περιοχή της Αττικής, η οποία διαθέτει έναν και κορεσμένο πλέον ΧΥΤΑ στο Δήμο Άνω Λιοσίων. Τις προηγούμενες μέρες πάντως δημοπρατήθηκαν τα έργα κατασκευής των τριών νέων ΧΥΤΑ της Αττικής (Φυλής, Γραμματικού και Κερατέας), γεγονός ευνοϊκό για την επίλυση του προβλήματος των ΚΕΛ Μερέντας και Αεροδρομίου. Σε κάθε περίπτωση πάντως και στα δύο ΚΕΛ υπάρχει χώρος για την κατασκευή μονάδων περαιτέρω επεξεργασίας της ιλύος (π.χ. ξήρανση, κομποστοποίηση), γεγονός που αναφέρεται και τη ΜΠΕ. Σύμφωνα με τα παραπάνω, λαμβάνοντας υπόψη ότι στις πλείστες παρόμοιες περιπτώσεις δεν υπήρξε προγραμματισμένη συμφωνία

ή δέσμευση για τη διάθεση της ιλύος από φορείς διαχείρισης ΧΥΤΑ, και επειδή το εν λόγω θέμα δεν μπορεί να αποτελεί τροχοπέδη στην ωρίμανση ενός έργου επεξεργασίας λυμάτων, πιστεύουμε ότι η εισήγηση του Τμήματος Περιβάλλοντος για το θέμα της ιλύος είναι αδίκως αυστηρή, η δε απαίτηση για προσυμφωνία με το Δήμο Άνω Λιοσίων μη εφικτή» (σελ. 16). Στη ΜΠΕ αναφορικά με το ζήτημα της διάθεσης της ιλύος αναφέρονται τα εξής: α) Κεφάλαιο 4.7 «Περιγραφή Προτεινόμενου Κέντρου Επεξεργασίας Λυμάτων», παρ. 4.7.15 (σελ 185-186) «Η διάθεση της αφυδατωμένης ιλύος σε ΧΥΤΑ αποτελεί βραχυπρόθεσμη λύση, καθότι στο άμεσο μέλλον πρόκειται να θεσπιστούν αυστηρότεροι κανονισμοί στις χώρες της Ε.Ε., που θα αποτρέπουν ουσιαστικά την απόρριψη της αφυδατωμένης ιλύος σε χώρους υγειονομικής ταφής. Για τον λόγο αυτό έχει προβλεφθεί στην εγκατάσταση χώρος για την μελλοντική ξήρανση της ιλύος. Η περαιτέρω επεξεργασία της αφυδατωμένης ιλύος θα διευκολύνει την χρησιμοποίησή της στην γεωργία ή την αξιοποίησή της σε άλλες χρήσεις. Η χρήση της αφυδατωμένης ιλύος από την υπόψη εγκατάσταση για παραγωγή compost, είτε για απευθείας χρήση της χωνευμένης ιλύος στη γεωργία θα μπορούσε να εφαρμοστεί, καθότι στην περιοχή δεν υπάρχουν βιομηχανικές μονάδες με παραγωγή τοξικών αποβλήτων και η εγκατάσταση βρίσκεται κοντά σε καλλιεργούμενες εκτάσεις. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει άμεσα να διερευνηθούν όλες οι εναλλακτικές λύσεις για τη διαχείριση της ιλύος, στα πλαίσια θέσπισης ενός ολοκληρωμένου προγράμματος διαχείρισης των στερεών αποβλήτων (αστικά απορρίμματα, βιομηχανικά στερεά απόβλητα) της περιοχής, ώστε να βρεθεί η προσφορότερη λύση για την αξιοποίηση - διάθεση της ιλύος». β) Κεφάλαιο 4.8 «Περιγραφή προτεινόμενων έργων διάθεσης», παρ. 4.10 «Προβλεπόμενες πηγές λήψης αδρανών υλικών και χώροι απόθεσης περίσσειας προϊόντων εκσκαφής και ιλύος» (σελ. 207) «Για τη διάθεση της περίσσειας ιλύος προτείνονται από την Προμελέτη των υπόψη έργων τρεις εναλλακτικές δυνατότητες. Η πρώτη είναι η δυνατότητα περαιτέρω επεξεργασίας της με κομποστοποίηση ώστε να είναι δυνατή η επαναχρησιμοποίησή της π.χ. για λίπασμα στη γεωργία. Η δεύτερη είναι η διάθεσή της σε κατάλληλους Χώρους Υγειονομικής Ταφής (ΧΥΤΑ), ή τέλος η καύση της μαζί με στερεά απόβλητα. Σε αυτή τη φάση δεν είναι δυνατόν να οριστικοποιηθεί ο τρόπος διάθεσης της περίσσειας ιλύος». Στην προσβαλλόμενη απόφαση εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων αναφέρονται τα εξής για το ζήτημα «δ.7. Επεξεργασία λάσπης. 7.1 Η επεξεργασία της λάσπης (πάχυνση, χώνευση και αφυδάτωση) να γίνεται με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε η επεξεργασμένη λάσπη να είναι πλήρως σταθεροποιημένη, προκειμένου να διατεθεί κατάλληλα, όπως περιγράφεται παρακάτω. Το συγκρότημα επεξεργασίας της λάσπης να είναι εγκατεστημένο σε κτίριο κατάλληλων διαστάσεων, με πρόβλεψη για τη μελλοντική εγκατάσταση και άλλου παρόμοιου συγκροτήματος, εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο. Σε περίπτωση βλάβης να υπάρχει δυνατότητα άμεσης επιδιόρθωσης. 7.2. Η χώνευση του

- μίγματος της παχυμένης πρωτοβάθμιας λάσπης και της παχυμένης περίσσειας της βιολογικής λάσπης να είναι διβάθμια και να πραγματοποιείται σε συστοιχία χωνευτών. 7.3. Η αποθήκευση της χωνεμένης ιλύος να γίνεται σε ειδικά δοχεία σε κλειστό αποσμούμενο χώρο. Εάν χρησιμοποιηθεί δεξαμενή αποθήκευσης, να αερίζεται με σύστημα διάχυτου αερισμού για την ανάμιξη της λάσπης και αποφυγή οσμών. 7.4. Τα υγρά υπερχειλίσματα από όλα τα στάδια επεξεργασίας της λάσπης να επιστρέφουν από το αντλιοστάσιο συλλογής στην είσοδο της εγκατάστασης. 7.5. Η χωνεμένη λάσπη να μεταφέρεται από τον χώρο παραγωγής στο χώρο διάθεσής της με καλυμμένο όχημα μεταφοράς. Η επεξεργασμένη λάσπη μπορεί να διατίθεται σε νόμιμα λειτουργούντα χώρο διάθεσης απορριμμάτων ή σε άλλο νόμιμο χώρο διάθεσης, με τη σύμφωνη γνώμη του φορέα λειτουργίας του χώρου. Προκειμένου να διατεθεί η λάσπη στην γεωργία ως βελτιωτικό εδάφους απαιτείται η εκπόνηση ειδικής μελέτης, σύμφωνα με τις διατάξεις της Κ.Υ.Α. 80568/91 (σχετ. 16). 7.6. Ο κύριος του έργου οφείλει να εξετάσει όλες τις δυνατές μεθόδους διάθεσης και πιθανής περαιτέρω επεξεργασίας αξιοποίησης της επεξεργασμένης λάσπης λαμβάνοντας υπόψη τις εκάστοτε ισχύουσες σχετικές διατάξεις και τις πραγματικές συνθήκες, που θα επικρατούν εκάστοτε στους οργανωμένους χώρους διάθεσης των απορριμμάτων και να εξασφαλίζει τις τυχόν απαιτούμενες περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις». Με βάση τα ανωτέρω δεδομένα, η προσβαλλόμενη πράξη είναι πλήρως αιτιολογημένη ως προς το ζήτημα της διαθέσεως της ιλύος, καθ' όσον σ' αυτήν αναλύονται οι εναλλακτικές δυνατότητες που υπάρχουν και συσχετίζονται με τις πραγματικές συνθήκες που θα ισχύουν κατά το χρόνο λειτουργίας του έργου, παράλληλα, δε, προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και ο λόγος που αποκλίνει η από την αντίθετη γνωμοδότηση του Νομαρχιακού Συμβουλίου της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής, η οποία κατ' ουσίαν έθετε ως προϋπόθεση να υπάρχει προσυμφωνία με το Δήμο Άνω Λιοσίων για τη διάθεση της ιλύος στο ΧΥΤΑ, ενώ μία τέτοια λύση ήταν η πιο βραχυπρόθεσμη. Ως εκ τούτου, οι εξεταζόμενοι συνδυαστικοί λόγοι ακυρώσεως με τους οποίους προβάλλονται τα αντίθετα θα πρέπει ν' απορριφθούν ως αβάσιμοι.
57. Επειδή, προβάλλεται (με την 7641/09 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι με αυτήν εγκρίθηκε η διάνοιξη σήραγγας μήκους 1300 μέτρων περίπου, έργο από το οποίο όχι μόνο προφανώς θα αλλοιωθεί το τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, αλλά και θα προκληθούν επί μακρόν σοβαρότατες δονήσεις με ανεπανόρθωτες συνέπειες στο Ιερό της Βραυρωνίας Αρτέμιδος και στην παραπλεύρως κείμενη Βυζαντινή Εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, που κείνται σε κοντινή απόσταση, οι οποίες δεν ελήφθησαν υπόψη από τη ΜΠΕ, αφού κανένας έλεγχος δεν έχει πραγματοποιηθεί σχετικώς ούτε προβλέπεται κάποιο μέτρο αποτροπής των σοβαρών συνεπειών που θα προκληθούν στους αρχαιολογικούς χώρους.
58. Επειδή, όπως προκύπτει από τη ΜΠΕ και το σχετικό χάρτη που τη συνοδεύει, ο

κεντρικός αποχετευτικός αγωγός των λυμάτων από την παραθαλάσσια περιοχή Χαμολιά και ο αγωγός διάθεσης προς την παραθαλάσσια περιοχή διέρχονται από σήραγγα προκειμένου να περάσουν από την παραλιακή περιοχή στα Μεσόγεια και το αντίστροφο αποφεύγοντας τον αρχαιολογικό χώρο της Βραυρώνας (σελ. 148, 164). Η σήραγγα, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της γεωλογικής μελέτης, θα διανοιχθεί σε καλής ποιότητας υλικό (μάρμαρα) και γι' αυτό εκτιμάται ότι δεν θα συναντηθούν ιδιαίτερες δυσκολίες κατά τις εργασίες διάνοιξης (σελ. 164). Εξάλλου, στη μελέτη περιγράφεται αναλυτικά ο τρόπος διάνοιξης της και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν σύμφωνα με τα αποτελέσματα των γεωτεχνικών ερευνών (σελ. 166 επ.). Περαιτέρω, στη ΜΠΕ περιγράφονται τα πολιτιστικά στοιχεία της περιοχής, μεταξύ των οποίων ο αρχαιολογικός χώρος Βραυρώνας, όπου υπάρχει ο Ναός της Αρτέμιδας και η Εκκλησία του Αγ. Γεωργίου (σελ. 107), οι επιπτώσεις στο ιστορικό περιβάλλον και στην πολιτιστική κληρονομιά, οι οποίες δεν αναμένονται αρνητικές (λόγω της κατασκευής της σήραγγας και της τοποθέτησης τμήματος των αγωγών κάτω από υπάρχοντες δρόμους που διέρχονται από τον κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο Κήποι, Παλιά Βραυρώνα και Πούσι Καλογέρι, καταλαμβάνοντας μικρό πλάτος κατά μήκος του υφιστάμενου οδικού δικτύου) (σελ. 214-215), ενώ προβλέπονται και μέτρα προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως η παρακολούθηση και επίβλεψη των εκσκαφών από αρχαιολόγους των αρμοδίων εφοριών αρχαιοτήτων (σελ. 246). Τέλος, στην προσβαλλόμενη απόφαση γίνεται αναλυτική αναφορά των αρχαιολογικών θέσεων στην ευρύτερη περιοχή εκτέλεσης του έργου (παρ. ε1, Β), προβλέπεται, δε, ως όρος ότι πριν την έναρξη κατασκευής του κάθε τμήματος του έργου να ειδοποιούνται εγγράφως οι αρμόδιες αρχαιολογικές υπηρεσίες (Β' ΕΠΚΑ, 1η ΕΒΑ, Εφορεία Ενάλιων Αρχαιοτήτων) τουλάχιστον 15 μέρες νωρίτερα, ώστε οι εργασίες να γίνουν υπό την εποπτεία και σύμφωνα με τις υποδείξεις τους (παρ. δ1.4). Με βάση τα προεκτεθέντα η προσβαλλόμενη απόφαση είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη ως προς τα ζητήματα που θέτουν οι αιτούντες και ο εξεταζόμενος λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, καθ' ο μέρος με αυτόν προβάλλονται τα αντίθετα, ενώ κατά τα λοιπά, προβαλλόμενα αορίστως ως προς την επικαλούμενη βλάβη που προκαλείται από την εν λόγω σήραγγα στον Ιερό Ναό της Βραυρωνίας Αρτέμιδος και στη Βυζαντινή Εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, η απόσταση των οποίων δεν προσδιορίζεται από τη σήραγγα, είναι απορριπτέος προεχόντως ως απαράδεκτος, διότι κατ' ουσίαν πλήττει την τεχνική κρίση της Διοικήσεως ως προς την αξιολόγηση των επιπτώσεων από την κατασκευή του εν λόγω έργου.

59. Επειδή, προβάλλεται (με την 804/11 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι έχει εκδοθεί κατά πλάνη περί τα πράγματα ως προς τον «ισοδύναμο πληθυσμό» που λαμβάνει υπόψη της, δεδομένου ότι άλλος αριθμός αναφέρεται στη Π.Π.Ε.Α. άλλος στη ΜΠΕ και άλλος στην

- απόφαση έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων του έργου. Ως εκ τούτου, κατά τα προβαλλόμενα, λόγω ελλείψεως σαφούς αναφοράς των εξυπηρετούμενων παροχών και πληθυσμών σε χρόνους - στόχους, όπως επιβάλλεται από την κείμενη νομοθεσία αλλά και της αναντιστοιχίας των σχετικών εκτιμήσεων της ΜΠΕ με την εγκριθείσα Π.Π.Ε.Α, δεν δικαιολογείται επαρκώς η επιλογή του αριθμού και της δυναμικότητας των μονάδων επεξεργασίας.
60. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν συναφώς τα εξής: Με την υπ αριθ. Α.Π. οικ. 87220/1-10-2002 γνωμοδότηση επί της προμελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων των έργων αποχέτευσης ακαθάρτων υδάτων κεντρικού τμήματος Ανατολικής Αττικής ελήφθη υπόψη πληθυσμός σχεδιασμού για το έτος 2030 170.000 ι.κ. (ισοδυνάμων κατοίκων). Στη ΜΠΕ (Β' φάση) - Τεύχος Α' αναφέρεται στο Κεφάλαιο 1.1 «Ιστορικό Ανάθεσης και Πορείας της Μελέτης» παρ. 12 (σελ. 14) ότι «Το αντικείμενο της Προμελέτης και αντίστοιχα της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων έχει μειωθεί σε σχέση με το αντικείμενο της Α' φάσης της Μ.Π.Ε., δεδομένου ότι τα λύματα της παραλιακής περιοχής Πόρτο Ράφτη δεν προβλέπεται πλέον να αποχετεύονται προς το Κ.Ε.Λ. στα όρια του Αεροδρομίου [...]». Περαιτέρω, στο κεφάλαιο 4.4.2 (σελ. 134 επ.) περιγράφονται αναλυτικά τα στοιχεία του πληθυσμού ως μία από τις βασικές παραδοχές σχεδιασμού των έργων για τις περιοχές που θα εξυπηρετούνται τελικά από το επίδικο έργο, δηλαδή για το Δήμο Παιανίας, το Δήμο Κρωπίας (οικισμοί Κορωπίου και Καρελλά) και τον παραθεριστικό οικισμό της Χαμολιάς. Ειδικότερα, από τον πίνακα Πίνακας 4.4.4.1ε με τίτλο «Υπολογισμός συγκεντρωτικών παροχών ακαθάρτων» (σελ. 143) προκύπτει ότι ο πληθυσμός για την Παιανία, Κορωπί και Χαμολιά υπολογίζεται για την αρχική περίοδο σε 31007 άτομα, μετά από 20ετία σε 62609 άτομα και μετά από 40ετία σε 94298 άτομα. Στην προσβαλλόμενη απόφαση περί εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων για τα «Έργα Αποχέτευσης Ακαθάρτων Υδάτων κεντρικού τμήματος Ανατολικής Αττικής σε περιοχές των Δήμων και Κοινοτήτων Κρωπίας, Παιανίας, Σπάτων, Γέρακα, Γλυκών Νερών, Μαρκόπουλου, Καλυβίων Θορικού και Κουβαρά της Νομαρχίας Ανατολικής Αττικής», αναφέρονται μεταξύ άλλων τα εξής: «α) Είδος και μέγεθος δραστηριότητας ... Ο σχεδιασμός της εγκατάστασης έγινε με βάση τα παρακάτω δεδομένα: “Εξυπηρετούμενος πληθυσμός (κάτοικοι) Α' Φάση: έτος 2029, κάτοικοι 93.000. Τέλική φάση - 40ετία, έτος 2049, κάτοικοι 137.000”. Με τα ανωτέρω δεδομένα, κατά τον χρόνο εκπόνησης και έγκρισης της Μελέτης Προέγκρισης Χωροθέτησης και της Προμελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων προβλεπόταν στο ΚΕΛ και η αποχέτευση των λυμάτων της παραλιακής περιοχής Πόρτο Ράφτη, όμως κατά την έναρξη εκπόνησης της ΜΠΕ είχε ήδη αποφασιστεί αυτά να αποχετευτούν στο ΚΕΛ Μερέντας ως εκ τούτου ο ισοδύναμος πληθυσμός που ελήφθη υπόψη στην ΠΠΕΑ και στην ΜΠΕ διαφέρει. Τα ίδια ισχύουν και ως προς την προσβαλλόμενη ΑΕΠΟ, στην οποία επικαιροποιήθηκε ο πληθυσμός 20ετίας και 40ετίας επί το δυσμενέστερο

μάλιστα. Ως εκ τούτου, ο εξεταζόμενος λόγος με τον οποίο προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη έχει εκδοθεί κατά πλάνη περί τα πράγματα ως προς τον ισοδύναμο πληθυσμό άλλως είναι πλημμελώς αιτιολογημένη ως προς την επιλογή του αριθμού και της δυναμικότητας των μονάδων επεξεργασίας λόγω της αναντιστοιχίας των πληθυσμών που αναφέρονται στην ΠΠΕΑ, στη ΜΠΕ και στην ΑΕΠΟ, πρέπει ν' απορριφθεί ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης πραγματικής βάσεως.

61. Επειδή, προβάλλεται (με την 804/11 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι στη ΜΠΕ (σελ. 206) αναφέρεται ως πηγή λήψης αδρανών υλικών το λατομείο Αφοί Σταύρου στην περιοχή Μερέντα του Δήμου Μαρκοπούλου χωρίς να έχει εξετασθεί η νομιμότητα της λειτουργίας της συγκεκριμένης δραστηριότητας και η προοπτική της συνέχειας αυτής, ειδικότερα δε όταν με τις αποφάσεις ΣτΕ 1803 - 1804/ 2009 έχει ήδη διακοπεί η λειτουργία του εν λόγω λατομείου.
62. Επειδή, στη ΜΠΕ, κεφ. 4.10 «Προβλεπόμενες πηγές λήψης αδρανών υλικών και χώροι απόθεσης περίσσειας προϊόντων εκσκαφής και ιλύος» (σελ. 206), αναφέρεται συναφώς ότι: «τα αδρανή τα οποία είναι απαραίτητα για την κατασκευή των προτεινόμενων έργων θα ληφθούν από τα ενεργά λατομεία της περιοχής, τα οποία έχουν και άδειες αποκατάστασης. Στο Δήμο Κορωπίου λειτουργούν δύο λατομεία, νότια του οικισμού σε απόσταση περί τα 2 χλμ λειτουργεί το λατομείο Κυριακού στην περιοχή Κλόσαρι και νοτιοδυτικά του οικισμού σε απόσταση περί τα 2,50 χλμ. στην περιοχή Λαμπρικά λειτουργεί το λατομείο Τριάδος. Στο Δήμο Μαρκοπούλου λειτουργεί το λατομείο Αφοί Σταύρου, στην περιοχή Μερέντα». Περαιτέρω, στην προσβαλλόμενη πράξη στην παρ. 62 «Κατασκευή μονάδας» αναφέρεται ότι «Απαιτούμενα για την κατασκευή του έργου υλικά να εξασφαλιστούν είτε από νομίμως λειτουργούντα λατομεία της περιοχής, τα οποία θα πρέπει να είναι εφοδιασμένα με την απαραίτητη Κ.Υ.Α. Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων και με την προϋπόθεση ότι αυτοί τηρούνται επακριβώς, είτε από τα τυχόν πλεονάζοντα υλικά που θα προκύψουν από τις προβλεπόμενες εκσκαφές για την κατασκευή του έργου». Με βάση τα προεκτεθέντα, η αναφορά στη ΜΠΕ του λατομείου Αφοί Σταύρου στην περιοχή Μερέντα, το οποίο κατά τους αιτούντες έχει παύσει να λειτουργεί μετά από αποφάσεις του ΣτΕ, που εκδόθηκαν το 2009, δηλαδή μετά το έτος σύνταξης της ΜΠΕ (2004), δεν καθιστά πλημμελώς αιτιολογημένη και ακυρωτέα την προσβαλλόμενη πράξη, στην οποία με σαφήνεια τίθεται ως όρος η νόμιμη λειτουργία των λατομείων από τα οποία θα εξασφαλιστούν τα υλικά κατασκευής. Ως εκ τούτου, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο εξεταζόμενος λόγος ακυρώσεως.
63. Επειδή, προβάλλεται (με την 804/11 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι στη ΜΠΕ (σελ. 208) αναφέρεται ότι θα προκύψουν σημαντικοί όγκοι περίσσειας προϊόντων εκσκαφής, χωρίς να καθορίζεται ο «κατάλληλος χώρος», που θα διατεθούν τα υλικά.

64. Επειδή, σε σχέση με το ζήτημα αυτό στη ΜΠΕ κεφ. 4.10 «Προβλεπόμενες πηγές λήψης αδρανών υλικών και χώροι απόθεσης περίσσειας προϊόντων εκσκαφής και ιλύος» (σελ. 206), αναφέρεται ότι: «Τα λατομεία της περιοχής, τα οποία έχουν και άδειες αποκατάστασης, κρίνονται σαν οι πλέον κατάλληλοι χώροι για απόθεση και διάστρωση της περίσσειας των προϊόντων εκσκαφής. Η περίσσεια των γαιωδών προϊόντων εκσκαφής θα μπορούσε να διατεθεί και διαστρωθεί και στις χωματερές που λειτουργούν στην ευρύτερη περιοχή. Κατά τη φάση κατασκευής θα πρέπει να διερευνηθεί και η περίπτωση λήψης της περίσσειας των προϊόντων εκσκαφής από κάποιες βιομηχανικές μονάδες για παραγωγή των προϊόντων τους». Περαιτέρω, στην προσβαλλόμενη απόφαση περί εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων στην παρ. δ.2 «Κατασκευή της μονάδας» υποπαρ. 2.1 αναφέρεται ότι: «Τα προϊόντα εκσκαφών, που θα προκύψουν από την κατασκευή του κυρίως έργου και των συνοδών έργων υποδομής να χρησιμοποιηθούν για την επανεπίχωση αυτών καθώς και για την διαμόρφωση επιφανειών μέσα στο γήπεδο. Η αφαιρούμενη φυτική γη να διαφυλαχθεί κατάλληλα, έτσι ώστε να χρησιμοποιηθεί στις φυτοτεχνικές αποκαταστάσεις. Απαγορεύεται η απόρριψη υλικών κατασκευής και περίσσειας όγκων εκσκαφής στη θάλασσα ή στο έδαφος ή σε εκτάσεις δασικού χαρακτήρα ή στα επιφανειακά νερά (κοίτες ποταμών, ρεμάτων, χειμάρρων) της περιοχής. Τα πλεονάζοντα προϊόντα εκσκαφών από το κυρίως έργο και τα συνοδά του (αγωγός προσαγωγής ακαθάρτων και διάθεσης επεξεργασμένων) να απορριφθούν σε κατάλληλους χώρους (π.χ. ανενεργά λατομεία, ΧΥΤΑ), ύστερα από άδεια της Δ/σης Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ανατ. Αττικής». Με τα ανωτέρω δεδομένα, τόσο στη ΜΠΕ όσο και στη προσβαλλόμενη πράξη προβλέπεται σειρά εναλλακτικών λύσεων για τη διάθεση των πλεοναζόντων προϊόντων εκσκαφών και ο εξεταζόμενος λόγος με τον οποίο προβάλλονται τα αντίθετα πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος.
65. Επειδή, προβάλλεται (με την 804/11 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα ως πλημμελώς αιτιολογημένη, διότι στη ΜΠΕ (σελ. 209) αναφέρεται ότι ο συλλεκτήρας αποχέτευσης Παιανίας-Κορωπίου διασταυρώνεται με την κοίτη της τάφρου, που αποχετεύει τα όμβρια της περιοχής του αεροδρομίου και «προβλέπεται κατασκευή καταλλήλου τεχνικού», χωρίς να περιγράφεται σαφώς το έργο αυτό για να εξασφαλίζεται η καλή λειτουργία στη θέση αυτή.
66. Επειδή, το εν λόγω τεχνικό έργο αποτελεί στοιχείο ήσσονος σημασίας στο πλαίσιο του συνολικού επίδικου έργου, η μη αναλυτική περιγραφή του στη ΜΠΕ, εφόσον ούτε προβάλλεται ούτε προκύπτει ότι από την εν λόγω έλλειψη περιγραφής προκαλείται κάποια άλλη πλημμέλεια, δεν καθιστά την προσβαλλόμενη απόφαση πλημμελώς αιτιολογημένη και πρέπει ν' απορριφθούν ως αβάσιμα τα όσα αντίθετα προβάλλονται από τους αιτούντες.
67. Επειδή, προβάλλεται (με την 804/11 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι

παράνομη και ακυρωτέα ως πλημμελώς αιτιολογημένη, διότι στη ΜΠΕ (σελ. 210) γίνονται γενικές αναφορές για το θόρυβο κατά τη φάση κατασκευής χωρίς να υπολογίζεται ο θόρυβος από εργοταξιακούς χώρους με την παραδοχή μιας σύνθεσης εκσκαπτικών και δομικών μηχανημάτων, ενώ δεν γίνεται καμία εκτίμηση θορύβου και αντίστοιχα σύγκριση με τα επιτρεπτά όρια στην έξοδο της σήραγγας, που όπως δηλώνεται οι εργασίες διάνοιξης θα γίνονται πλησίον περιοχής με εξοχικές κατοικίες. Κατά τα προβαλλόμενα, η απλή δήλωση ότι δεν αναμένεται θόρυβος από τους εργοταξιακούς χώρους κατά τη φάση κατασκευής με υπέρβαση των επιτρεπτών ορίων δεν θεωρείται ικανοποιητική παραδοχή, όταν βασική προϋπόθεση του μελετητή είναι ακριβώς να εξασφαλίζεται ότι χρησιμοποιούνται τα κατάλληλα μηχανήματα και σωστά συντηρημένα, προκειμένου να αποφευχθεί η υπέρβαση των ορίων θορύβου.

68. Επειδή, ο εξεταζόμενος λόγος είναι απορριπτέος προεχόντως ως απαράδεκτος, διότι, κατ' ουσίαν, πλήττει την τεχνική κρίση της Διοικήσεως ότι κατά τη φάση της κατασκευής δεν θα υπάρξει υπέρβαση των επιτρεπτών ορίων. Εξάλλου, στη ΜΠΕ προτείνονται ως μέτρα προστασίας από την ηχορρύπανση η συντήρηση των μηχανημάτων, η τοποθέτηση πετασμάτων περιμετρικά του χώρου της εγκατάστασης για περιορισμό του θορύβου, καθώς και ότι για τα μηχανήματα στη διάρκεια κατασκευής ισχύουν δεσμεύσεις για τα όρια εκπομπής θορύβου που καθορίζονται σε σχετικές υπουργικές αποφάσεις.
69. Επειδή, προβάλλεται (με την 804/11 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα ως πλημμελώς αιτιολογημένη, διότι στη ΜΠΕ (σελ. 212 το ορθό είναι σελ. 213) γίνεται αναφορά για την κυκλοφορία οχημάτων και φορτηγών κατά τη φάση κατασκευής χωρίς να αναφέρεται τόσο ο αριθμός αυτών, όσο και το ποσοστό αυτών σε σχέση με την κανονική κυκλοφορία των οχημάτων της περιοχής του έργου.
70. Επειδή, στη ΜΠΕ αναφέρεται ότι κατά τη φάση της κατασκευής του έργου θα υπάρχει αύξηση της κυκλοφορίας βαρέων φορτηγών, η οποία επιβαρύνει το οδικό δίκτυο και τη λοιπή κυκλοφορία της περιοχής αλλά περιορίζεται στον χρόνο κατασκευή των έργων. Με τα δεδομένα αυτά αντιμετωπίζεται επαρκώς το ζήτημα των επιπτώσεων από την κατασκευή του επίδικου έργου στις μεταφορές - κυκλοφορία και δεν απαιτείται η αναφορά περαιτέρω στοιχείων όπως ο συγκεκριμένος αριθμός των οχημάτων και το ποσοστό της αύξησης σε σχέση με την κανονικά κυκλοφορία των οχημάτων της περιοχής του έργου, όπως αβάσιμα υποστηρίζουν οι αιτούντες.
71. Επειδή, προβάλλεται (με την 804/11 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι πλημμελώς αιτιολογημένη, διότι στη ΜΠΕ (σελ. 215-230) παρουσιάζονται αποσπάσματα άλλων μελετών για την παρουσίαση επιπτώσεων για συγκεκριμένες παραμέτρους (δυσσομίες, aerosols κ.λπ.) από εγκαταστάσεις επεξεργασίας αστικών αποβλήτων γενικά, χωρίς τα παρατιθέμενα στοιχεία να

- αφορούν το συγκεκριμένο έργο.
72. Επειδή, στο κεφάλαιο της ΜΠΕ που αφορά στις επιπτώσεις από τη λειτουργία των έργων εξετάζονται οι κυριότερες πιθανές περιβαλλοντικές οχλήσεις (δυσάρεστες οσμές, θόρυβοι, σταγονίδια, αέριοι ρύποι και έντομα) βάσει τριών επιστημονικών μελετών που αφορούν στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις από Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Αστικών Αποβλήτων (σελ. 216). Με τα δεδομένα αυτά, η ΜΠΕ είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη ως προς το ζήτημα που θέτουν οι αιτούντες, ενώ πρέπει ν' απορριφθούν ως αβάσιμα τα όσα αντίθετα υποστηρίζονται και ιδίως το ότι τα παρατιθέμενα στοιχεία δεν αφορούν το συγκεκριμένο έργο.
  73. Επειδή, προβάλλεται (με την 804/11 αίτηση) ότι η προσβαλλόμενη είναι παράνομη και ακυρωτέα ως πλημμελώς αιτιολογημένη, διότι στη ΜΠΕ (σελ. 230-235) παρουσιάζονται γενικές αναφορές για τις επιπτώσεις στο έδαφος, στην ατμόσφαιρα, στα επιφανειακά νερά, στη χλωρίδα, στην πανίδα - ιχθυοπανίδα χωρίς να εξειδικεύονται τα σχόλια με βάση συγκεκριμένα ποσοτικά στοιχεία για να είναι διαφανής η παρουσίαση από πλευράς πληρότητας και να εξασφαλίζεται η κατανόηση περί μη ύπαρξης δυσμενών επιπτώσεων.
  74. Επειδή, ο εξεταζόμενος λόγος είναι απορριπτέος προεχόντως ως απαράδεκτος, διότι, κατ' ουσίαν, πλήττει την τεχνική κρίση της Διοικήσεως ως προς τις εκτιμώμενες επιπτώσεις στο έδαφος, στην ατμόσφαιρα, στα επιφανειακά νερά, στη χλωρίδα και στην πανίδα - ιχθυοπανίδα, ως προς τις οποίες η ΜΠΕ περιλαμβάνει πλήρη και αναλυτική παρουσίαση (σελ. 230-235) και συνεπώς, η προσβαλλόμενη είναι κατά τούτο πλήρως αιτιολογημένη.
  75. Επειδή, με βάση τα προεκτεθέντα πρέπει αφού συνεκδικασθούν οι δύο αιτήσεις, να κηρυχθεί κατηγορημένη η δίκη ως προς τους υπ' αριθ. 9, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21 και 22 αιτούντες της αιτήσεως με αριθμό καταθέσεως 804/2011, να απορριφθούν οι κρινόμενες αιτήσεις και να γίνουν δεκτές οι παρεμβάσεις.